

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

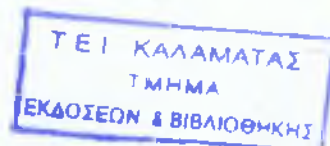
Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ

ΝΟΒΙΚΟΒΑ ΕΥΓΕΝΙΑ
ΚΩΤΣΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓ.: ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ
ΓΕΩΡΓΙΑ

Καλαμάτα

2008

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία μας έχει τίτλο “ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ”. Στην εργασία αυτή αναλύουμε τις διαδικασίες εκπόνησης και ένταξης των επιδοτούμενων έργων στα επιχειρησιακά προγράμματα.

Η εργασία αυτή αποτελείται από τα εξής κεφάλαια:

- Κεφάλαιο 1 : ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΟΤΑ.
- Κεφάλαιο 2 : ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ
- Κεφάλαιο 3 : ΣΧΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΤΑ
- Κεφάλαιο 4 : ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΟΤΑ
- Κεφάλαιο 5 : ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- Κεφάλαιο 6 : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
- Κεφάλαιο 7 : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

Στην εργασία αυτή, πραγματοποιείται συνοπτική αναφορά στην ιστορική εξέλιξη των ΟΤΑ, ξεκινώντας από τα χρόνια της τουρκοκρατίας έως και τη σημερινή εποχή. Επίσης, γίνεται αναλυτική διάκριση των εσόδων των ΟΤΑ όπως τοπικοί φόροι, τέλη δικαιώματα και εισφορές, επιχορηγήσεις, δανεισμός, έσοδα από περιουσία και έσοδα από επιχειρηματική δράση και άλλα. Στη συνέχεια, προσδιορίζεται η σχέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους ΟΤΑ, από το πρώτο στάδιο της Ε.Ε. το 1952 (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα) έως και σήμερα. Γίνεται αναφορά στα επιχειρησιακά σχέδια των ΟΤΑ και αναλύονται τα στάδια του επιχειρησιακού προγράμματος από την προετοιμασία και τη διάγνωση έως και τον τετραετή οικονομικό προγραμματισμό. Ακόμα, παρουσιάζονται διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα όπου συνέβαλαν στον εκσυγχρονισμό και στην ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τέλος, στα δύο τελευταία κεφάλαια γίνεται μια περιγραφή της διαδικασίας εκπόνησης, ένταξης και ολοκλήρωσης των έργων Α) «ΠΡΟΒΟΛΗ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ / ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ - ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ» το οποίο εντάσσεται στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2000 – 2006, του Δήμου Καλαμάτας και Β) «ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΛΛΙΑΡΟΠΟΥΛΕΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ και ανήκει στο 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης», του Δήμου Τρίπολης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα.....	σελ.1
Πρόλογος.....	σελ.2
Ευχαριστίες.....	σελ.3
Αρτικόλεξο.....	σελ.4
1. Ιστορική αναδρομή των ΟΤΑ.....	σελ.5-7
2. Έσοδα των ΟΤΑ.....	σελ.8-35
2.1 Εισαγωγή.....	σελ.8
2.2 Πηγές χρηματοδότησης των ΟΤΑ.....	σελ.10
2.3 Κρατικές επιχορηγήσεις.....	σελ.12
2.3.1 Διάκριση των επιχορηγήσεων.....	σελ. 13
2.3.2 Γενικές και ειδικές επιχορηγήσεις.....	σελ. 16
2.3.3 Κατηγορίες επιχορηγήσεων ανάλογα με το επιδιωκόμενο στόχο.....	σελ. 18
2.4 Τοπικοί φόροι.....	σελ. 19
2.5 Τέλη, δικαιώματα και εισφορές.....	σελ. 22
2.6 Έσοδα από επιχειρηματική δράση.....	σελ. 23
2.7 Έσοδα από περιουσία.....	σελ. 24
2.7.1 Ποια εννοούμε ως κοινόχρηστα περιουσιακά στοιχεία.....	σελ.24
2.7.2 Καταγραφή και αποτίμηση των πάγιων στοιχείων κοινής χρήσης.....	σελ.25
2.7.3 Η δημοτική και κοινοτική περιουσία.....	σελ. 25
2.8 Δανεισμός.....	σελ. 27
2.9 Λογιστική παρακολούθηση των εσόδων.....	σελ. 27
2.10 Απλογραφικό και διπλογραφικό σύστημα.....	σελ. 28
2.11 Οικονομική Διαχείριση των ΟΤΑ.....	σελ. 30
2.12 Προϋπολογισμός.....	σελ. 33
3. Σχέση Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΟΤΑ.....	σελ.36-51
3.1 Προσάρτηση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ρόλος της Ε.Ε.....	σελ. 36
3.2 Οικονομική και νομισματική Ένωση.....	σελ. 38
3.3 Η Ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική και οι ΟΤΑ.....	σελ. 39
3.3.1 Μείωση των ανισοτήτων και αρμονική ανάπτυξη μεταξύ των περιφερειών της Ε.Ε.....	σελ. 39
3.3.2 Χρηματοδοτικά όργανα.....	σελ.42
3.3 Μέσα χρηματοδότησης δράσεων.....	σελ. 45
4. Επιχειρησιακά σχέδια ΟΤΑ.....	σελ. 52-73
4.1 Εισαγωγή.....	σελ. 52
4.2 Κύρια χαρακτηριστικά του επιχειρησιακού προγράμματος των ΟΤΑ.....	σελ. 53

4.2.1	Τετραετές πρόγραμμα δράσης και πόρων που συντάσσεται στο πλαίσιο.....σελ.	55
4.2.2	Το επιχειρησιακό πρόγραμμα ως προϊόν και ως διαδικασία .....σελ.	56
4.2.3	Σχέση επιχειρησιακού προγράμματος και μελετών.....σελ.	57
4.2.4	Δείκτες.....σελ.	57
4.2.5	Προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες του κάθε ΟΤΑ.....σελ.	58
4.3	Προετοιμασία και οργάνωση.....σελ.	58
4.4	Διάγνωση.....σελ.	60
4.5	Στρατηγικές επιλογές.....σελ.	64
4.6	Τετραετές πρόγραμμα δράσης.....σελ.	67
4.7	Τετραετές οικονομικός προϋπολογισμός.....σελ.	69
4.8	Υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος.....σελ.	71
5.	Ευρωπαϊκά προγράμματα .....σελ.	74-90
5.1	Ευρωπαϊκά προγράμματα για τους ΟΤΑ.....σελ.	74
5.2	Θησέας.....σελ.	75
5.3	URBAN.....σελ.	81
5.4	EQUAL.....σελ.	83
5.5	LEADER.....σελ.	85
5.6	INTERREG.....σελ.	87
5.7	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.....σελ.	89
6.	Μελέτη περίπτωσης Δήμου Καλαμάτας .....σελ.	91-103
7.	Μελέτη περίπτωσης Δήμου Τρίπολης .....σελ.	104-112
	Παραρτήματα	σελ.113- 123
	Συμπεράσματα	σελ. 124-125
	Βιβλιογραφία	σελ.126

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας κατά το τελευταίο εξάμηνο σπουδών στο Τεχνολογικό Ίδρυμα Καλαμάτας και συγκεκριμένα της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης..

Σκοπός της εργασίας αυτής, που έχει τίτλο “Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ” είναι η ανάλυση της διαδικασίας εκπόνησης και ένταξης των επιδοτούμενων έργων στα επιχειρησιακά προγράμματα.

Η εργασία αυτή αποτελείται από τα εξής κεφάλαια:

- Κεφάλαιο 1 : ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΟΤΑ.
- Κεφάλαιο 2 : ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ
- Κεφάλαιο 3 : ΣΧΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΤΑ
- Κεφάλαιο 4 : ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΟΤΑ
- Κεφάλαιο 5 : ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- Κεφάλαιο 6 : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
- Κεφάλαιο 7 : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

Οι πηγές από τις οποίες προήλθαν τα στοιχεία είναι κυρίως από επιτόπια έρευνα στις Τεχνικές Υπηρεσίες Καλαμάτας και Τρίπολης. Επίσης, στοιχεία αντλήσαμε από ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τους υπαλλήλους των δήμων και προσωπικές συνεντεύξεις με τα αντίστοιχα στελέχη του κάθε τοπικού φορέα. Τέλος, άλλα στοιχεία που αξιοποιήθηκαν προέρχονται από το χώρο του διαδικτύου (Internet).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρούμε υποχρέωση μας να ευχαριστήσουμε την καθηγήτρια μας κ.Καλλιρρόη Γεωργιά., καθηγήτρια του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας για την πολύτιμη βοήθεια και κυρίως για την καθοδήγηση που μας παρείχε καθ' όλη την διάρκεια της συνεργασίας μας. Επίσης, ευχαριστούμε θερμά για τη βοήθεια που μας προσέφεραν στην εργασία αυτή, τους ακόλουθους: τον κ. Ξηρόγιαννη Γεώργιο, Ηλεκτρολόγο Μηχανικό & Μηχανικό Υπολογιστών Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμου Καλαμάτας, την κ. Χριστίνα Βερβαινώτη, Πολιτικό Μηχανικό Δήμου Τρίπολης, τον κ. Αναστάσιο Σκούρα, Οικονομολόγο από την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την κ. Παρασκευή Κουσκουλή, Φιλολόγο.

Με εκτίμηση,

Κώτσια Παρασκευή και Νοβίκοβα Ευγενία

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ

Α.Ε.Π : ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ
Δ. Δ : ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
Δ.Σ : ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΓΤΠ : ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
Ε. Ε. : ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΚΤ : ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΤΕ : ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Ε.Τ.Π.Α : ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Κ.Α.Π : ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΠΟΡΟΙ
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. : ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚτΠ : ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ
ΜΟΠ : ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
Ν.Π.Δ.Δ. : ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΟΝΕ : ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
Ο.Τ.Α. : ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΕΠ : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΕΤΑ Α.Ε. : ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ
Σ.Α.Ε : ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΡΓΩΝ
Τ.Α. : ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΥΠΕΣΔΔΑ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΦΕΦΠ : ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
Φ.Π.Α. : ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
ΧΜΠΑ : ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΛΙΕΙΑΣ
GIS : ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας, το βασικό κύτταρο τοπικής διοίκησης υπήρξε η κοινότητα. Μια κοινότητα περιλάμβανε έναν ή περισσότερους οικισμούς και είχε την ευθύνη κυρίως της πληρωμής των φόρων στην κεντρική διοίκηση. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως, οι ελληνικές κοινότητες αναπτύχθηκαν σημαντικά και συνέβαλαν στην ενίσχυση, διαμόρφωση και διατήρηση της εθνικής συνείδησης. Οι ίδιες όμως, με τον έντονο τοπικισμό που αναπτύχθηκε, ορισμένες φορές, στάθηκαν εμπόδιο στην προσπάθεια δημιουργίας, μετά την Ελληνική Επανάσταση, ενός ενιαίου και συμπαγούς εθνικού κράτους.

Στα πρώτα ελεύθερα χρόνια, η ελληνική επικράτεια χωρίστηκε σε επαρχίες, υποεπαρχίες (ή αντεπαρχίες) – πρώτης και δεύτερης τάξεως – και κοινότητες. Οι έπαρχοι και οι κοινοτάρχες διορίζονταν από την κεντρική διοίκηση, με τους τελευταίους να επιλέγονται, όμως, από κατάλογο που πρότειναν οι διοικούμενοι. Με το Βασιλικό Διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου 1834 αυτή η διοικητική διάθρωση καταργήθηκε και η μικρή χώρα χωρίστηκε σε νομούς (δέκα στην αρχή) και σε επαρχίες. Επίσης, καταργήθηκαν οι κοινότητες, που από τα χρόνια της τουρκοκρατίας υπήρχαν, και οι οικισμοί που τις απάρτιζαν συνενώθηκαν σε δήμους τριών διαφορετικών τάξεων, ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Οι νομάρχες υπάγονταν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου των Εσωτερικών και διορίζονταν από αυτό. Οι δήμοι είχαν αρκετές αρμοδιότητες, με κυριότερες: την στοιχειώδη εκπαίδευση (απ' όπου και «δημοτικά» σχολεία), την αστυνόμευση και την στρατολόγηση. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τους δημότες, αλλά ο δήμαρχος επιλεγόταν από το νομάρχη, από κατάλογο υποψηφίων που συνέτασσε το δημοτικό συμβούλιο.

Η δεύτερη και ριζικότερη προσπάθεια αναμόρφωσης του αυτοδιοικητικού συστήματος έγινε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1912. Με το οργανωτικό σχήμα που εισήγαγε ο νόμος ΔΝΖ/1912 «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων»

κατακερματίστηκαν οι δήμοι και δημιουργήθηκαν χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι κοινότητες αυτές, μικρές, θνησιγενείς και χωρίς πόρους, κατέληξαν να λειτουργούν σαν τοπικά παραρτήματα της κρατικής γραφειοκρατίας (έκδοση πιστοποιητικών και ληξιαρχικών πράξεων) αντί να αποτελούν ζωντανά κίτταρα οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και προόδου.

Η κατάσταση στο χώρο της τοπικής διοίκησης παρέμεινε στα ίδια γενικά πλαίσια και στα επόμενα χρόνια. Η μεταξική δικτατορία, η Απελευθέρωση, ο Εμφύλιος, η Δικτατορία και, στη συνέχεια, η Μεταπολίτευση, ελάχιστα επέδρασαν στα αυτοδιοικητικά πράγματα. Εντωμεταξύ, όμως, η Ελλάδα είχε αλλάξει εντελώς και, το βασικότερο, η αστυφιλία είχε ερημώσει την ύπαιθρο. Οι γερασμένοι και ολιγάριθμοι πληθυσμοί των κοινοτήτων και το πολύπλοκο και αναποτελεσματικό γραφειοκρατικό σύστημα στραγγάλιζε τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και απέτρεπε την κοινωνική και οικονομική πρόοδο. Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία το 1981, σηματοδότησε την αλλαγή στο θεσμικό χάρτη της τοπικής διοίκησης. Με μια σειρά από θεσμικές παρεμβάσεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες, και από διαδοχικές κυβερνήσεις, επιχειρήθηκε – και συνεχίζεται και στις μέρες μας – η τρίτη ριζική αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με το νόμο 1235/1982 αναβαθμίστηκε και επανήλθε ο ξεχασμένος θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων που πρώτος είχε καθιερώσει ο Χαρίλαος Τρικούπης. Στη συνέχεια, με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987, η επικράτεια χωρίστηκε σε δεκατρείς περιφέρειες. Με το νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 το σύνολο των αρμοδιοτήτων της παλιάς νομαρχίας μεταβιβαζόταν στην αιρετή πλέον, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανά της: το Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νομαρχιακές Επιτροπές.

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας». Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης επανακαθορίστηκαν με πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια (όχι πάντοτε ξεκάθαρα). Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Καποδίστριας» και οι μεταγενέστερες μικρές τροποποιήσεις του δημιούργησαν 901 δήμους και 130 κοινότητες, από τους 369 δήμους και τις 5.554 κοινότητες της απογραφής του 1991. Οι 748 από τους καποδιστριακούς δήμους προήλθαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων, δυο κοινότητες αναγνωρίστηκαν ως

δήμοι και σε 151 δήμους δεν σημειώθηκε καμιά αλλαγή. Όσον αφορά τις κοινότητες, οι 108 παρέμειναν αμετάβλητες και 22 προέκυψαν από συνένωση άλλων κοινοτήτων.

Στη σύγχρονη Ελλάδα, το υπόλοιπο περιφερειακό διοικητικό σύστημα έχει ως εξής: Η χώρα χωρίζεται σε δεκατρείς περιφέρειες και πενήντα δύο νομούς. Τα όρια των νομών, γενικά ορίζουν και τα διοικητικά όρια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που αποτελούν τους οργανισμούς τοπικής διοίκησης δεύτερου βαθμού. Ειδική περίπτωση αποτελούν οι τρεις διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, γνωστές και ως υπερνομαρχίες (Αθηνών-Πειραιώς, Έβρου-Ροδόπης, Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης), εντός των οποίων τα όρια των νομών ορίζουν αντίστοιχα νομαρχιακά διαμερίσματα. Από την παλιότερη διοικητική διαίρεση των νομών σε επαρχίες, η οποία καταργήθηκε, ωστόσο, με τον «Καποδίστρια», εξακολουθούν να υφίστανται δεκαοχτώ επαρχεία, από τα οποία τέσσερα στην ηπειρωτική χώρα και δεκατέσσερα στη νησιωτική.

2 ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί και θα πρέπει να παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην παροχή τοπικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Για να μπορέσει όμως η τοπική αυτοδιοίκηση να αναλάβει με επιτυχία αυτή τη λειτουργία θα πρέπει να έχει και τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους. Ένα βασικό ερώτημα είναι εάν θα πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση να έχει τους δικούς της πόρους ή θα πρέπει να βασίζεται στη χρηματοδότηση από κάποιου άλλου. Τα έσοδα της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί να προέρχονται είτε από δικούς της (ιδίους) πόρους είτε από ξένους. Ίδια κεφάλαια είναι οι μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις των μετόχων της οικονομικής μονάδας, οι οποίες προορίζονται για μακροχρόνια αξιοποίηση-εκμετάλλευση από την μονάδα αυτή και εμφανίζονται στο παθητικό σαν υποχρέωση της οικονομικής μονάδας προς τους μετόχους της. Δηλαδή η κάθε είδους μορφής περιουσία του Δήμου εκφρασμένη σε αξία. Ενώ, ξένα κεφάλαια είναι οι οφειλές (μακροπρόθεσμες ή βραχυπρόθεσμες) της οικονομικής μονάδας προς τρίτους. Και για τις δύο περιπτώσεις, οι βασικές πηγές των εσόδων αυτών για τους ΟΤΑ είναι οι ακόλουθες:

1. Κρατική επιχορήγηση
2. Τοπικοί φόροι
3. Τέλη, δικαιώματα και εισφορές
4. Έσοδα από επιχειρηματική δράση
5. Έσοδα από περιουσία
6. Δανεισμός

Η ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στις σύγχρονες κοινωνίες επιβάλλεται από την ανάγκη της διοικητικής αποκέντρωσης. Είναι γενικά παραδεκτό ότι η διοικητική αποκέντρωση και η ενίσχυση του ρόλου των ΟΤΑ δεν θα επιτευχθούν, αν η

αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων δεν συνοδεύεται και με αντίστοιχη αποκέντρωση των εσόδων. Οι βασικές οικονομικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για να μπορέσουν οι ΟΤΑ να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο στην αποκέντρωση αυτή και στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

- να έχουν πρόσβαση σε επαρκή χρηματοδότηση
- να έχουν σημαντική δημοσιονομική αρμοδιότητα (ίδιους πόρους)

Ο δεύτερος παράγοντας σημαίνει ότι ένα σημαντικό μέρος των εσόδων τους πρέπει να είναι ανεξάρτητο από την κεντρική διοίκηση, με την έννοια ότι οι ΟΤΑ είναι ελεύθεροι να επιλέξουν τους συντελεστές των φόρων και των ανταποδοτικών τους τελών. Αυτός ο παράγοντας είναι προϋπόθεση για να μπορούν οι ΟΤΑ να ενεργούν υπεύθυνα απέναντι στους δημότες τους και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Χωρίς τη δυνατότητα αυτή, δεν μπορούν οι τοπικοί φόροι να αποτελέσουν τον παράγοντα που θα ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό ενός ΟΤΑ κατά το τελικό στάδιο της κατάρτισής του, όταν θα έχουν αποφασιστεί οι συνολικές δαπάνες και θα είναι γνωστά τα έσοδα από όλες τις άλλες πηγές. Αντίθετα, αν ένα σημαντικό μέρος των δαπανών των ΟΤΑ καλύπτεται από κρατικές επιχορηγήσεις, αργά ή γρήγορα η τοπική αυτοδιοίκηση θα τεθεί κάτω από τον έλεγχο της κεντρικής διοίκησης με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις που ο έλεγχος αυτός συνεπάγεται. (Χρήσιμος Σ. 2003)

Τα ίδια έσοδα είναι αυτά που συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική αυτοδυναμία των ΟΤΑ, επειδή το ύψος τους εξαρτάται από την αποφασιστικότητα των αιρετών οργάνων να τα επιβάλλουν και από την ικανότητα των οικονομικών υπηρεσιών να τα βεβαιώσουν και να τα εισπράξουν. Σε όσους δήμους τα έσοδα αυτά υπερβαίνουν το 50% των συνολικών τους εσόδων, παρατηρείται υψηλό ποσοστό αυτοχρηματοδότησης κυρίως των λειτουργικών δαπανών, αλλά και υπολογίσιμου τμήματος των επενδύσεων τους.

2.2 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Οι βασικότερες πηγές χρηματοδότησης για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι ακόλουθες:

- 1) *Δημοτικός Φόρος* είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά των φυσικών και νομικών προσώπων προς την Τ. Α., χωρίς άμεση και ειδική αντιπαροχή της τελευταίας προς αυτά. Στοιχεία του φόρου είναι η χρηματική καταβολή, ο υποχρεωτικός της χαρακτήρας και η μη παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας από την Τ. Α.
- 2) *Τέλος* είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά προς την Τ. Α. έναντι ειδικού ανταλλάγματος το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη παροχή αγαθού ή υπηρεσίας. Το στοιχείο που διαφοροποιεί το φόρο από το τέλος είναι η σχέση ανταλλάγματος και εισφοράς που πρέπει να είναι ανάλογη του οφέλους που απολαμβάνει ο φορολογούμενος (ανταποδοτικός χαρακτήρας).
- 3) *Δικαίωμα* είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά έναντι ειδικού ανταλλάγματος το οποίο αντιστοιχεί σε παροχή αγαθού ή υπηρεσίας, ανεξάρτητα από τη χρήση τους. Διαφοροποιείται από το τέλος επειδή δεν είναι ανταποδοτικό και στη μη απαραίτητη χρήση του αγαθού ή υπηρεσίας.
- 4) *Εισφορά* είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά έναντι ειδικού ανταλλάγματος μεγαλύτερης αξίας το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη παροχή αγαθού ή υπηρεσίας (π.χ. πολεοδομικές εφαρμογές). Διαφοροποιείται από το τέλος στο ύψος της, που είναι μικρότερο του οφέλους που απολαμβάνει ο φορολογούμενος. (Κουγιανός 2007)
- 5) *Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.)*

Με τον Νόμο 1828/1989 το σύστημα των κρατικών επιχορηγήσεων προς τους ΟΤΑ συνδέθηκε άμεσα με την απόδοση συγκεκριμένων φόρων και τελών: Φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φόρος μεταβίβασης ακινήτων, τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων, φόρος επί των τόκων των τραπεζικών καταθέσεων.

Οι ΚΑΠ προέρχονται από τις παρακάτω πηγές φορολογικών εσόδων:

- 1)ποσοστό 20% των συνολικών ετήσιων καθαρών εισπράξεων από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.
- 2)ποσοστό 50% από τα τέλη κυκλοφορίας των αυτοκινήτων που εισπράττονται κάθε χρόνο.
- 3)ποσοστό 3% από τις συνολικές εισπράξεις του φόρου μεταβίβασης ακινήτων και πλοίων.
- 4)ποσοστό 20% των συνολικών ετήσιων καθαρών εισπράξεων από το φόρο στους τόκους των τραπεζικών καταθέσεων.(Αυτοδιοίκηση Αποκέντρωση, Υπουργείο Οικονομικών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΟΤΑ ΕΤΩΝ 2002-2006 ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ

ΕΤΗ	ΠΟΣΑ
2002	1.423.000.000
2003	1.567.000.000
2004	1.789.000.000
2005	2.049.000.000
2006	2.167.000.000

Πηγή: Κρατικός Προϋπολογισμός 2007

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε την κάθε πηγή εσόδων, προκειμένου να δούμε τα χαρακτηριστικά και τον ειδικό της χαρακτήρα της για την οικονομική αυτοδυναμία των ΟΤΑ.

2.3 ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Στην Ελλάδα, σαν επιχορηγήσεις, θεωρούνται όλα τα μεταβιβαζόμενα ποσά. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου είναι δυνατή η παροχή χρηματικών επιχορηγήσεων σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, περιλαμβανομένων και των εκκλησιαστικών, σε αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους, που έχουν την έδρα τους εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου ή της Κοινότητας, σε τοπικά παραρτήματα οργανώσεων πανελλήνιας δράσης, που αναπτύσσουν κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα, καθώς και σε πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στους οικείους Δήμους ή Κοινότητες για την πραγματοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Επιχορηγήσεις επίσης για την περίοδο μετά το 1989 θεωρήθηκαν οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι, που αντικατέστησαν τις τακτικές επιχορηγήσεις. Δεν θεωρήθηκαν επιχορηγήσεις οι επιδοτήσεις επιτοκίου, τα άτοκα δάνεια, οι φορολογικές απαλλαγές και οι παροχές σε είδος. Στα παραπάνω, ο τρόπος χορήγησής τους, ο χρόνος αλλά κυρίως η πολυνομία που κυριαρχεί στο ελληνικό δημοσιονομικό σύστημα, κάνει αδύνατο τον αναλυτικό και σαφή εντοπισμό τους και για τα αρμόδια υπουργεία.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αποτελούν βασική πηγή χρηματοδότησης των δαπανών της τοπικής αυτοδιοίκησης, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες. Ταυτόχρονα, ο θεσμός αυτός χρηματοδότησης έχει δεχθεί και σοβαρή κριτική, τα βασικότερα σημεία της οποίας είναι:

1. δεν επιτρέπει το μακροπρόθεσμο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων των ΟΤΑ, διότι το ύψος της δεν είναι σταθερό
2. δεν συμβάλλει στην ενίσχυση της υπευθυνότητας των ΟΤΑ
3. δεν συμβάλλει ουσιαστικά στην ευαισθητοποίηση των δημοτών απέναντι στις τοπικές υποθέσεις
4. συντηρεί και ενισχύει τη σχέση εξάρτησης της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση

Αφού οι επιχορηγήσεις έχουν τα παραπάνω μειονεκτήματα προκύπτει το ερώτημα γιατί αποτελούν σημαντική πηγή χρηματοδότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αν και οι επιχορηγήσεις δίνονται προς την τοπική αυτοδιοίκηση για την άμβλυση των δημοσιονομικών ανισοτήτων, υπάρχουν και άλλοι λιγότερο προφανείς λόγοι.

Οι κυριότεροι λόγοι υπέρ των επιχορηγήσεων που αναφέρονται είναι:

1. αμβλύνουν τις δημοσιονομικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων ΟΤΑ
2. αμβλύνουν τις δημοσιονομικές ανισότητες μεταξύ των ΟΤΑ από τη μία και της κεντρικής διοίκησης από την άλλη
3. διορθώνουν τις εξωτερικές επιδράσεις που δημιουργούνται από τη διάχυση κόστους – οφέλους μεταξύ των ΟΤΑ
4. εξασφαλίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο παρεχόμενων δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών σε όλη τη χώρα
5. εξυπηρετούν την άσκηση μακροοικονομικής πολιτικής για λογαριασμό της κεντρικής διοίκησης
6. βελτιώνουν την παροχή δημόσιων αγαθών σύμφωνα με την κρίση και τις προδιαγραφές που θέτει η κεντρική διοίκηση. (Χρήσιμος Σ. 2003)

2.3.1 Διάκριση των επιχορηγήσεων

- τακτικές ή έκτακτες, με βάση την περιοδικότητα και τη θεσμική τους κατοχύρωση
- γενικές ή ειδικές, ανάλογα με τον προορισμό των σχετικών εσόδων (δαπάνες κάθε είδους ή συγκεκριμένες δαπάνες). (Κουγιανός 2007)

Τα βασικά είδη επιχορηγήσεων τα οποία διακρίνονται σύμφωνα με κάποια κριτήρια ταξινόμησης είναι:

Α) σύμφωνα με το κριτήριο της βαθμίδας διοίκησης που δίνει την επιχορήγηση

- Επιχορηγήσεις από την κεντρική διοίκηση στην τοπική αυτοδιοίκηση
- Επιχορηγήσεις από την τοπική αυτοδιοίκηση στην κεντρική διοίκηση, είναι σπάνια περίπτωση

Β) σύμφωνα με το κριτήριο της εξειδίκευσης και των περιορισμών που τίθενται

- Γενικές επιχορηγήσεις χωρίς κανένα περιορισμό
- Γενικές επιχορηγήσεις με κάποιους περιορισμούς
- Ειδικές επιχορηγήσεις για ειδικούς σκοπούς και με πολλούς περιορισμούς

Οι επιχορηγήσεις χωρίς περιορισμούς εξυπηρετούν την ανεξαρτησία της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ οι πολλοί περιορισμοί εξασφαλίζουν τον έλεγχο της κεντρικής διοίκησης.

Γ) σύμφωνα με το κριτήριο της κατανομής τους

- Επιχορηγήσεις που κατανέμονται με βάση κάποιο μαθηματικό τύπο
- Επιχορηγήσεις που δίνονται μετά από αίτηση των ΟΤΑ, αφού προηγηθεί αξιολόγηση και επιλογή των αιτήσεων.

Στην πρώτη περίπτωση γίνονται διαχειριστικοί έλεγχοι από την κεντρική διοίκηση σχετικά με τη χρησιμοποίησή τους. Στην περίπτωση των αιτούμενων επιχορηγήσεων, απαιτείται λεπτομερής ανάλυση για τις ανάγκες των ΟΤΑ και για τον τρόπο με τον οποίο θα δαπανήσουν τα ποσά. Η έλλειψη ειδικών που θα συντάξουν και θα τεκμηριώσουν την αίτηση, και η πιθανότητα απόρριψης της αίτησης, γεγονός που συνεπάγεται κάποιο κόστος, μπορεί να αποθαρρύνουν την υποβολή μιας τέτοιας αίτησης.

Η χορήγηση επιχορήγησης κατόπιν αιτήσεων παρουσιάζει δύο βασικά πλεονεκτήματα: της κεντρικής διοίκησης της δίνεται η δυνατότητα να απορρίπτει αιτήσεις για χρηματοδότηση προγραμμάτων χαμηλής προτεραιότητας και να δίνει τα ποσά εκεί όπου μεγιστοποιείται το κοινωνικό όφελος και επίσης η επαφή και η συναλλαγή της κεντρικής διοίκησης με την τοπική αυτοδιοίκηση διευκολύνει το σχεδιασμό του όλου συστήματος των κρατικών επιχορηγήσεων.

Δ) σύμφωνα με το κριτήριο συμμετοχής και παρέμβασης της χορηγούσα αρχής

- Επιχορηγήσεις που καλύπτουν όλο το κόστος παροχής μιας υπηρεσίας
- Επιχορηγήσεις που καλύπτουν μέρος του κόστους παροχής μιας υπηρεσίας

Οι ΟΤΑ ενεργούν απλά ως διαχειριστικοί μηχανισμοί που αναλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες έχουν αποφασισθεί και προσδιορισθεί από την κεντρική

διοίκηση, η οποία μπορεί να μην έχει κανενός άλλου είδους συμμετοχή εκτός από το να δώσει την επιχορήγηση. Η περίπτωση να καλύπτει μέρος του κόστους κάποιας υπηρεσίας από την τοπική αυτοδιοίκηση εμφανίζεται πολύ συχνά στην πράξη και έχει σαν στόχο να εξασφαλίσει πιο ορθολογική αξιοποίηση της επιχορήγησης από τους ΟΤΑ.

Ε) σύμφωνα με το κριτήριο του υπολογισμού των επιχορηγήσεων

-Ποσοστιαίες επιχορηγήσεις

-Επιχορηγήσεις κατά μονάδα

Οι ποσοστιαίες επιχορηγήσεις αποτελούν ένα προκαθορισμένο ποσοστό της δαπάνης που κάνουν οι ΟΤΑ σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας. Το ύψος της επιχορήγησης μπορεί να καλύπτει όλο το κόστος μιας υπηρεσίας ή μέρος μόνο αυτού. Για παράδειγμα 30% της δαπάνης για έργα οδοποιίας, 100% της δαπάνης για παιδεία και άλλα. Οι επιχορηγήσεις κατά μονάδα υπολογίζονται με βάση τον πληθυσμό, τον αριθμό των μαθητών, τον αριθμό των αυτοκινήτων, την έκταση των δρόμων και άλλα. Οι ποσοστιαίες επιχορηγήσεις έχουν το πλεονέκτημα ότι είναι εύκολες στη διαχείριση και αποτελεσματικές στο να ενθαρρύνουν την παροχή νέων υπηρεσιών. Μειονεκτούν όμως στο ότι δεν είναι πάντα δίκαιες γιατί δε λαμβάνουν υπόψη όλους τους παράγοντες που προσδιορίζουν τις ανάγκες των ΟΤΑ.

Επίσης, συνοδεύονται συνήθως από λεπτομερείς ελέγχους των δαπανών και έτσι περιορίζεται η υπευθυνότητα και η ανεξαρτησία των ΟΤΑ. Από την άλλη πλευρά οι επιχορηγήσεις κατά μονάδα έχουν το πλεονέκτημα ότι αποτελούν κίνητρο για ορθολογική διαχείριση, γιατί κάθε χρηματική μονάδα που εξοικονομούν οι ΟΤΑ είναι προς όφελός τους. Οι επιχορηγήσεις αυτές δε συνεπάγονται λεπτομερείς ελέγχους. Το πρόβλημα όμως που παρουσιάζουν είναι ότι είναι συχνά δύσκολο να προσδιορισθούν οι μονάδες με βάση τις οποίες θα γίνει ο υπολογισμός του ύψους της επιχορήγησης και ιδιαίτερα οι σταθμίσεις που πρέπει να δοθούν στις διάφορες μονάδες.

ΣΤ) άλλες διακρίσεις επιχορηγήσεων

- Ανοικτές
- Κλειστές
- Υποχρεωτικές
- Προαιρετικές

Οι ανοικτές και οι κλειστές επιχορηγήσεις αποτελούν διάκριση των γενικών επιχορηγήσεων. Οι ανοικτές καθορίζονται ως σταθερό ποσοστό των φορολογικών εσόδων των ΟΤΑ, ανεξάρτητα από το ύψος που μπορεί να έχουν τα φορολογικά έσοδα. Άρα, το ύψος των επιχορηγήσεων είναι θεωρητικά απεριόριστο και γι' αυτό λέγονται ανοικτές. Αντίθετα, οι κλειστές επιχορηγήσεις προσδιορίζονται όπως και οι ανοικτές, αλλά υπάρχει ένα ανώτατο όριο πέρα από το οποίο δεν μπορούν να αυξηθούν. Για παράδειγμα, 30 % με ανώτατο όριο τα 150.000€. Υποχρεωτικές επιχορηγήσεις είναι αυτές των οποίων η χορήγηση και ο τρόπος κατανομής τους στους ΟΤΑ προσδιορίζονται αυστηρά από το νόμο, ενώ αυτές για τις οποίες τα θέματα αυτά είναι στη διακριτική ευχέρεια της κεντρικής διοίκησης χαρακτηρίζονται προαιρετικές.

2.3.2 Γενικές και Ειδικές Επιχορηγήσεις

Οι γενικές επιχορηγήσεις πλεονεκτούν στο ότι η κατανομή των πόρων αυτών στις διάφορες χρήσεις αποφασίζεται από τους ΟΤΑ. Έτσι ενισχύεται η υπευθυνότητα που αποδίδει το Κράτος στην τοπική αυτοδιοίκηση και ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος που υπάρχει να περιορίσουν οι κρατικές επιχορηγήσεις την ανεξαρτησία της. Έτσι οι ΟΤΑ προτιμούν τις γενικές επιχορηγήσεις από τις ειδικές. Μειονεκτούν όσων αφορά την επίδρασή τους στην αναδιανομή του εισοδήματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών και των ατόμων, την αποτελεσματική χρησιμοποίησή τους από τους ΟΤΑ και την πιθανή αρνητική επίδραση που μπορεί να έχουν στη φορολογική τους προσπάθεια.

Οι γενικές επιχορηγήσεις αποτελούν συνήθως τη σημαντικότερη κατηγορία κρατικών επιχορηγήσεων προς την τοπική αυτοδιοίκηση στις περισσότερες χώρες. Θεωρούνται κυρίως κατάλληλες για να ενισχύσουν υπηρεσίες των οποίων η δαπάνη κατανέμεται αρκετά ομαλά σε όλη τη χώρα. Η βασική τους διάκριση είναι σε αυτές που:

Α δεν εξαρτώνται από τη φορολογική προσπάθεια των ΟΤΑ

Β εξαρτώνται από τη φορολογική προσπάθεια των ΟΤΑ

Στην πρώτη περίπτωση οι επιχορηγήσεις κατανέμονται συνήθως στους ΟΤΑ με βάση κάποια εκτίμηση για τις ανάγκες τους και τη φορολογική τους δυνατότητα. Σε ορισμένες όμως χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, δε χρησιμοποιούνται τέτοια κριτήρια αλλά η κατανομή των γενικών επιχορηγήσεων στους ΟΤΑ γίνεται με περισσότερο απλές μεθόδους που βασίζονται σε παλαιά δεδομένα και έτσι δε μεταβάλλεται σημαντικά η κατανομή των ποσών από χρόνο σε χρόνο. Στην Ελλάδα η κατανομή της τακτικής (γενικής) επιχορήγησης στους ΟΤΑ γίνεται με βάση τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής πληθυσμού. Όταν λαμβάνεται υπόψη η φορολογική προσπάθεια των ΟΤΑ, τότε το ύψος της κρατικής επιχορήγησης είναι ανάλογο με τα έσοδα τους από την τοπική φορολογία.

Οι ειδικές επιχορηγήσεις δίνονται για να δαπανηθούν τα ποσά σε δραστηριότητες που επιθυμεί η κεντρική διοίκηση ή βάζει όρους σχετικά με τον τρόπο αξιοποίησής τους. Έχουν ως οικονομική συνέπεια να ενθαρρύνουν τις δαπάνες των ΟΤΑ σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, μειώνοντας τις τιμές στις οποίες μπορούν οι ΟΤΑ να προμηθεύονται αγαθά και υπηρεσίες για λογαριασμό των δημοτών τους. Είναι περισσότερο κατάλληλες όταν οι δαπάνες δεν κατανέμονται ομαλά σε όλες τις περιοχές της χώρας και όταν η δαπάνη που πρέπει να γίνει είναι μικρή σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους.

Στη συνέχεια, οι ειδικές επιχορηγήσεις διακρίνονται σε αυτές που για να δοθούν προϋποθέτουν συμμετοχή των ΟΤΑ στο συνολικό κόστος και σε αυτές που δεν απαιτούν παρόμοια συμμετοχή. Αν δεν απαιτείται συμμετοχή, οι ΟΤΑ λαμβάνουν ένα ποσό επιχορήγησης για να το δαπανήσουν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Το ποσό αυτό είναι δεδομένο και το ύψος του δεν εξαρτάται καθόλου από ενέργειες των ΟΤΑ. Οι επιχορηγήσεις αυτές κατανέμονται στους ΟΤΑ με βάση κάποια κριτήρια ανάγκης ή με βάση διάφορα μεγέθη (εισροές), όπως είναι το μέγεθος του πληθυσμού, η έκταση της περιοχής, το εισόδημα, το ποσοστό ανεργίας και άλλα. Αλλιώς μπορούν να κατανέμονται με βάση κριτήρια επίδοσης ή με βάση τις εκροές. Τα τελευταία αυτά κριτήρια αυξάνουν την αποτελεσματικότητα και την ελευθερία με την οποία χρησιμοποιούν τις επιχορηγήσεις οι ΟΤΑ. Αν όμως απαιτείται συμμετοχή των ΟΤΑ, το ποσό της

επιχορήγησης δεν είναι δεδομένο αλλά εξαρτάται από το ποσό των δικών του εσόδων που διαθέτει ο ΟΤΑ για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

2.3.3 Κατηγορίες επιχορηγήσεων ανάλογα με τον επιδιωκόμενο στόχο

1. Δημοσιονομική ισότητα μεταξύ των ΟΤΑ.

Οι γενικές επιχορηγήσεις φαίνεται ότι είναι περισσότερο κατάλληλες για να επιτευχθεί οριζόντια δημοσιονομική ισότητα, γιατί ο σκοπός για τον οποίο δίνονται είναι να ενισχυθούν οικονομικά οι ΟΤΑ και δεν εξαρτώνται από την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών.

2. Δημοσιονομική ισότητα μεταξύ των ΟΤΑ και της κεντρικής διοίκησης.

Όπως και στην περίπτωση της οριζόντιας ανισότητας, έτσι και στην περίπτωση της κάθετης, η πλέον κατάλληλη κατηγορία επιχορηγήσεων είναι οι γενικές επιχορηγήσεις.

3. Εξωτερικές επιδράσεις.

Σε αυτή την περίπτωση οι πλέον κατάλληλες μορφές επιχορήγησης είναι οι ειδικές, με συμμετοχή του ΟΤΑ, όπου η συμμετοχή της κεντρικής διοίκησης στην κάλυψη του κόστους πρέπει να είναι ίση με το όφελος που απολαμβάνουν οι κάτοικοι άλλων περιοχών.

4. Ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών.

Η εξασφάλιση ελάχιστων επιπέδων παρεχομένων υπηρεσιών μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με νομοθετική ρύθμιση. Η πλέον κατάλληλη μορφή φαίνεται ότι είναι οι ειδικές επιχορηγήσεις χωρίς προϋπόθεση συμμετοχής στο κόστος των ΟΤΑ. Το ύψος της επιχορήγησης θα πρέπει να είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ του ποσού που διαθέτουν οι ΟΤΑ για κάθε υπηρεσία και του ποσού που θα ήθελε η κεντρική διοίκηση να δαπανάται για το σκοπό αυτό.

5. Μακροοικονομική πολιτική.

Οι ειδικές επιχορηγήσεις που δίνονται με την προϋπόθεση συμμετοχής στο κόστος των ιδίων των ΟΤΑ είναι πλέον κατάλληλες, γιατί με δεδομένο το ύψος της επιχορήγησης προκαλούν μεγάλες μεταβολές στις επιδοτούμενες δαπάνες. Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος της επιχορήγησης σε σχέση με τα συνολικά έσοδα των ΟΤΑ. Τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η επίδραση που θα ασκήσει. Από την άλλη πλευρά τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η εξάρτηση της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, σύμφωνα με τους περιοριστικούς όρους της δεύτερης για την παροχή των επιχορηγήσεων.

6. Δημόσια αγαθά

Για την παροχή δημόσιων αγαθών η περισσότερο κατάλληλη μορφή επιχορηγήσεων είναι οι ειδικές ανοικτές επιχορηγήσεις με συμμετοχή των ΟΤΑ για κάθε υπηρεσία, το επίπεδο παροχής της οποίας η κεντρική διοίκηση κρίνει ότι πρέπει να αυξηθεί.

Μερικά παραδείγματα επιχορηγήσεων είναι τα εξής: η δαπάνη αγοράς καυσόξυλων και πετρελαίου για να διατεθούν σε κατοίκους, η επιχορήγηση συλλόγου γονέων και κηδεμόνων δημοτικού σχολείου για υλοποίηση προγράμματος εξοικείωσης με ξένες γλώσσες ή κάποια άλλη δραστηριότητα, η επιχορήγηση ενός οικιστικού – εκπολιτιστικού συλλόγου, η χορήγηση χρηματικού βοηθήματος σε πολύτεκνη οικογένεια από Δήμο ή Κοινότητα. (Παπαδόπουλος 2006, Κώδικας δήμων και κοινοτήτων 2006).

2.4 ΤΟΠΙΚΟΙ ΦΟΡΟΙ

Για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών οι δήμοι και οι κοινότητες επιβάλλουν σε βάρος των δημοτών τους φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές που προβλέπονται από σχετικές διατάξεις, δεδομένου ότι δεν έχουν ίδια φορολογική εξουσία αλλά ενεργούν πάντοτε μέσα στα πλαίσια τυπικού νόμου, ο οποίος προσδιορίζει τους υπόχρεους, το αντικείμενο της φορολογίας τους συντελεστές και τις απαλλαγές.

(Χρήσιμος Σ. 2003)

Φόρος είναι η υποχρεωτική παροχή του ιδιώτη προς το κράτος, χωρίς ειδική αντιπαροχή του κράτους προς τον ιδιώτη. Το μέγεθος επί του οποίου υπολογίζεται ο φόρος ονομάζεται φορολογική βάση. Η φορολογική βάση μπορεί να είναι το εισόδημα, η αξία ενός προϊόντος που αποτελεί αντικείμενο συναλλαγής ή η αξία μιας περιουσίας. Οι φόροι διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες. Με κριτήριο τη φορολογική βάση, οι φόροι διακρίνονται σε:

- φόρους εισοδήματος
- φόρους κατανάλωσης ή συναλλαγών και
- φόρους περιουσίας

Οι φόροι εισοδήματος επιβάλλονται σε κάθε λογής εισόδημα των ιδιωτών. Οι κυριότεροι φόροι εισοδήματος είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων και ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων, ο οποίος επιβάλλεται κυρίως στα κέρδη των ανωνύμων εταιριών. Οι φόροι εισοδήματος είναι άμεσοι φόροι.

Οι φόροι κατανάλωσης επιβάλλονται στις συναλλαγές και χαρακτηρίζονται συνήθως ως έμμεσοι φόροι. Τέτοιοι φόροι είναι, για παράδειγμα, ο ΦΠΑ, το χαρτόσημο που πληρώνουμε για να κάνουμε μια αίτηση και άλλα. Φόροι περιουσίας είναι αυτοί που επιβάλλονται στα περιουσιακά στοιχεία των ιδιωτών, όπως ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, ο φόρος κληρονομιάς (έμμεσοι φόροι) και ο φόρος ακίνητης περιουσίας (άμεσος).

Με κριτήριο το συντελεστή φορολογίας, οι φόροι διακρίνονται σε:

- αναλογικούς
- προοδευτικούς και
- αντίστροφα προοδευτικούς

Αναλογικός είναι ο φόρος όταν ο συντελεστής φόρου, δηλαδή το ποσοστό του φόρου επί της φορολογικής βάσης, είναι σταθερός για οποιοδήποτε ύψος φορολογικής βάσης. Προοδευτικός είναι ο φόρος όταν ο συντελεστής φορολογίας αυξάνει καθώς αυξάνει το ύψος της φορολογικής βάσης. Οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι προοδευτικοί φόροι. Αντίστροφα προοδευτικός είναι ο φόρος όταν ο συντελεστής

φορολογίας μειώνεται καθώς αυξάνει το ύψος της φορολογικής βάσης. Ορισμένοι φόροι κατανάλωσης ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία.

Ο ρόλος των φόρων ως μέσο δημοσιονομικής πολιτικής είναι διττός:

- αποτελούν μέσο είσπραξης εσόδων για την κάλυψη των δημοσίων δαπανών
- αποτελούν μέσο επηρεασμού της ενεργούς ζήτησης και της προσφοράς.

Όμως το κράτος για να επιτύχει μέσω των φόρων τους στόχους του συναντάει κάποια προβλήματα που οφείλονται στους εξής παράγοντες:

- Στη δυνατότητα μετακύλισης του φόρου, δηλαδή στη δυνατότητα μεταβίβασης του φόρου αυτού από τον ιδιωτικό φορέα στον οποίο αρχικά επιβάλλεται, σε άλλο ιδιωτικό φορέα. Αυτός ο παράγοντας δημιουργεί πρόβλημα κυρίως στην περίπτωση αναδιανομής εισοδήματος.
- Στη φοροδιαφυγή. Φοροδιαφυγή είναι η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης ή η μη καταβολή του νόμιμου φόρου που επιβάλλει το κράτος, με απόκρυψη του πραγματικού ύψους της φορολογικής βάσης του φορολογούμενου.
- Στη Φοροαποφυγή. Φοροαποφυγή είναι η με νόμιμες ενέργειες μείωση της φορολογικής υποχρέωσης ή αποφυγή της. Για παράδειγμα, μεταβίβαση περιουσίας στους μέλλοντες κληρονόμους.

Άρα, όταν η οικονομία λειτουργεί μέσα από μια ελεύθερη αγορά παρουσιάζει μια σειρά από σοβαρές ατέλειες. Η ύπαρξη αυτών των ατελειών καθιστά απαραίτητη την παρέμβαση του κράτους στην οικονομία. Η παρέμβαση αυτή δεν αμφισβητείται από κανέναν, αυτό που πολύ συχνά τίθεται υπό αμφισβήτηση είναι η έκταση της παρέμβασης, καθώς και τα μέσα και οι τρόποι αυτής της παρέμβασης. Ένα ακόμα βασικό θέμα που αφορά άμεσα τους ΟΤΑ είναι φυσικά η κατανομή των λειτουργιών του κράτους μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης. (Χρήσιμος Σ.2003)

Μερικοί φόροι που επιβάλλουν οι ΟΤΑ είναι: Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, φόρος επί του ζύθου, δημοτικός φόρος Δωδεκανήσου. (Καπετάνη 2007)

2.5 ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Όταν η ειδική χρηματική παροχή των πολιτών προς το κράτος αντισταθμίζεται από ειδική και άμεση αντιπαροχή προς αυτούς, η χρηματική αυτή παροχή δεν αποτελεί φόρο αλλά τιμή. Το τέλος είναι μιας τέτοιας μορφής τιμή. Ως **τέλος** ορίζεται η χρηματική παροχή από τους πολίτες στο κράτος, που αντικρίζεται από ειδική κρατική αντιπαροχή ισόποσης αξίας. Δηλαδή τα τέλη έχουν σκοπό να καλύψουν το κόστος της ειδικής κρατικής αντιπαροχής και διαχωρίζονται εννοιολογικά από τους φόρους ως προς το στοιχείο της ανταποδοτικότητας. Χαρακτηριστικά του τέλους είναι:

1. το τέλος καταβάλλεται σε χρήμα
2. υπάρχει ειδική αντιπαροχή, ίσης αξίας, του κράτους προς τους πολίτες
3. γίνεται χρήση της ειδικής αντιπαροχής.
4. συμβάλλουν στην ορθολογική κατανομή των πόρων και στην αποκάλυψη των προτιμήσεων των πολιτών
5. αποτελούν μηχανισμό κοινωνικής δικαιοσύνης
6. η επιβολή τους είναι περισσότερο δημοκρατική από την επιβολή των φόρων
7. επιλύουν το πρόβλημα της επάρκειας και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
8. επιτρέπουν την αποκάλυψη του κόστους παροχής των αγαθών και τις συγκρίσεις μεταξύ των ΟΤΑ.
9. είναι εύκολη η είσπραξή τους
10. υπάρχει μεγαλύτερη προθυμία των πολιτών να πληρώσουν (*Χρήσιμο Σ. 2007*)

Μερικά από τα τέλη που επιβάλλουν οι ΟΤΑ είναι: το τέλος της καθαριότητας και φωτισμού, το τέλος ακίνητης περιουσίας, το τέλος χρήσης κοινοχρήστων χώρων, το τέλος διαφήμισης, το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, το τέλος κέντρων εστίασης και διασκέδασης, τα τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης, το τέλος στάθμευσης, το τέλος χρήσης φυσικών ιαματικών πηγών, το τέλος οικοδομικών αδειών και το τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. (*Καπετάνη 2007*)

Δικαίωμα είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά έναντι ειδικού ανταλλάγματος το οποίο αντιστοιχεί σε παροχή αγαθού ή υπηρεσίας, ανεξάρτητα από τη χρήση τους. Διαφοροποιείται από το τέλος επειδή δεν είναι ανταποδοτικό και στη μη απαραίτητη χρήση του αγαθού ή της υπηρεσίας. Μερικά από τα δικαιώματα, τα οποία επιβάλλουν οι ΟΤΑ είναι: το δικαίωμα εμπορίας πόσιμων υδάτων από τοπικές πηγές και δικαίωμα χρήσης σφαγείων.

Εισφορά είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά έναντι ειδικού ανταλλάγματος μεγαλύτερης αξίας το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη παροχή αγαθού ή υπηρεσίας, για παράδειγμα στις πολεοδομικές εφαρμογές. Διαφοροποιείται από το τέλος στο ύψος της, που είναι μικρότερο του οφέλους που απολαμβάνει ο φορολογούμενος. Τέλος, μόνο με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται οι εισφορές για υπηρεσίες ή τοπικά έργα, που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. (Κουγιανός 2007, Καπετάνη 2007)

2.6 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Έσοδα από επιχειρηματική δράση χαρακτηρίζονται τα έκτακτα έσοδα όπως προϊόν εκποίησης ακινήτων, επιχορηγήσεις και δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς, πρόστιμα για παράνομη εκμετάλλευση λατομείων, έσοδα από επενδυτικές δαπάνες για λογαριασμό τρίτων, τέλη ρύπανσης, εφάπαξ ειδική εισφορά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, οι δωρεές, τα κληροδοτήματα, το αντίτιμο της προσωπικής εργασίας, οι εισφορές, τα έσοδα που προέρχονται από την εκποίηση της περιουσίας, τα έκτακτα έσοδα από κάθε άλλη πηγή, όπως για παράδειγμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. (Παπαδόπουλος 2006, Κώδικας δήμων και κοινοτήτων 2006)

2.7 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Ο προσδιορισμός της ακίνητης περιουσίας του Δήμου είναι από τα δυσκολότερα μέρη του έργου της απογραφής του Δήμου και απαιτείται κατ' αρχήν να οριοθετηθεί η έννοια της ακίνητης Δημοτικής περιουσίας. Οι κατηγορίες των ακινήτων (πλην κοινοχρήστων χώρων) είναι οι κατηγορίες των λεγόμενων αστικών ή αγροτικών ακινήτων (γη και κτίσματα). Ως έσοδα από την κινητή περιουσία του Δήμου, εννοούνται τα έσοδα από τόκους καταθέσεων στις τράπεζες, από λοιπές κινητές αξίες του δημοσίου ή έσοδα που εισπράττει ο Δήμος από μισθώματα μηχανημάτων, επίπλων και σκευών.

Ως γη αναφέρουμε τα οικόπεδα, τα αγροτεμάχια και ως κτίσματα κάθε μορφής κατασκευή (κτίρια επαγγελματικής μορφής, διαμερίσματα, αποθήκες, γκαράζ, εκπαιδευτήρια, γυμναστήρια και άλλα).

Ορισμένες ειδικές κατηγορίες ακινήτων είναι τα σχολεία, οι Δημοτικές εκκλησίες – ναοί και οι Δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις όπως τα γυμναστήρια και τα κολυμβητήρια.

2.7.1 Ποια εννοούμε ως κοινόχρηστα περιουσιακά στοιχεία

Αγαθά κοινής χρήσης ονομάζουμε τα περιουσιακά αγαθά που είναι στη διάθεση όλων των κατοίκων των δημοτών και γενικότερα όλου του πληθυσμού και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα από όλους. Η έννοια των κοινοχρήστων περιουσιακών στοιχείων ορίζεται στα άρθρα 967-968 του Αστικού Κώδικα.

Κοινόχρηστοι χώροι είναι οι κάθε είδους δρόμοι, πλατείες, άλση και γενικά προοριζόμενοι για κοινή χρήση ελεύθεροι χώροι που καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού ή έχουν τεθεί σε κοινή χρήση με οποιοδήποτε άλλο νόμιμο τρόπο.

2.7.2 Καταγραφή και αποτίμηση των παγίων στοιχείων κοινής χρήσης

Η απογραφή των κοινόχρηστων παγίων στοιχείων πρέπει να περιληφθεί στην έκθεση απογραφής σε ειδικό χώρο. Η αξία των κοινοχρήστων θα περιλαμβάνει μόνο τις υπερκείμενες κατασκευές και όχι την αξία του ίδιου του εδάφους. Μία σειρά παράγοντες μας έχουν οδηγήσει στην παραδοχή πως το έδαφος επί του οποίου έχουν κατασκευαστεί κοινόχρηστες εγκαταστάσεις δεν μπορεί να εμφανιστεί με αξία, (την έστω αντικειμενική αξία του εδάφους).

2.7.3 Η δημοτική και κοινοτική περιουσία

Η δημοτική περιουσία διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

1)στη δημόσια περιουσία που και αυτή διακρίνεται σε κοινόχρηστη και σε ιδιόχρηστη.
2)στην ιδιωτική περιουσία η οποία περιλαμβάνει τα ιδιόκτητα ακίνητα τα οποία έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία του Δήμου. Κριτήριο για την ένταξη ή μη στην ιδιόκτητη ή στην κοινόχρηστη περιουσία του Δήμου αποτελούν τα άρθρα 967 και 968 του Αστικού Κώδικα.

Η καταγραφή της ακίνητης περιουσίας του Δήμου γίνεται ως εξής:

- Α)Κατ' αρχήν τα ακίνητα ιδιοκτησίας του Δήμου, για τα οποία υπάρχουν τίτλοι
- Β)ακίνητα ιδιοκτησίας του Δήμου για τα οποία δεν υπάρχουν τίτλοι, χωρίς να υπάρχει θέμα αμφισβήτησης
- Γ)ακίνητα που εμπίπτουν στις περιπτώσεις χρησικτησίας
- Δ)ακίνητα που ανήκουν στο Δήμο και αμφισβητούνται από τρίτους
- Ε)ακίνητα που έχουν καταπατηθεί από τρίτους
- ΣΤ)ακίνητα που βρίσκονται σε διαδικασία απαλλοτρίωσης εκ μέρους του Δήμου
- Ζ)χώροι, που είναι χαρακτηρισμένοι από την εφαρμογή του σχεδίου πόλεως

(Παπαδόπουλος 2006)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

	Ιδιόκτητη περιουσία	Κοινόχρηστη περιουσία
Δημαρχείο	ΝΑΙ	
Επαγγελματικοί χώροι	ΝΑΙ	
Ιδιόκτητες κατοικίες	ΝΑΙ	
Κτιριακές εγκαταστάσεις υπηρεσιών	ΝΑΙ	
Σύστημα ύδρευσης	ΝΑΙ	
Σύστημα αποχέτευσης	ΝΑΙ	
Σύστημα άρδευσης	ΝΑΙ	
Χώροι υγειονομικής ταφής	ΝΑΙ	
Θέατρα-πολιτιστικά κέντρα	ΝΑΙ	
Κτίρια στάθμευσης μεταφορικών μέσων	ΝΑΙ	
Νεκροταφεία	ΝΑΙ	
Δημοτικοί ναοί	ΝΑΙ	
Σχολεία	ΝΑΙ	
Αθλητικές εγκαταστάσεις	ΝΑΙ (στάδια, στεγασμένες αθλητικές εγκαταστάσεις)	Εφ' όσον αποτελούν μέρος της πλατείας ή άλλου κοινοχρήστου χώρου
Βρεφονηπιακοί σταθμοί	ΝΑΙ (ανήκουν σε ξεχωριστό δημοτικό Νομικό Πρόσωπο)	
Πλατείες		ΝΑΙ
Δρόμοι		ΝΑΙ
Πεζόδρομοι		ΝΑΙ
Δίκτυο ηλεκτροφωτισμού		ΝΑΙ
Λιμάνια		ΝΑΙ
Πάρκα		ΝΑΙ
Μνημεία		ΝΑΙ
Παρόχθιες διαμορφώσεις		ΝΑΙ
Εδαφικές εκτάσεις προερχόμενες από εισφορές σε γη	Εφ' όσον προορίζονται για ιδιόχρηστους δημοτικούς χώρους	Εφ' όσον προορίζονται για κοινοχρηστους χώρους

(Πηγή: Λογιστική ΟΤΑ, Παπαδόπουλος Βασίλειος 2006)

2.8 ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το Κράτος, με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού όπως για παράδειγμα το Ταμειυτήριο, η Αγροτική Τράπεζα Πίστεως και η Τοπική Τράπεζα Πίστεως της Γαλλίας, η οποία αποτελεί ανώνυμη εταιρεία. Επίσης, με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αποκλειστικά για την πραγματοποίηση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, συμπεριλαμβανομένης και της αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων ή μη οφειλών.

Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου και η οποία λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του και η τοκοχρεολυτική δόση. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνον για τον οποίο συνομολογήθηκε. (*Μπεσίλα-Βήκα 2007, κώδικας δήμων και κοινοτήτων άρθρο 175*)

2.9 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Στη λογιστική το έσοδο εγγράφεται στα βιβλία από τη στιγμή που είναι δεδουλευμένο, έχει δηλαδή πραγματοποιηθεί. Από την άποψη της χρονικής στιγμής η δημιουργία του εσόδου γίνεται ως εξής: η πώληση ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας ακολουθεί 3 στάδια:

- το στάδιο της σύμβασης
- το στάδιο της μεταβίβασης της κυριότητας ή της παροχής της υπηρεσίας
- και το στάδιο της εξόφλησης.

Στη λογιστική, στην ομάδα 7 <<Οργανικά έσοδα κατ' είδος>> απεικονίζονται και παρακολουθούνται κατ' είδος τα έσοδα που αναφέρονται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης (οργανικά), ή αλλιώς, τα έσοδα εκείνα που προέρχονται από την κανονική δραστηριότητα που ασκεί ο Δήμος. Τα έσοδα που έχουν τακτικό χαρακτήρα, όπως έσοδα-κέρδη από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων του Δήμου απεικονίζονται στο

λογαριασμό 81 <<έκτακτα και ανόργανα έσοδα και έξοδα>>. Επίσης, τα έσοδα που αφορούν προηγούμενες χρήσεις, τα παρακολουθούμε στο λογαριασμό 82 <<έσοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων>>.

Η ανάλυση των πρωτοβάθμιων λογαριασμών των ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ γίνεται σε :

- 1)έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων και λοιπών αποθεμάτων, λογαριασμός 70
- 2)έσοδα από πωλήσεις προϊόντων, λογαριασμός 71
- 3)έσοδα από φόρους-κοινωνικούς πόρους, λογαριασμός 72
- 4)έσοδα από πωλήσεις υπηρεσιών(τέλη και δικαιώματα), λογαριασμός 73
- 5)έσοδα από επιχορηγήσεις, λογαριασμός 74
- 6)έσοδα παρεπόμενων ασχολιών και έσοδα από δωρεές, λογαριασμός 75
- 7)έσοδα κεφαλαίων, λογαριασμός 76 και
- 8)έσοδα από ιδιοπαραγωγή παγίων – τεκμαρτά έσοδα από αυτοπαραδόσεις ή καταστροφές αποθεμάτων, λογαριασμός 78. (Παπαδόπουλος 2006)

2.10 ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Μέχρι το 1999, οι ΟΤΑ παρακολουθούσαν τη χρηματοοικονομική τους διαχείριση σύμφωνα με κανόνες του Δημόσιου Λογιστηρίου όπως θεσπίστηκαν με το Β.Δ. 175/15.6.1959 και η λογιστική τους στηρίζεται σε καθαρά ταμειακή βάση, τι εισπράττουμε – τι πληρώνουμε. Με το Π.Δ. 315/30.19.99 από 01/01/2000 το διπλογραφικό σύστημα έγινε υποχρεωτικό για τους Δήμους και τις Κοινότητες της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης που έχουν είτε πληθυσμό άνω των 5.000 κατοίκων σύμφωνα με την τελευταία απογραφή είτε έξοδα άνω των 500 εκατομ. Δρχ.

Η έννοια της διπλογραφίας είναι η μέθοδος που στηρίζεται στο γεγονός ότι κάθε συναλλαγή που γίνεται χρησιμοποιείται και εγγράφεται σε 2 διαφορετικά σημεία ταυτόχρονα. Μεταξύ του απλογραφικού και του διπλογραφικού συστήματος υπάρχουν διαφορές και έχουν διαφορετική βάση λειτουργίας. Η μεν απλογραφική μέθοδος είναι ταμειακής βάσης, δηλαδή η αποτύπωση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω της

κωδικοποίησης των εσόδων και των εξόδων με τη συγκεκριμένη μορφή που έχει πάρει σήμερα. Ενώ η διπλογραφική στηρίζεται στη λογική του δεδουλευμένου, ένα δομημένο σύστημα διαδικασιών προμήθειας και εκκαθάρισης των δαπανών.

Αυτή η διαφορετική βάση είναι η αιτία των βασικών διαφορών. Δηλαδή:

1. Στο δημόσιο λογιστικό η υποχρέωση εμφανίζεται με την ενταλματοποίηση της δαπάνης, ενώ στο διπλογραφικό με την έκδοση του παραστατικού του προμηθευτή ή άλλου τρίτου.
2. Στο δημόσιο λογιστικό το έσοδο θεωρούμε ότι πραγματοποιήθηκε όταν εισπράττεται, ενώ στο διπλογραφικό όταν βεβαιώνεται.
3. Η έννοια του εσόδου στο <<Λογιστικό των ΟΤΑ>> είναι καθαρά ταμειακή, ως έσοδο θεωρείται ακόμη και το δάνειο ή κάθε επιστροφή χρημάτων που πληρώθηκε αχρεωστήτως, καθώς και η κάθε παρακράτηση φόρων από τους προμηθευτές. Ενώ στο διπλογραφικό το έσοδο έχει την έννοια της χρηματικής αποτίμησης κάθε δεδουλευμένης προσφοράς υπηρεσιών και αγαθών προς τρίτους. Αντίστοιχα, η έννοια του εξόδου είναι ταμειακή και θεωρεί τις επιστροφές χρημάτων και τις πληρωμές των δανείων ως έξοδα, ενώ το διπλογραφικό θεωρεί έξοδο τη δεδουλευμένη λήψη αγαθών και υπηρεσιών.
4. Υπάρχει χρονική υστέρηση ανάμεσα στις λογιστικές εγγραφές του <<Λογιστικού των ΟΤΑ>> και της διπλογραφικής λογιστικής μεθόδου. Δηλαδή με το απλογραφικό έχουμε λογιστική εγγραφή με την ενταλματοποίηση ή την είσπραξη και με το διπλογραφικό έχουμε 2 εγγραφές: η πρώτη με τη λήψη του παραστατικού και δεύτερη με την πληρωμή του.
5. Στο διπλογραφικό έχουμε εφαρμογή της κίνησης του λογαριασμού μέσω της χρεοπίστωσης. Στο απλογραφικό οι λογαριασμοί αυξάνονται, ενώ στο διπλογραφικό οι λογαριασμοί έχουν διπλή έκφραση(τη χρέωση και την πίστωση), με αποτέλεσμα να αυξομειώνονται.
6. Η έννοια του ταμείου δεν εμφανίζεται άμεσα στο απλογραφικό, ενώ στο διπλογραφικό είναι αυτούσια η παρουσία λογαριασμού που εμφανίζει τα χρηματικά διαθέσιμα. Παρόλα αυτά η όλη λειτουργία του απλογραφικού είναι καθαρά ταμειακή λειτουργία.

7. Ενιαίο λογιστικό σύστημα στο διπλογραφικό, ενώ με το απλογραφικό λογιστικό σύστημα η κάθε οικονομική δραστηριότητα του Δήμου γίνεται με την τήρηση ενός μεγάλου αριθμού βιβλίων ασύνδετων μεταξύ τους.
8. Με την απλογραφική μέθοδο δεν προκύπτουν στοιχεία για το ετήσιο αποτέλεσμα της δραστηριότητας του Δήμου, ενώ από το διπλογραφικό προκύπτει το αποτέλεσμα με λογιστικές εγγραφές και εμφανίζεται μέσω ειδικής ομάδας λογαριασμών.
9. Το διπλογραφικό εμφανίζει την περιουσιακή κατάσταση του Δήμου, ενώ το απλογραφικό απαιτεί γι' αυτό ξεχωριστό βιβλίο.
10. Το απλογραφικό δεν έχει τη δυνατότητα διαχωρισμού των χρήσεων, δηλαδή το απλογραφικό αντιμετωπίζει την εισπραξη σαν έσοδο της χρήσης που εισπράττεται και το έξοδο σαν έξοδο της χρήσης που πληρώνεται. Το διπλογραφικό αντιμετωπίζει το έσοδο και το έξοδο, όταν πραγματοποιείται, στη χρήση που πραγματοποιείται ανεξάρτητα πότε πληρώνεται ή εισπράττεται.
11. Η διπλογραφική λογιστική μέθοδος είναι επιστημονική άρα είναι αξιόπιστη.

2.11 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

Τα αιρετά όργανα των Δήμων, έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες, προς την οικονομική διαχείριση:

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Δημάρχου ή της Δημαρχιακής Επιτροπής. Σε οικονομικά θέματα αποφασίζει κυρίως για:

- A) Τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του Δήμου, των δημοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων.
- B) Την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων.
- Γ) Την εκποίηση, εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων και την αγορά, μίσθωση ακινήτων.
- Δ) Τη σύναψη δανείων.
- Ε) Την ίδρυση και λειτουργία δημοτικών επιχειρήσεων και Ν.Π.Δ.Δ.

Η Δημορχιακή Επιτροπή είναι αποφασιστικό όργανο και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α) Συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου, προελέγχει τον απολογισμό, τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως,

Β) αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό,

Γ) καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τις διακηρύξεις, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες,

Δ) μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων, καταρτίζει τους όρους και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο,

Ε) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ένδικων μέσων, την υποβολή των προσφυγών στις διοικητικές αρχές και την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

Ο Δήμαρχος εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της δημορχιακής επιτροπής και υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος. Εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή. Ορίζει τους Αντιδημάρχους, τους μεταβιβάζει αρμοδιότητες του και είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου. Συνυπογράφει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου. Και ασκεί τις αρμοδιότητες που του αναθέτουν ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλοι νόμοι.

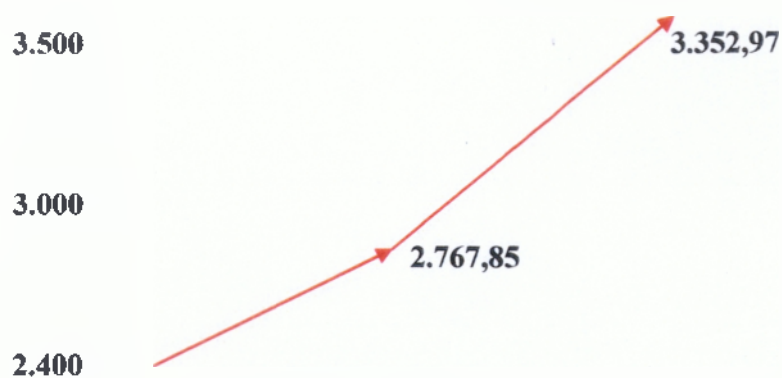
Ο δημοτικός προϋπολογισμός είναι η απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων για κάθε οικονομικό έτος.

Έσοδα του προϋπολογισμού είναι τα ποσά που βεβαιώνονται στη διάρκεια του έτους άσχετα με το έτος στο οποίο ανάγονται καθώς και ποσά που η βεβαίωση τους έχει ήδη συντελεστεί στα προηγούμενα οικονομικά έτη.

Έξοδα του προϋπολογισμού θεωρούνται οι υποχρεώσεις των ΟΤΑ προς τρίτους, είτε από συμβάσεις είτε από κάθε άλλη οφειλή, οι οποίες καθίστανται απαιτητές κατά τη διάρκεια του έτους. Στον προϋπολογισμό εγγράφονται μόνο τα έσοδα και τα έξοδα που προβλέπονται από διατάξεις νόμων, καθώς και δαπάνες που εξυπηρετούν τις λειτουργικές ανάγκες των ΟΤΑ ή συντελούν στην εκπλήρωση της αποστολής τους. (Παπαδόπουλος 2006)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΟΔΩΝ 2005-2007 ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ

Απολογισμός 2005   Εκτίμηση 2006   Προϋπολογισμός 2007

(Πηγή: Κρατικός προϋπολογισμός 2007)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2
ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΣΟΔΩΝ 2005-2007

2.12 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Η Οικονομική διαχείριση του Δήμου έχει σαν σημείο αναφοράς τον προϋπολογισμό στον οποίο εγγράφονται όλα τα έσοδα και ο δαπάνες του Δήμου. Συντάσσεται με βάση τους κανόνες και την τυποποίηση του Β.Δ. 17-5/1959 και ορίζεται σαν πράξη του Δημοτικού ή Κοινοτικού συμβουλίου που προσδιορίζει τα έσοδα και τα όρια των δαπανών του Δήμου. Η λειτουργία του έχει αναχθεί σε λογιστικό μέθοδο γιατί διέπεται από κανόνες τυποποίησης και ενημέρωσης λογιστικών βιβλίων.

Η διαδικασία κατάρτισής του περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια: α) σύνταξη σχεδίου προϋπολογισμού και εκτελεστικής έκθεσης από τη Δημαρχιακή Επιτροπή ή τον πρόεδρο της κοινότητας μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, β) ψήφιση του προϋπολογισμού από το Δημοτικό Συμβούλιο μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, γ) υποβολή του στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για επικύρωση εντός 10 ημερών από την ψήφιση.

Οι αργές κατάρτισης :

- 1) Ο προϋπολογισμός συντάσσεται για ένα οικονομικό – ημερολογιακό έτος, η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διαχειριστικές και λογιστικές πράξεις, που έχουν σχέση με τα έσοδα, τα έξοδα και τα περιουσιακά στοιχεία των ΟΤΑ.
- 2) Ο προϋπολογισμός είναι υποχρεωτικά ισοσκελισμένος.
- 3) Στον προϋπολογισμό εγγράφονται όλα τα έσοδα και έξοδα και ο τύπος του καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.
- 4) Τα ποσά πρέπει να είναι σωστά , να μη δημιουργούν σύγχυση και ασάφειες και να διευκολύνουν τον έλεγχο από το δημοτικό συμβούλιο, τους πολίτες και την περιφερειακή διοίκηση. Οι εκτιμήσεις και οι προβλέψεις πρέπει να επαληθεύονται, όσο το δυνατόν περισσότερο, στο τέλος του έτους.

Το κάθε είδος εσόδου ή εξόδου του προϋπολογισμού χαρακτηρίζεται από έναν κωδικό αριθμό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η κωδικοποίηση των κονδυλίων του προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του Δήμου ακολουθεί το ακόλουθο σύστημα: τα έσοδα διακρίνονται σε ομάδες με χαρακτηριστικά στοιχεία (αριθμούς) για κάθε ομάδα ως ακολούθως: τακτικά έσοδα με χαρακτηριστικό στοιχείο 0, έκτακτα έσοδα με χαρακτηριστικό στοιχείο τον αριθμό 1, έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών που βεβαιώνονται για πρώτη φορά με χαρακτηριστικό στοιχείο τον αριθμό 2, εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από παρελθόντα έτη με χαρακτηριστικό στοιχείο τον αριθμό 3, εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων με χαρακτηριστικό στοιχείο τον αριθμό 4, εδώ εντάσσονται και οι επιστροφές χρημάτων. Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης με χαρακτηριστικό στοιχείο τον αριθμό 5. Κάθε ομάδα εσόδων διαιρείται σε κατηγορίες με την παράθεση, παραπλεύρως του χαρακτηριστικού αριθμού της ομάδας των εσόδων, ενός αριθμού από 0-9. Κάθε κατηγορία αναλύεται σε υποκατηγορίες, με την περαιτέρω παράθεση ενός ακόμη αριθμού από 0-9. Κάθε υποκατηγορία εσόδου περιλαμβάνει το είδος κάθε εσόδου, με την παράθεση ενός ακόμη αριθμού 0-9. Έτσι, η ομάδα των εσόδων χαρακτηρίζεται από ένα μονοψήφιο αριθμό, η κατηγορία εσόδων με διψήφιο

αριθμό, η υποκατηγορία με τριψήφιο αριθμό και το είδος του εσόδου με τετραψήφιο αριθμό.

Το οικονομικό έτος συμπίπτει με το ημερολογιακό, δηλαδή αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους και αποτελεί το χρονικό διάστημα ισχύος του προϋπολογισμού. Επίσης, μπορεί να γίνει αναμόρφωση του προϋπολογισμού κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους για την εγγραφή εκτάκτων εσόδων που δεν είχαν προβλεφθεί ή για διόρθωση του ποσού άλλων εσόδων ή για τη μεταφορά πιστώσεων από το αποθεματικό ή από κωδικό σε κωδικό αριθμό. Η αναμόρφωση γίνεται πάντα με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ύστερα από εισήγηση της οικονομικής υπηρεσίας του Δήμου. (Κουγιανός 2006 και Παπαδόπουλος 2006)

3 ΣΧΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΤΑ

3.1 ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση περιγράφεται ως "οικογένεια των δημοκρατικών ευρωπαϊκών χωρών". Στις 23 Ιουλίου 1952, έξι ιδρυτικά μέλη διαμόρφωσαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, η οποία ήταν το πρώτο στάδιο της σημερινής ΕΕ. Από τότε είκοσι μία χώρες εισήχθησαν σε διαδοχικά κύματα διεύρυνσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε

Έτος	Ιστορία της Διεύρυνσης	No.
1957	Βέλγιο Γαλλία Γερμανία ¹ Ιταλία Λουξεμβούργο Ολλανδία	6
1973	Δανία ² Ιρλανδία Ηνωμένο Βασίλειο	9
1981	Ελλάδα	10
1986	Πορτογαλία Ισπανία	12
1995	Αυστρία Φινλανδία Σουηδία	15
2004	Κύπρος Τσεχία Σλοβακία Εσθονία Λετονία Λιθουανία Πολωνία Ουγγαρία Μάλτα Σλοβενία	25
2007	Βουλγαρία Ρουμανία	27

Πηγή: www.vikikpedia.gr

1 Στις 3 Οκτωβρίου 1990, το κρατίδιο της πρώην Ανατολικής Γερμανίας ενώθηκε με την Δυτική Γερμανία και έγινε αυτόματα μέρος της Ε.Ε.

2. Η Γροιλανδία, αποικία της Δανίας από το 1979, εγκατέλειψε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα το 1985, μετά από δημοψήφισμα.

Αυτήν την περίοδο υπάρχουν τρεις επίσημα υποψήφιες χώρες προς ένταξη: η Κροατία, τα Σκόπια και η Τουρκία. Επιπλέον οι δυτικές βαλκανικές χώρες της Αλβανίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, του Μαυροβουνίου και της Σερβίας αναγνωρίζονται επίσημα ως πιθανοί υποψήφιοι.

Στην Ελλάδα όπου η τοπική αυτοδιοίκηση είναι πολύ αδύναμη, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης βλέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση σαν μία ευκαιρία αναβάθμισης τους και βελτίωσης των οικονομικών τους. Η ενεργότερη συμμετοχή αλλά και η παρουσία των τοπικών οργανισμών στις κοινοτικές διεργασίες απαιτεί ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση. Η παρέμβαση της Ένωσης σε πολλούς τομείς ευθύνης των τοπικών οργανισμών αυξάνεται συνεχώς. Αυτό οδηγεί τους τοπικούς οργανισμούς στην ανάληψη οργανωμένων πρωτοβουλιών και στην προσπάθεια δημιουργίας κέντρων επιρροής της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ενοποίησης

3.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΟΤΑ

Με την δημιουργία της ΟΝΕ τα κράτη-μέλη μεταβιβάζουν την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν υγιή δημοσιονομική διαχείριση των οικονομικών τους. Η δημοσιονομική πειθαρχία που επιτάσσεται από το σύστημα της ΟΝΕ, επιβάλλει συγκράτηση του δημοσίου ελλείμματος και μείωση του εθνικού χρέους. Άμεσα η έμμεσα αυτό έχει επίπτωση και στις τοπικές αρχές, που πρέπει να συμβάλλουν στην πολιτική περιορισμού των δημοσίων δαπανών.

Ο αντίκτυπος στα οικονομικά της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης είναι άμεσος, λόγω της ισχυρής εξάρτησης αυτής από την κεντρική διοίκηση και του μικρού ποσοστού δημοσιονομικής αποκέντρωσης της Χώρας. Η τοπική φορολογία και οι κρατικές επιχορηγήσεις αποτελούν δύο από τις βασικότερες πηγές χρηματοδότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό επιχορηγήσεων από την κεντρική διοίκηση μιας χώρας προς τους Ο.Τ.Α. της, τόσο αυξάνεται και ο βαθμός εξάρτησης τους από αυτήν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Χώρα μας, όπου η δημοσιονομική πολιτική θέτει στόχο την συγκράτηση των δαπανών με αποτέλεσμα και τη συγκράτηση του ύψους των κρατικών επιχορηγήσεων. Από την άλλη πλευρά τα έσοδα των Ο.Τ.Α. από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (Φ.Ε.Φ.Π.) θα αυξάνονται με χαμηλότερο ρυθμό, λόγω της δημοσιονομικής απορρόφησης. Η ΟΝΕ θα εξασφαλίζει μεγαλύτερη συγκρισιμότητα σε οικονομικούς όρους μεταξύ των κρατών, ενισχύοντας έτσι και τον ανταγωνισμό σε φορολογικό επίπεδο, ο οποίος θα σημαίνει χαμηλότερο ποσοστό σε κάποιους συντελεστές που υπολογίζονται στα έσοδα των δήμων. Μειώνεται το ύψος των επιτοκίων, και ιδιαίτερα των επιτοκίων των δανείων.

Η ΟΝΕ δημιουργεί ένα κλίμα μακροχρόνιας οικονομικής σταθερότητας, που ευνοεί το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των δράσεων των ελληνικών Ο.Τ.Α. Η αξία της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., όπως αναγνωρίζεται από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, είναι απαραίτητη για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Η Νομισματική Ένωση λαμβάνει υπόψη της τον ρόλο της περιφερειακής πολιτικής, με στόχο την άμβλυνση των περιφερειακών και γενικότερα κοινωνικών

ανισοτήτων και την ενίσχυση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, για να επιτευχθεί η οικονομική συνοχή στην Ένωση.

3.3 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΟΤΑ

3.3.1. Μείωση των ανισοτήτων και αρμονική ανάπτυξη μεταξύ των περιφερειών της ευρωπαϊκής ένωσης

Το άρθρο 2 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει ως βασικούς στόχους της Ένωσης, την επίτευξη της ισόρροπης ανάπτυξης και της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. συνιστά μια πραγματικά κοινή πολιτική, η οποία βασίζεται στη χρηματοδότηση αλληλεγγύης, όπου περίπου το 35% του Ευρωπαϊκού προϋπολογισμού μεταφέρεται από τα πλουσιότερα κράτη μέλη προς τα φτωχότερα, μέσω κυρίως των διαρθρωτικών ταμείων, που αποτελούν όχι μόνο οι χώρες οι ποίες λαμβάνουν, άλλα και οι χώρες που θεωρούνται ότι εισφέρουν στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. Τα οφέλη των χωρών αυτών απορρέουν κυρίως από τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, η οποία παρέχει σημαντικές δυνατότητες στις επιχειρήσεις τους για επενδύσεις, μεταφορά οικονομικής και τεχνολογικής τεχνογνωσίας, διείσδυση σε νέες αγορές των διαφόρων περιοχών της Ένωσης κ.α.

Είναι έντονη η σημασία της περιφερειακής πολιτικής για τους Ο.Τ.Α. καθώς ο δρόμος προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, διασχίζεται από τις περιφερειακές και τοπικές δομές. Η Ένωση αντιλαμβάνεται την σημασία της υποστήριξης και συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής. Συνεπώς η Ένωση υποστηρίζει την αποκέντρωση και τις τοπικές πρωτοβουλίες, μέσω της προώθησης ενός προτύπου οικονομικής ανάπτυξης. Οι τοπικές περιοχές, ιδιαίτερα οι απομακρυσμένες θα επωφεληθούν ιδιαίτερα από τον

εκσυγχρονισμό των δημοσίων υπηρεσιών, ειδικά με την ανάπτυξη εφαρμογών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Παρουσιάζεται σημαντική οικονομική διαφοροποίηση στις περιφέρειες της Ένωσης καθώς δεν έχουν τις ίδιες δυνατότητες και ευκαιρίες για να πετύχουν τους στόχους για μια «Ευρώπη Ανταγωνιστική στην Κοινωνία της Γνώσης». Η ποικιλομορφία των περιφερειών, οφείλεται σε λόγους οργάνωσης και λειτουργίας, καθώς και στο βαθμό αυτονομίας και αποκέντρωσης, και αυτό έχει προκύψει από τα ιδιαίτερα ιστορικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους. Η ποικιλομορφία αυτή αποτελεί σημείο προβληματισμού στην διαμόρφωση της πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο παρακάτω πίνακα (σελ.41) παρατηρούμε πως οι αποκλίσεις ανάμεσα στα κράτη μέλη μειώνονται ωστόσο αυτό δεν συμβαίνει με τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες των κρατών. Για το λόγο αυτό η κατανομή των ενισχύσεων θα γίνεται σε περιφερειακό επίπεδο, και όχι ανά κράτος μέλος, στοχεύοντας αποτελεσματικής και αποδοτικής διαχείρισης σε επίπεδο περιφερειακών αρχών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει ότι η επιτυχία της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής κρίνεται από τη συνεργασία της με τις πολιτικές που ασκούν οι περιφέρειες, για το λόγο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας (ότι μπορεί να αποφασισθεί σε χαμηλότερο επίπεδο, δεν χρειάζεται να ανάγεται σε υψηλότερο), ενδυναμώνοντας την ίδια την ευθύνη των περιφερειών και ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2

ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ

ΚΡΑΤΟΣ	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Βέλγιο	24,7	25,1	25,1	26,0	27,1	25,9	40,1	40,8	40,7	40,8	39,4
Γερμανία			38,6	35,8	32,4	31,3	25,8	25,4	25,2	25,4	25,4
-χωρίς τα νέα ομοσπ. κρατίδια	21,0	21,8	22,7	23,0	22,8	23,4					
Ελλάδα	6,5	6,3	6,1	6,6	7,6	7,8	10,4	10,2	9,5	9,5	9,7
Ισπανία	14,9	14,9	16,0	15,9	15,2	15,9	16,8	17,2	17,8	18,0	18,9
Γαλλία	28,6	28,9	29,9	28,9	29,9	30,8	28,3	28,2	27,6	27,0	27,2
Ιρλανδία							13,8	13,5	16,7	16,6	17,4
Ιταλία	25,8	24,8	24,7	24,9	24,7	25,5	28,5	28,6	27,7	28,1	27,7
Κάτω Χώρες	10,6	10,6	11,8	11,3	11,5	10,8	13,4	14,3	15,4	16,1	16,2
Αυστρία	27,0	27,5	28,6	28,7	30,3	28,1	25,5	24,9	23,8	22,3	22,4
Πορτογαλία	17,7	13,5	15,0	13,6	14,3	13,8	16,0	16,5	18,2	19,1	19,1
Φινλανδία	17,7	17,9	17,7	15,4	17,0	17,1	19,5	20,9	20,8	23,9	24,2
Σουηδία	10,9	10,8	12,0	10,9	12,8	11,0	14,0	13,1	16,2	17,0	16,4
Μ.Βρετανία	20,7	20,2	19,2	19,6	20,6	18,3	31,5	31,6	34,0	35,6	34,2
Ε.Ε-15 (ανά περιφέρεια)			29,4	28,6	27,7	27,5	28,7	28,5	28,6	29,0	28,4
-χωρίς τα νέα ομοσπ. Γερμανικά κρατίδια	26,4	26,5	26,4	26,5	26,3						

Πηγή: Eurostat +Υπολογισμοί Γ. REGIO(*) Έως το 1994: ΑΕΠ (αριθμητικές τιμές SEC79) για τις περιφέρειες NUTS2 (έκδ.95) από το 1995 και μετά: ΑΕΠ (αριθμητικές τιμές SEC79) για τις περιφέρειες NUTS2 (έκδ.98).

3.3.2 Χρηματοδοτικά όργανα (διαρθρωτικά ταμεία, ταμεία συνοχής, ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων)

Η δράση της Ένωσης έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα στην άσκηση της περιφερειακής πολιτικής, συμβάλει στην αντιμετώπιση προβλημάτων των ανισοτήτων στις περιφέρειες τους, αλλά και ζητημάτων που σχετίζονται με την αγορά και την απασχόληση.

Ο Ρόλος της Κοινότητας περιλαμβάνει την συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων, ορίζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές που τα κράτη πρέπει να λάβουν υπόψη τους. Οι παρεμβάσεις της Ένωσης στοχεύουν στην οικονομική και κοινωνική συνοχή σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και αυτό απαιτεί συναφείς ενέργειες μέσω συντονισμού των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών. Η περιφερειακή πολιτική συμβάλλει στην επίτευξη της συνοχής, μέσω υιοθέτησης δράσεων συμπληρωματικών με αυτές των κρατών μελών και επίτευξης συνεργίας με άλλες κοινοτικές πολιτικές, όπως της γεωργίας, διευρωπαϊκών δικτύων, αλιείας.

Οι κατά προτεραιότητα στόχοι της Ένωσης για την αρμονική ανάπτυξη του συνόλου των περιοχών της για την περίοδο 2000-2006 είναι τρεις:

Ο πρώτος στόχος αφορά την προώθηση και την διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιοχών, εκείνων όπου το μέσο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π είναι χαμηλότερο του 75% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η χρηματοδότηση αντιστοιχεί στα 2/3 των διαρθρωτικών ταμείων.

Ο δεύτερος στόχος περιλαμβάνει την οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των περιοχών που έχουν διαρθρωτικά προβλήματα. Αφορά τις γεωγραφικές ζώνες εκείνες, όπου σημειώνονται οικονομικές αλλαγές, τις παρακμάζουσες αγροτικές περιοχές, τις αστικές συνοικίες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες καθώς και τις περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία και αντιμετωπίζουν κρίση.

Στον *τρίτο στόχο* συγκεντρώνονται όλα τα μέτρα υπέρ της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων, συμβάλλοντας και στον εκσυγχρονισμό των πολιτικών και συστημάτων εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης.

Ο σκοπός της σύστασης των χρηματοδοτικών οργάνων της Ένωσης αποσκοπούσε στην αποφυγή του κινδύνου «να γίνουν τόσο σοβαρές οι ανισορροπίες στην κατανομή των ωφελειών από την εσωτερική αγορά, ώστε να γίνουν αιτία συσσωρευτικής πολιτικής δυσαρέσκειας για την Ένωση σε μερικές χώρες...». Με το Γ΄ ΚΠΣ οι αρχές λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων εξειδικεύονται ή ενισχύονται σε: α) προγραμματισμό των ενισχύσεων, β) εταιρική σχέση μεταξύ ενός μέγιστου αριθμού ενδιαφερόμενων μέτρων, γ) προσθετικότητα της ευρωπαϊκής ενίσχυσης σε σχέση με τις εθνικές επιδοτήσεις, δ) διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρησιμοποίησης των Ταμείων, ε) πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι.

(Α) ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Σημαντικό εργαλείο της περιφερειακής πολιτικής για τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι τα Διαρθρωτικά Ταμεία, τα οποία για την περίοδο 2000 – 2006, είναι τα εξής:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το οποίο δημιουργήθηκε το 1975, έχοντας ως στόχο τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, παρέχοντας ενισχύσεις στον τομέα επενδύσεων και στον παραγωγικό τομέα.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο (ΕΚΤ), που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1958, με στόχο να παράσχει στήριξη στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, στον επαναπροσανατολισμό των εργαζομένων, στη μείωση της ανεργίας των νέων κ.α.
- Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού (ΕΓΤΠ), που από το 1964 προσφέρει στήριξη σε δραστηριότητες, που συμβάλουν στη βελτίωση των συνθηκών ποιων συνθηκών και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων.

- Το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού Αλιείας (ΧΜΠΑ), το οποίο προάγει από το 1993 τον εξορθολογισμό στον αλιευτικό τομέα.

Για την επίτευξη των στόχων απαιτείται να υπάρχει συντονισμός μεταξύ των δράσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων με αυτές των Ταμείου Συνοχής, και παράλληλα και με τις παρεμβάσεις των κρατών μελών. Εξάλλου αυτός είναι και ο ρόλος των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, τα οποία έχουν ως στόχο να καθορίζουν για κάθε περιοχή τις προτεραιότητες ανάπτυξης, τους τρόπους και τα μέσα υλοποίησης, τη σχετική χρηματοδότηση, και όλα αυτά μέσα σε ένα πλαίσιο ελέγχου σε ένα πλαίσιο ελέγχου και εποπτείας.

(B) ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Με τη Συνθήκη του Μάαστριχ, συστάθηκε το Ταμείο Συνοχής, που έχει σκοπό την προαγωγή της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Για το σκοπό αυτό συγχρηματοδοτεί έργα στους τομείς του περιβάλλοντος και υποδομών των μεταφορών, που συνδέονται με τα διευρωπαϊκά δίκτυα, στα λιγότερα ευνοημένα κράτη μέλη, των οποίων το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν είναι κάτω από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου (Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία και Ισπανία). Οι χρηματοδοτήσεις του Ταμείου Συνοχής είναι άμεσα συνδεδεμένες με την εφαρμογή του Προγράμματος Σύγκλισης, όπως αυτό έχει σχεδιαστεί από κάθε χώρα στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Είναι σημαντική η συμβολή του Ταμείου Συνοχής, καθώς συμβάλει στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων ευρωπαϊκού επιπέδου και η τοπική αυτοδιοίκηση με τη σειρά της μπορεί να αντλήσει σημαντικά οφέλη από έργα που χρηματοδοτούνται από αυτό, ειδικά στον τομέα του περιβάλλοντος, όπως έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, επεξεργασίας λυμάτων και διαχείρισης απορριμμάτων. Όσον αφορά την Ελλάδα, το Ταμείο Συνοχής για την περίοδο 2000-2006 θα χρηματοδοτήσει έργα ύψους 6,392 δις ευρώ, όπου η κοινοτική δαπάνη θα ανέρχεται στο ύψος των 3,32 δις ευρώ.

(Γ) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΕπ.)

Για να μεγιστοποιηθούν τα αποτελέσματα από τη χρήση των πόρων της Ένωσης, οι ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις μπορούν να συνδυαστούν κατά τρόπο κατάλληλο με δάνεια και εγγυήσεις από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία διαθέτει ένα σχετικά χαμηλό επιτόκιο (μικρότερο από εκείνο που επικρατεί στις χρηματαγορές). Είναι ο παλαιότερος τρόπος χρηματοδότησης της περιφερειακής πολιτικής, αφού έως την ίδρυση του Περιφερειακού Ταμείου, κάλυπτε το κυρίως τμήμα της δράσης της Κοινότητας που αφορούσε την κατασκευή των υποδομών.

Η ΕΤΕπ. παρέχει δάνεια και εγγυήσεις για τη χρηματοδότηση των σχεδίων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, για δράσεις και έργα όπως: 1) αξιοποίηση των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών, 2) σχέδια, που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό ή στη μετατροπή επιχειρήσεων ή στη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων που συνεπάγεται η προοδευτική εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς, 3) σχέδια κοινού ενδιαφέροντος για περισσότερα κράτη μέλη., Στο πλαίσιο της αποστολής της ΕΤΕπ εντάσσεται και η δυνατότητα να διευκολύνει τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων της Κοινότητας.

3.3.3 ΜΕΣΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Το 1981, με την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, οι περιφέρειες αποκόμισαν σημαντικά οφέλη τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά από την εισροή των κοινοτικών πόρων κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Οι πόροι αυτοί διοχετεύονταν με τρεις διαφορετικούς τρόπους: α) μέσω Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, στα οποία συγκεντρώνεται και το μεγαλύτερο ποσοστό της χρηματοδότησης, β) μέσω των κοινοτικών πρωτοβουλιών, και γ) μέσω των καινοτόμων δράσεων ή πιλοτικών προγραμμάτων.

Α) ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Η.Σ.)

Το 1986 ξεκίνησαν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ), τα οποία αποσκοπούσαν στην υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης μεσοπρόθεσμης ανάπτυξης των ελληνικών περιφερειών. Τα ΜΟΠ είχαν προβλεφθεί να ολοκληρωθούν το 1992, και διάδοχος αυτών υπήρξε το πρώτο ΚΠΣ (1989-1993). Η εφαρμογή του ΚΠΣ στηρίχθηκε στη μεταρρύθμιση, το 1988, των Διαρθρωτικών Ταμείων, η οποία αποσκοπούσε τόσο στην αύξηση των πόρων, όσο και στην ορθολογικότερη διαχείριση τους, με καθιέρωση της αρχής του προγραμματισμού. Συνέβαλε στο να προσδιοριστούν οι προτεραιότητες ανάπτυξης και δράσεων, που θα χρηματοδοτούσε η Κοινότητα, καθώς επίσης οδήγησε στη διαμόρφωση της κατανομής των πόρων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ακολούθησε το Β΄ΚΠΣ 1994-1999 με βασικές αναπτυξιακές κατευθύνσεις την ενίσχυση του παραγωγικού τομέα, με στόχο την αύξηση των επενδύσεων, τα μέτρα υπέρ των μικρομεσαίων, τις μεγάλες επενδύσεις και την ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και βελτίωση του συστήματος εκπαίδευσης- επαγγελματικής κατάρτισης.

Το Γ΄ΚΠΣ αναφερόταν σε έργα και δράσεις για την περίοδο 2000-2006, περιλαμβάνοντας επτά άξονες προτεραιότητας μέσα στους οποίους εντάσσονται τα επιχειρησιακά προγράμματα εθνικής εμβέλειας, δηλαδή επιχειρησιακά προγράμματα που αφορούν έναν τομέα της οικονομίας και μπορούν να υλοποιηθούν σε όλη τη γεωγραφική επικράτεια της Χώρας. Το Γ΄ ΚΠΣ περιλαμβάνει επτά άξονες προτεραιότητας.

Άξονας 1: Ανάπτυξη των Ανθρώπινων Πόρων επιχειρησιακό πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση», επιχειρησιακό πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

Άξονας 2: Μεταφορές οι δράσεις αυτές υλοποιήθηκαν μέσα από δύο επιχειρησιακά προγράμματα: «Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη» και «Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες και Αστικές Συγκοινωνίες».

Άξονας 3: Βελτίωση Ανταγωνιστικότητας περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα».

Άξονας 4: Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία- οι δράσεις αυτές υλοποιούνται μέσα από τα επιχειρησιακά προγράμματα «Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου», και «Αλιεία».

Άξονας 5: Ποιότητα Ζωής εδώ εντάσσονται τα επιχειρησιακά προγράμματα: «Περιβάλλον», «Πολιτισμός», και «Υγεία-Πρόνοια».

Άξονας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας οι δράσεις αυτές υλοποιούνται μέσα από το ομώνυμο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Άξονας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη. Εδώ εντάσσονται δεκατρία επιχειρησιακά περιφερειακά προγράμματα (Π.Ε.Π.), τα οποία αφορούν όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και υλοποιούνται ένα σε κάθε γεωγραφική περιφέρεια. Ο πιο κάτω πίνακας (σελ.48) μας δίνει μία σαφή εικόνα για τις πηγές χρηματοδότησης ενός περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος.

Παρατηρούμε ότι εκτός των κοινοτικών και εθνικών πόρων, απαιτείται και ένα ποσό ιδιωτικής συμμετοχής. Οφείλουμε να έχουμε υπόψη μας ότι μία βασική αρχή που διέπει τα Διαρθρωτικά Ταμεία είναι η αρχή της εταιρικής σχέσης, τόσο σε οριζόντιο όσο και σε κάθετο επίπεδο. Σε κάθετο έχουμε τη συνεργασία με κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, ενώ σε οριζόντιο τη συνεργασία των τριών επιπέδων (ευρωπαϊκό, εθνικό, τοπικό).

Η διαδικασία διαπραγμάτευσης για το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης προβλέπει την εμπλοκή των περιφερειών. Οι διαρθρωτικές δράσεις είναι προϊόν συνεργασίας τόσο των περιφερειών των κρατών όσο και της Ένωσης. Τα κράτη μέλη προετοιμάζουν μαζί με τις περιφέρειες τα Σχέδια Ανάπτυξης, όπου οι περιφέρειες κάνουν τις προτάσεις τους, αλλά το τελικό λόγο έχει το Υπουργείο Οικονομικών, ως ο εθνικός διαμεσολαβητής, το οποίο καταρτίζει τα Σχέδια Ανάπτυξης, με βάση την εθνική στρατηγική, και στη συνέχεια αυτά υποβάλλονται στην Επιτροπή. Σύμφωνα με τα σχέδια που έχουν καταρτισθεί, η Επιτροπή φτιάχνει το «Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης», στο οποίο αναφέρονται, για όλη την περίοδο εφαρμογής του, οι προτεραιότητες, τα χρηματοδοτικά σχήματα που θα ακολουθούν, καθώς και οι τρόποι παρέμβασης. Στη συνέχεια, τα κράτη συντάσσουν τα Λειτουργικά Προγράμματα και ξεκινά η διαδικασία υλοποίησής τους, η

οποία παρακολουθείται και αξιολογείται από τις Επιτροπές Παρακολούθησης, βάσει ενός αυστηρού πλαισίου. Απευθείας συνεργασία των περιφερειών με την Ένωση, έχουμε στην περίπτωση των αποκεντρωμένων επιτροπών παρακολούθησης των Π.Ε.Π., οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την υλοποίηση των εν λόγω επιχειρησιακών προγραμμάτων.

(Μπέσιλα-Βήκα 2004)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (σε ευρώ)

Συνολικό ύψος Δαπάνης Ε.Π.	547.904.762
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική + Εθνική)	482.122.570
Κοινοτική Συμμετοχή	361.591.923
Εθνική Συμμετοχή	120.530.647
Ιδιωτική Συμμετοχή	65.782.192
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν	
ΕΤΠΑ:	283.200.000
ΕΓΤΠ:	44.399.616
ΕΚΤ:	33.992.308

Πηγή: Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006: Γ'Κ.Π.Σ., Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, Ταμείο Συνοχής, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, έκδοση ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., Π.Ε.Τ.Α. Α.Ε. (ανάδοχος)

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 48,30 δις ευρώ. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 37,67 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 10,63 δις ευρώ. προϋπολογισμός του Γ Κ.Π.Σ. που ανέρχεται σε 32,4 δις. ευρώ και ότι η απορρόφηση τέλους του 2008 θα είναι περίπου στο 70 – 80%, απομένει κατά συνέπεια προς δαπάνη από το Γ Κ.Π.Σ. για τα καταληκτικό έτος 2008 ποσό περίπου 10δις. Ευρώ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ

(Σε δισεκατομμύρια ευρώ)

	ΚΠΣ	Ταμείο Συνοχής	ΣΥΝΟΛΟ
Κοινοτική Συμμετοχή	22,7	3,24	25,94
Εθνική Συμμετοχή	9,72	2,01	11,73
Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης	32,42	5,25	37,67
Ενδεικτική Ιδιωτική Συμμετοχή	9,53	1,10	10,63
ΣΥΝΟΛΟ	41,95	6,35	48,30

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Β) ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία αναπτύσσουν, εκτός από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και δραστηριότητες μέσα από τα πρότυπα σχέδια για τις καινοτόμες δράσεις και από τις κοινοτικές πρωτοβουλίες. Υπάρχουν σήμερα τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες, οι οποίες χρηματοδοτούν συγκεκριμένες δράσεις: 1) Το «LEADER plus», είναι η πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα κατά την 3η προγραμματική περίοδο (2000-2006), έχει ως βασικό στόχο την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Φορέας υλοποίησης του είναι οι «Ομάδες Τοπικής Δράσης», στις οποίες η τοπική αυτοδιοίκηση όσο και ο ιδιωτικός τομέας έχουν μια ισχυρή συμμετοχή. Το μέγεθος του όλου επιχειρησιακού προγράμματος ανέρχεται σε 392 εκ. ευρώ όπου η κοινοτική συμμετοχή καταλαμβάνει το πόσο των 183 εκ. Ευρώ. 2) Το «INTERREG III», αποτελεί μια κοινοτική πρωτοβουλία με στόχο τη διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία, για μία ισόρροπη ανάπτυξη. Εκτιμάται ότι το συνολικό ύψος της κοινοτικής χρηματοδότησης θα ανέλθει σε 604 εκ. ευρώ. 3) Η πρωτοβουλία «EQUAL» επικεντρώνεται στην άρση των ανισοτήτων νέων μέσων και διακρατικών συνεργασιών, με μεγάλη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το συνολικό μέγεθος αυτής της πρωτοβουλίας για την περίοδο 2000-2004 ήταν 138,8 εκ. ευρώ, από τα οποία η κοινοτική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 104 εκ. Ευρώ. 4) Τέλος, έχουμε την κοινοτική πρωτοβουλία «URBAN», η οποία αφορά την οικονομική και κοινοτική αποκατάσταση πόλεων και αστικών κέντρων, στα πλαίσια της αστικής βιώσιμης ανάπτυξης. Οι πόλεις του Ηρακλείου, της Κομοτηνής και του Περάματος υλοποιούν δράσεις που χρηματοδοτούνται από την εν λόγω κοινοτική πρωτοβουλία. Το συνολικό μέγεθος του «URBAN» ανέρχεται σε 37,4 εκ. ευρώ από τα οποία τα 25,5 εκ. προέρχονται από την κοινοτική χρηματοδότηση.

Και τα τέσσερα προγράμματα έχουν λήξει.

Γ) ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Οι καινοτόμες δράσεις είναι μικρότερου μεγέθους κοινοτικές πρωτοβουλίες, πρωτότυπου και καινοτόμου χαρακτήρα, οι οποίες χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). (αφορούν μελέτες και πειραματικά έργα, που προβλέπονται από το άρθρο 10 του Κανονισμού για το ΕΤΠΑ και από το άρθρο 6 του Κανονισμού για το ΕΚΤ. Με τον όρο «καινοτόμο» χαρακτηρίζεται τόσο το περιεχόμενο όσο και οι στόχοι μιας δράσης. Μπορούν όμως να θεωρηθούν καινοτόμες δράσεις και αυτές που αφορούν τον τύπο των σχέσεων συνεργασίας που προωθούν, καθώς βασίζονται στη διασύνδεση των περιφερειακών και τοπικών αρχών καθώς και των κοινωνικών εταίρων μεταξύ τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, ιδιαίτερα για υποεθνικούς φορείς, ότι για αυτές τις καινοτόμες και πρωτότυπες δράσεις μπορεί να υποβληθεί απευθείας πρόταση και αίτηση για συμμετοχή προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, χωρίς να είναι αναγκαία η μεσολάβηση του εθνικού επιπέδου, όπως συμβαίνει με τα προγράμματα του ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών. Ιδιαίτερα, όσον αφορά τους ελληνικούς Ο.Τ.Α., παρατηρείται ότι παρόλο που διαθέτουν τη θέληση και έχουν την ικανότητα να υποστηρίξουν και να συμμετάσχουν σε τέτοιες δράσεις, στερούνται της έγκαιρης ενημέρωσης και συχνά των κατάλληλων συνεργασιών γιατί:

Επισημάνεται πως τα ευεργετήματα που προκύπτουν από την υιοθέτηση μιας εξωστρεφούς συμπεριφοράς ενός Ο.Τ.Α., είναι πολύ μεγάλα. Απαραίτητη όμως συνιστώσα για την επιτυχία, θεωρείτε η ικανότητα του όχι μόνο να αφουγκράζεται τις ανάγκες των κατοίκων του, αλλά να μπορεί να δημιουργεί και το κατάλληλο δίκτυο συνεργασιών για να τις πραγματοποιήσει. Τα δίκτυα συνεργασιών που δημιουργούνται μεταξύ των Ο.Τ.Α. σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν ως στόχο την ανταλλαγή γνώσεων, βέλτιστων πρακτικών, το συντονισμό για κοινές διεκδικήσεις και αποτελούν συνάμα ένα μέσο για να επωφελούνται από τις δράσεις της Ένωσης. (Μπέσιλα-Βήκα 2004)

4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΟΤΑ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υλοποίηση του σχεδίου <<Ι. Καποδίστριας>> δημιούργησε στη χώρα 1033 ΟΤΑ 900 Δήμοι και 133 Κοινότητες που καλούνται να φέρουν σε εκτέλεση ένα έργο πιο δύσκολο από αυτό των μικρών ΟΤΑ που προϋπήρχαν. Για τους ΟΤΑ που προέκυψαν από τις συνενώσεις, τα γεωγραφικά όρια μεγάλωσαν, ο πληθυσμός αυξήθηκε και έτσι οι ανάγκες των πολιτών και τα αιτήματα έγιναν πιο σύνθετα.

Από την άλλη πλευρά, στην εποχή που διανύουμε, όπου η βελτίωση της καθημερινής ζωής του πολίτη αποτελεί κυρίαρχο αίτημα, η Τ.Α. με την οποία ο πολίτης έχει συχνές άμεσες ή έμμεσες επαφές, έχει να επιτελέσει ένα δύσκολο έργο. Άρα, η διοίκηση ενός ΟΤΑ, που στοχεύει στην επιτυχή άσκηση του ρόλου του, πρέπει να αναζητήσει τρόπους και μεθόδους που να οδηγήσουν σε αποτελέσματα και να επιφέρουν οφέλη.

Η Τ.Α. οφείλει να εξοπλιστεί με τη δυνατότητα χειρισμού των σύνθετων τοπικών προβλημάτων που συνεχώς αυξάνονται, της οργάνωσης ποικίλων μέσων για την αντιμετώπισή τους, της αποδοτικής και αποτελεσματικής υλοποίησης των μέτρων και επιλογών των τοπικών αρχών καθώς και της ανατροφοδότησης πληροφοριών και συμπερασμάτων από την εμπειρία του παρελθόντος για τη διόρθωση της πορείας του μέλλοντος.

Με τη σύνταξη επιχειρησιακού προγράμματος, οι ΟΤΑ αποκτούν ετοιμότητα για την άμεση και αποτελεσματική αξιοποίηση των ευκαιριών χρηματοδότησης. Έτσι οι προτάσεις των ΟΤΑ στις παρουσιαζόμενες ευκαιρίες χρηματοδότησης θα περιλαμβάνουν παρεμβάσεις για την ανάπτυξη της περιοχής τους και τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Είναι ώριμο πλέον στην Αυτοδιοίκηση το ζήτημα της συστηματικής και συντονισμένης δράσης, με βάση ένα συνεκτικό αλλά και ευέλικτο πρόγραμμα το οποίο

θα αξιολογείται συνεχώς, ώστε να οδηγεί στην επίτευξη προκαθορισμένων αποτελεσμάτων.

4.2 ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα θα είναι το προϊόν μιας διαδικασίας η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα 6 στάδια, κάθε ένα από τα οποία θα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1 ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Προετοιμασία	<ul style="list-style-type: none"> - Συγκρότηση Επιτροπής και Ομάδας εργασίας επιχειρησιακού προγράμματος - Σύνταξη προδιαγραφών - Καθορισμός των συμμετεχόντων - Καθορισμός των σταδίων και του χρονοδιαγράμματος - Προϋπολογισμός του κόστους της όλης διαδικασίας - Απόφαση δημοτικού συμβουλίου
Διάγνωση	<ul style="list-style-type: none"> - Αξιολόγηση της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος της προηγούμενης τετραετίας - Διάγνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ - Διάγνωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ - Κρίσιμα ζητήματα

Στρατηγικές επιλογές	<ul style="list-style-type: none"> - Συνολικές στρατηγικές επιλογές - Στρατηγικές επιλογές για τα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης(τομεακά και διατομεακά ζητήματα) - Στρατηγικές επιλογές για τα ζητήματα οργανωτικής ανάπτυξης του ΟΤΑ και των νομικών προσώπων και των φορέων συνεργασίας του ΟΤΑ
Τετραετές πρόγραμμα δράσης	<ul style="list-style-type: none"> - Επιλογή των πράξεων / Επιχειρησιακοί στόχοι - Καθορισμός του υπεύθυνου για την υλοποίηση των πράξεων διοικητικής ενότητας - Αναλυτικός προγραμματισμός των πράξεων - Συνολικός προγραμματισμός των πράξεων ανά διοικητική ενότητα - Δείκτες - Ιεράρχηση των πράξεων
Τετραετής οικονομικός προγραμματισμός	<ul style="list-style-type: none"> - Τετραετής προγραμματισμός λειτουργικών δαπανών και τακτικών εσόδων του ΟΤΑ - Τετραετής προγραμματισμός επενδυτικών δαπανών / Πιθανές πηγές χρηματοδότησης - Πρόβλεψη των οικονομικών αποτελεσμάτων του ΟΤΑ

Πηγή: Επενδυτικά Σχέδια Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Διονύσης Θωμάς, Οκτώβρης 2006.

4.2.1 Τετραετές πρόγραμμα δράσης και πόρων που συντάσσεται στο πλαίσιο των στρατηγικών επιλογών του ΟΤΑ.

Πριν από την επιλογή των δράσεων που θα υλοποιήσει ο ΟΤΑ ή ένα δημοτικό νομικό πρόσωπο μια τετραετία (στάδιο Τετραετούς προγράμματος δράσης), θα πρέπει να συντάσσεται στρατηγικό σχέδιο με μακροπρόθεσμους στόχους και επεξεργασμένες στρατηγικές (στάδιο Στρατηγικών επιλογών), αφού προηγουμένως ληφθούν υπόψη οι ενδογενείς και οι εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν την αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής και του εσωτερικού του περιβάλλοντος (στάδιο Διάγνωσης).

Οι στρατηγικές επιλογές αποτελούν το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των διοικητικών ενοτήτων του Δήμου και των νομικών προσώπων του. Οι στρατηγικές επιλογές καθορίζονται με βάση τα προβλήματα και τις ανάγκες της περιοχής. Δηλαδή, προηγείται ο καθορισμός των προτεραιοτήτων δράσης με βάση τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής και στη συνέχεια επιλέγονται οι δομές που θα υπηρετήσουν καλύτερα την υλοποίηση των δράσεων. Οι δομές είναι δυνατό να αφορούν:

- στον ΟΤΑ
- στα νομικά πρόσωπα
- στους φορείς συνεργασίας στους οποίους συμμετέχει ο ΟΤΑ (π.χ. σύνδεσμοι, διαδημοτικές επιχειρήσεις).

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα δεν προσδιορίζει μόνο τις αναγκαίες υπηρεσίες και δραστηριότητες, αλλά επιδιώκει τη λήψη μέτρων βελτίωσης των υφιστάμενων δημοτικών υπηρεσιών. Επίσης, περιλαμβάνει τον προγραμματισμό των αναγκαίων πόρων (οικονομικό πρόγραμμα εσόδων και των δαπανών, πρόγραμμα οργάνωσης/στελέχωσης των υπηρεσιών, πρόγραμμα μηχανογράφησης, πρόγραμμα προμηθειών εξοπλισμού, πρόγραμμα εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων) καθώς και μέτρα βελτίωσης της οργάνωσης και διοίκησης του ΟΤΑ.

Ο επιχειρησιακός προγραμματισμός ως μια καλή αφετηρία για την αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας τόσο μεταξύ των υπηρεσιών του δημοσίου, όσο και μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα:

Επομένως, το επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι δυνατό να εντοπίζει και δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δημόσιων φορέων και είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη της περιοχής του.

4.2.2 Το επιχειρησιακό πρόγραμμα ως προϊόν και ως διαδικασία

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί σημαντική σημασίας (για τον ΟΤΑ και τους κατοίκους του) διαδικασία στην οποία εμπλέκονται με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- αιρετά όργανα (δημοτικό συμβούλιο, επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου, τοπικά συμβούλια)
- υπηρεσιακά στελέχη (προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές δημοτικών επιχειρήσεων, στελέχη της υπηρεσίας Προγραμματισμού)
- καθώς και τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη και στη λειτουργία των ΟΤΑ

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα συνδυάζει την επιστημονική μεθοδολογία με την εμπειρία των αιρετών και του προσωπικού του ΟΤΑ. Η πρακτική της ανάθεσης της σύνταξης του προγράμματος σε εξωτερική μελετητική ομάδα δεν θα οδηγήσει στα επιθυμητά αποτελέσματα διότι:

- οι εξωτερικές μελετητικές ομάδες, αν και κατέχουν την επιστημονική μεθοδολογία, συνήθως δεν έχουν βαθιά γνώση των προβλημάτων του κάθε Δήμου
- ακόμα και αν η μελέτη είναι άρτια, οι συνεχείς εξελίξεις στο εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου, την καθιστούν σε σύντομο χρονικό διάστημα ανεπίκαιρη. Ταυτόχρονα, οι πιθανές δυσκολίες και τα εμπόδια στη φάση της υλοποίησης δημιουργούν την ανάγκη για συχνές αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις του προγράμματος.

Ο προγραμματισμός αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της υπηρεσίας προγραμματισμού. Το πρόγραμμα αποτελεί το πρώτο στάδιο του προγραμματικού κύκλου του ΟΤΑ που περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Επιχειρησιακό πρόγραμμα (στρατηγικές επιλογές και τετραετές πρόγραμμα δράσης)
- Ετήσιος προγραμματισμός δράσης και ετήσιος προϋπολογισμός
- Βραχυχρόνιος προγραμματισμός (π.χ. μηνιαίος ή τριμηνιαίος)
- Υλοποίηση του ετήσιου προγράμματος δράσης
- Μηνιαίες ή τριμηνιαίες αναφορές παρακολούθησης της υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος δράσης
- Αξιολόγηση της υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος / Αναθεώρηση του τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος (ανά έτος)
- Αξιολόγηση της υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος δράσης / Αναθεώρηση των στρατηγικών επιλογών / Σύνταξη νέου επιχειρησιακού προγράμματος (ανά τετραετία)

4.2.3 Σχέση επιχειρησιακού προγράμματος και μελετών

Μια “μελέτη” στοχεύει στην ανάλυση ενός φαινομένου με σκοπό τη κατανόηση του και την απόκτηση γνώσης ενώ ένα “πρόγραμμα” αποτελεί μια συνθετική εργασία που αξιοποιεί γνώση και εκτιμήσεις για τις μελλοντικές εξελίξεις για τις κατευθύνσεις δράσης. Στηρίζεται σε πρόσφατες αναπτυξιακές μελέτες, πολεοδομικά σχέδια, μελέτες οργάνωσης, τομεακές μελέτες, μελέτες έργων και να συνθέτει τα συμπεράσματα τους σε μια ενιαία στρατηγική καθορίζοντας προτεραιότητες.

4.2.4 Δείκτες

Οι δημοτικές υπηρεσίες λειτουργούν αποκτώντας και αξιοποιώντας πόρους οικονομικούς, προσωπικό, εγκαταστάσεις, πληροφορίες και γνώσεις για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών με σκοπό την ικανοποίηση τοπικών αναγκών. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα επομένως θα διατυπώνει στρατηγικούς και επιχειρησιακούς στόχους οι οποίοι θα αφορούν :

1.στις ανάγκες που θα ικανοποιηθούν,

2. στα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα

3. και στους πόρους που θα αξιοποιηθούν για την παραγωγή των αποτελεσμάτων

Οι στόχοι πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, αν γίνεται μετρήσιμοι και χρονικά προσδιορισμένοι. Για τη μέτρησή τους προϋποθέτει χρήση κατάλληλων μεγεθών ή απλών δεικτών που περιγράφουν ποσοτικά τα προηγούμενα βασικά στοιχεία της λειτουργίας ενός ΟΤΑ. Για το σκοπό αυτό στο επιχειρησιακό πρόγραμμα θα πρέπει να αξιοποιούνται

- δείκτες τοπικών αναγκών
- δείκτες αποτελεσμάτων
- δείκτες πόρων
- δείκτες επίδοσης της λειτουργίας του ΟΤΑ.

4.2.5 Προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες του κάθε ΟΤΑ

Το περιεχόμενο και η διαδικασία σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος θα πρέπει να διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε ΟΤΑ. Σχηματικά διακρίνουμε τρεις μεγάλες κατηγορίες δράσεων του επιχειρησιακού προγράμματος ενός ΟΤΑ:

- Παροχή πάγιων υπηρεσιών στους κατοίκους
- Δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης
- Δράσεις για τη βελτίωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ

Η σημασία που θα δοθεί από την δημοτική αρχή σε κάθε μία από τις τρεις κατηγορίες επηρεάζει το τελικό αποτέλεσμα.

4.3 ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Σκοπός του πρώτου σταδίου είναι η προετοιμασία και η οργάνωση της διαδικασίας σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος. Τα βήματα προετοιμασίας είναι:

- Συγκρότηση Επιτροπής και Ομάδας εργασίας Επιχειρησιακού προγράμματος
- ορισμός υπευθύνου (συντονιστή)
- συγκρότηση επιτροπής αιρετών
  - συγκρότηση ομάδας εργασίας με αξιοποίηση του κατάλληλου και διαθέσιμου επιστημονικού προσωπικού του δήμου
- καθορισμός καθηκόντων του υπευθύνου, της Επιτροπής και της ομάδας εργασίας.

- Σύνταξη προδιαγραφών του περιεχομένου και της διαδικασίας σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος, οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες στην ιδιαίτερη φυσιογνωμία της περιοχής και του ΟΤΑ

Σύνταξη προδιαγραφών προσαρμοσμένων στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ΟΤΑ (χαρακτηριστικά της περιοχής του ΟΤΑ, μέγεθος του ΟΤΑ, αριθμός και μέγεθος νομικών προσώπων, συμμετοχή σε θεσμούς διαδημοτικής συνεργασίας, βαθμός μηχανοργάνωσης, πολιτική και τρόπος διοίκησης της τοπικής αρχής, χαρακτηριστικά των υπηρεσιακών στελεχών, αντιλήψεις για τον προγραμματισμό, υφιστάμενο μελετητικό υπόβαθρο, ύπαρξη υπηρεσίας προγραμματισμού και υπηρεσίας τεκμηρίωσης).

- Προσδιορισμός των συντελεστών και των συμμετεγόντων σε κάθε στάδιο της όλης διαδικασίας

Στην όλη διαδικασία εμπλέκονται τα όργανα διοίκησης και οι υποστηρικτικοί μηχανισμοί του ΟΤΑ δηλαδή:

  - Δημοτικό Συμβούλιο
  - Επιτροπές του Δ.Σ.
  - Όργανα διοίκησης του ΟΤΑ (δήμαρχος, δημορχιακή επιτροπή, αντιδήμαρχοι)
  - Διοικητικά συμβούλια και Διευθυντικά στελέχη των Ν.Π.Δ.Δ και των δημοτικών επιχειρήσεων του ΟΤΑ
  - Εκπρόσωποι και όργανα θεσμών δημοτικής αποκέντρωσης
  - Υπηρεσιακοί προϊστάμενοι και όργανα

- Υπηρεσία Προγραμματισμού, Υπηρεσία Τεκμηρίωσης, Ειδικοί Σύμβουλοι και συνεργάτες
  - Υπεύθυνος και Επιτροπή επιχειρησιακού προγράμματος
  - Εξωτερικοί σύμβουλοι - Μελετητές
- Περιγραφή της διαδικασίας με χρονοδιάγραμμα των σταδίων

Στο βήμα αυτό καθορίζονται τα στάδια, οι ενέργειες, τα εμπλεκόμενα όργανα και η διάρκεια του κάθε σταδίου. Το πρόγραμμα προτείνεται να συντάσσεται κατά το πρώτο έτος της θητείας της νέας δημοτικής αρχής. Η συνολική διάρκεια θα κυμαίνεται από 6-12 μήνες.
  - Προδιαγραφή της πιθανής συμβουλευτικής υποστήριξης / Επιλογή συμβούλου

Στο βήμα αυτό ανάλογα με τα προσόντα, τις ικανότητες και τη διαθεσιμότητα χρόνου των πολιτικών και υπηρεσιακών στελεχών της Επιτροπής και της ομάδας εργασίας επιχειρησιακού προγράμματος, εντοπίζονται οι ανάγκες επιστημονικής / τεχνικής υποστήριξης και προδιαγράφεται η αναγκαία εξωτερική συμβουλευτική υποστήριξη.
  - Προϋπολογισμός του κόστους της όλης διαδικασίας
  - Απόφαση δημοτικού συμβουλίου

4.4 ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Σκοπός του σταδίου είναι η συνθετική διάγνωση της παρούσας κατάστασης και των μελλοντικών τάσεων εξέλιξης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ. Το αποτέλεσμα της φάσης είναι ο προσδιορισμός των κρίσιμων ζητημάτων δηλαδή των στρατηγικής σημασίας θεμάτων που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο ΟΤΑ

την επόμενη προγραμματική περίοδο. Τα κρίσιμα ζητήματα διακρίνονται σε 2 κατηγορίες:

Ζητήματα τοπικής ανάπτυξης: είναι ζητήματα σχετικά με τη βελτίωση της ευημερίας – ποιότητας ζωής του πληθυσμού και τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του ΟΤΑ σε όλες τις διαστάσεις Περιλαμβάνουν :

- Αδυναμίες ή πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη διάγνωση της περιοχής του ΟΤΑ
- Και ευκαιρίες, προκλήσεις ή περιορισμούς

Ζητήματα οργανωτικής ανάπτυξης: είναι ζητήματα σχετικά με τη βελτίωση της οργάνωσης, λειτουργίας και διοίκησης του ΟΤΑ.

Περιλαμβάνουν:

- Αδυναμίες ή δυνατότητες που προκύπτουν από τη διάγνωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ
- Και ευκαιρίες, προκλήσεις ή περιορισμούς που προκύπτουν από την ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος επιρροής του ΟΤΑ.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Διάγνωση του τοπικού περιβάλλοντος

Η διάγνωση του τοπικού περιβάλλοντος ως γεωγραφικής και κοινωνικοοικονομικής περιφέρειας, έχει ως στόχο τον εντοπισμό των προβλημάτων, των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και την εκτίμηση των αναγκών ανά κοινωνικοοικονομική ομάδα. Ενδεικτικά, οι τομείς που μπορούν να διερευνηθούν είναι:

- τομέας φυσικού περιβάλλοντος
- τομέας οικιστικού περιβάλλοντος
- τομέας κοινωνικού περιβάλλοντος
- τομέας οικονομικού περιβάλλοντος
- τομέας θεσμικού / οργανωτικού περιβάλλοντος

Διάγνωση του εσωτερικού περιβάλλοντος

Ως εσωτερικό περιβάλλον ορίζονται τα όργανα διοίκησης, οι υπηρεσίες, οι πόροι και ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας τους και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από τον ΟΤΑ και των φορέων συνεργασίας στους οποίους συμμετέχει ο ΟΤΑ. Έχει στόχο τη διάγνωση των ισχυρών και αδύνατων σημείων, προκειμένου να αξιοποιηθούν και να αντιμετωπισθούν αντίστοιχα.

Το εσωτερικό περιβάλλον διερευνάται στους εξής τομείς:

- τομέας οργάνωσης/λειτουργίας των κύριων υπηρεσιών
- τομέας πόρων και υποστηρικτικών υπηρεσιών
- τομέας οργάνωσης/διοίκησης

Οι δημοτικές υπηρεσίες διακρίνονται σε κύριες και υποστηρικτικές

Κύριες υπηρεσίες: είναι οι υπηρεσίες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ.

Υποστηρικτικές υπηρεσίες: είναι οι υπηρεσίες που υποστηρίζουν τις κύριες υπηρεσίες και τα αιρετά όργανα.

Ανάλυση των εξελίξεων του εξωτερικού περιβάλλοντος επιρροής

Περιλαμβάνει ανάλυση των συνθηκών και των τάσεων που επικρατούν στο ευρύτερο εξωτερικό περιβάλλον (νομαρχιακό, περιφερειακό, εθνικό, διεθνές) σε σχέση με τις εξής διαστάσεις:

- Δημογραφικές
- Οικονομικές
- Κοινωνικές και πολιτιστικές
- Πολιτικές
- Τεχνολογικές
- Νομικές
- Θεσμικές/οργανωτικές

Διαδικασία διάγνωσης

Αξιολόγηση της υλοποίησης επιχειρησιακού προγράμματος της προηγούμενης τετραετίας:

Βαθμός επίτευξης των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων

- Πράξεις που κάλυψαν τους στόχους και δεν απαιτούν συνέχιση των προσπαθειών
- Πράξεις που απαιτούν νέες προσπάθειες
- Πράξεις που απαιτούν ανασχεδιασμό

Διάγνωση του τοπικού περιβάλλοντος

1) Συνολική διάγνωση της περιοχής του ΟΤΑ

Τοπικό περιβάλλον

Εξωτερικό περιβάλλον επιρροής

2) Διάγνωση της περιοχής του ΟΤΑ κατά θεματικό τομέα και θεματική ενότητα

Τοπικό περιβάλλον

Εξωτερικό περιβάλλον επιρροής

3) Διάγνωση της περιοχής κατά θεματική υποενότητα

Διάγνωση του εσωτερικού περιβάλλοντος

1) Διάγνωση των κύριων υπηρεσιών

Εσωτερικό περιβάλλον

Εξωτερικό περιβάλλον

2) Διάγνωση των πόρων και των υποστηρικτικών υπηρεσιών

Εσωτερικό περιβάλλον

Εξωτερικό περιβάλλον επιρροής

3) Διάγνωση της οργάνωσης και διοίκησης

Εσωτερικό περιβάλλον

Εξωτερικό περιβάλλον επιρροής

Κρίσιμα ζητήματα

1) Ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

2) Ζητήματα οργανωτικής ανάπτυξης

Πληροφοριακές εισροές για τη διάγνωση

Πληροφόρηση για το εσωτερικό και το τοπικό περιβάλλον

Πληροφόρηση για το εξωτερικό περιβάλλον επιρροής

4.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Σκοπός

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου προσδιορίζονται οι στρατηγικές επιλογές του ΟΤΑ για την επόμενη μακροπρόθεσμη προγραμματική περίοδο, με σκοπό την αντιμετώπιση των κρίσιμων ζητημάτων που εντοπίστηκαν στο προηγούμενο στάδιο. Το πλαίσιο αυτό αποτελεί τον προσανατολισμό για την επιλογή των πράξεων που θα υλοποιήσει ο ΟΤΑ στην τετραετία δηλαδή για τον τετραετή προγραμματισμό της δράσης του.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία καθορισμού των στρατηγικών επιλογών περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

1. Προτεραιότητες στα κρίσιμα ζητήματα
2. Διατύπωση στρατηγικών στόχων

3. Επιλογή στρατηγικής
4. Τεκμηρίωση των στρατηγικών επιλογών

Συνολικές στρατηγικές επιλογές

Βήμα 1ο : Αποστολή / Προοπτικές / Κατευθυντήριες Αρχές του ΟΤΑ.

Στο βήμα αυτό, διατυπώνονται οι γενικές κατευθύνσεις και οι κεντρικές πολιτικές επιλογές του Δημοτικού Συμβουλίου για την τοπική ανάπτυξη και το ρόλο του Δήμου και αποτελούν το βασικό καθοδηγητικό πλαίσιο για τα επόμενα στάδια του επιχειρησιακού προγράμματος.

- Διατύπωση της αποστολής (σκοπού και ρόλου) του ΟΤΑ
- Διατύπωση των προοπτικών ανάπτυξης / βελτίωσης του ΟΤΑ ως παραγωγικού, αναπτυξιακού, κοινωνικού και πολιτικού οργανισμού αυτοδιοίκησης
- Διατύπωση των αρχών και των αξιών που θα διέπουν τον τρόπο λειτουργίας, οργάνωσης, διοίκησης, συνεργασίας και επικοινωνίας του ΟΤΑ

Βήμα 2ο : Στρατηγικές επιλογές για τη συνολική αναπτυξιακή πορεία της περιοχής.

- Διατύπωση του επιδιωκόμενου γενικού προτύπου ανάπτυξης της περιοχής του ΟΤΑ
- Οριοθέτηση αξόνων προτεραιότητας / Προσδιορισμός του βαθμού δραστηριοποίησης του ΟΤΑ σε κάθε άξονα.

Στρατηγικές επιλογές για τα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

Βήμα 1ο : Στρατηγικές επιλογές για τα τομεακά ζητήματα.

- Ιεράρχηση των κρίσιμων ζητημάτων του κάθε τομέα
- Διατύπωση των στόχων, στρατηγικών και προτεραιοτήτων ανάπτυξης
- Προσδιορισμός βαθμού δραστηριοποίησης του ΟΤΑ σε κάθε υποενότητα της κάθε θεματικής ενότητας

Στρατηγικές επιλογές για κάθε υποενότητα:

- Προσδιορισμός των αναγκών που θα ικανοποιηθούν κατά προτεραιότητα σε κάθε υποενότητα.

- Διατύπωση των στρατηγικών επιλογών για την ικανοποίηση των αναγκών ανά υποενότητα.

Βήμα 2ο : Στρατηγικές επιλογές για τα διατομεακά ζητήματα απαιτείται συνολικός σχεδιασμός και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση.

Στρατηγικές επιλογές για τα ζητήματα οργανωτικής ανάπτυξης

Βήμα 1ο : στρατηγικές επιλογές για τα ζητήματα οργανωτικής ανάπτυξης του ΟΤΑ. Άρα, θα πρέπει να σχεδιαστούν στόχοι, στρατηγικές και προτεραιότητες σχετικοί με

- τη βελτίωση και ανάπτυξη των κύριων υπηρεσιών
- τη βελτίωση και ανάπτυξη των πόρων (οικονομικά, προσωπικό, μηχανοργάνωση, εξοπλισμός, κτιριακές εγκαταστάσεις και άλλα)
- τη βελτίωση της λειτουργίας των υφιστάμενων υποστηρικτικών υπηρεσιών και τη δημιουργία ή την προμήθεια από τους τρίτους νέων υποστηρικτικών υπηρεσιών
- τη βελτίωση της οργάνωσης, διοίκησης, συνεργασίας και επικοινωνίας του ΟΤΑ.

Οι σχετικές στρατηγικές επιλογές περιλαμβάνουν τα εξής: στόχοι και παρεμβάσεις για τις κύριες υπηρεσίες, για το ανθρώπινο δυναμικό, για τη μηχανοργάνωση, για τον εξοπλισμό και τη δημοτική περιουσία, για τα οικονομικά, για τη βελτίωση της οργάνωσης και διοίκησης.

Βήμα 2ο : Στρατηγικές επιλογές για τα ζητήματα των νομικών προσώπων και των φορέων συνεργασίας του ΟΤΑ. Περιλαμβάνουν τα εξής:

Στόχοι και παρεμβάσεις για τα νομικά πρόσωπα που εποπτεύει ο ΟΤΑ

- Στόχοι και παρεμβάσεις για την αξιοποίηση φορέων συνεργασίας στους οποίους συμμετέχει ο ΟΤΑ
- Καταλληλότητα
- Αποτελεσματικότητα
- Εύρος επιρροής
- Εφικτότητα
- Αποδοτικότητα

- Κίνδυνοι
- Αποδοχή
- Συνάφεια με άλλες δημόσιες και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεργίες και συμπληρωματικότητα με άλλες παρεμβάσεις
- Συνεργασία και εμπλοκή άλλων δημοτικών υπηρεσιών και φορέων
- Καινοτομία

Στρατηγικές επιλογές στα κοινωνικά ζητήματα

Αναφέρεται στα κοινωνικά ζητήματα της πόλης όπως η υγεία, η κοινωνική φροντίδα, η ισότητα και κοινωνική επανένταξη, οι βρεφονηπιακοί σταθμοί και τα νηπιαγωγεία.

4.6 ΤΕΤΡΑΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

Σκοπός της σύνταξης του τετραετούς προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση των στρατηγικών επιλογών για την επόμενη τετραετία από τον ΟΤΑ και τα νομικά του πρόσωπα. Ήδη από το προηγούμενο στάδιο έχει προσδιοριστεί σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του προγραμματισμού της δράσης του κάθε δημοτικού φορέα. Συγκεκριμένα το τετραετές πρόγραμμα δράσης καθορίζει:

1. Σύνολο συνεκτικών πράξεων (λειτουργίες / έργα / ενέργειες) που στοχεύουν στην υλοποίηση των παρεμβάσεων για τις οποίες έχει οριστεί ως φορέας υλοποίησης ο ΟΤΑ
2. την υπηρεσία του ΟΤΑ που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της κάθε πράξης
3. τον αναλυτικό προγραμματισμό υλοποίησης των πράξεων, ο οποίος περιλαμβάνει τα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν στην επόμενη τετραετία από τις προηγούμενες πράξεις, μέσω της διατύπωσης επιχειρησιακών στόχων οι οποίοι είναι σαφείς, συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι και χρονικά προσδιορισμένοι
4. το συνολικό προγραμματισμό στελέχωσης και οικονομικών πόρων ανά δημοτική υπηρεσία

5. τους δείκτες που θα παρακολουθεί η κάθε υπηρεσία προκειμένου να παρακολουθείται, αξιολογείται και βελτιώνεται συνεχώς η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της λειτουργίας του ΟΤΑ
6. την ιεράρχηση των πράξεων της κάθε υπηρεσίας.

Επιλογή των πράξεων και αναλυτικός προγραμματισμός τους

1. Επιλογή των πράξεων

Οι πράξεις είναι δυνατό να περιλαμβάνουν :

A) Κύριες και υποστηρικτικές λειτουργίες

- Λειτουργίες των υφιστάμενων κύριων και υποστηρικτικών υπηρεσιών
- Νέες λειτουργίες που θα αναληφθούν από νέες υπηρεσίες ή από τις υφιστάμενες με τη διεύρυνση του ρόλου τους

B) Ενέργειες βελτίωσης των υφιστάμενων υπηρεσιών

- Εκπόνηση αναγκαίων μελετών και ερευνών
- Προσλήψεις προσωπικού
- Επενδύσεις για την ανάπτυξη των πόρων (μηχανοργάνωση, προμήθεια εξοπλισμού, εξασφάλιση γης και κτιριακών εγκαταστάσεων)
- Ενέργειες δημοσιότητας / προβολής / πληροφόρησης

Γ) Νέα ή συνεχιζόμενα έργα και ενέργειες τοπικής ανάπτυξης

- Εκτέλεση τεχνικών έργων υποδομής
- Υλοποίηση επενδύσεων αξιοποίησης των τοπικών πόρων
- Αλλαγή των κανονιστικών όρων και πλαισίων για τις κοινωνικο-οικονομικές λειτουργίες της περιοχής

- Εκτέλεση ενεργειών κατάρτισης
- Υποστήριξη τοπικών θεσμών

2. Περιγραφή πράξεων :

- Σύντομη περιγραφή της πράξης και καθορισμός του είδους των υπηρεσιών/ προϊόντων που θα παραχθούν
- Αναφορά των στρατηγικών στόχων στην επίτευξη του οποίου θα συμβάλει η πράξη
- Διατύπωση των επιχειρησιακών στόχων.

Καθορισμός του υπεύθυνου υλοποίησης των πράξεων και αναλυτικός προγραμματισμός των πράξεων:

1. Τρόπος υλοποίησης των πράξεων / πόροι
2. Αναγκαίες προϋποθέσεις υλοποίησης(Ωρίμανση των δράσεων)
3. Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης
4. Δημοσιότητα / Επικοινωνία

4.7 ΤΕΤΡΑΕΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Σκοπός του τετραετούς οικονομικού προγραμματισμού είναι να μεταφράζει σε οικονομικούς όρους το πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και θα περιλαμβάνει:

- εκτίμηση των λειτουργικών δαπανών για την κάλυψη της λειτουργίας των υφισταμένων και των νέων υπηρεσιών και λοιπών πράξεων
- εκτίμηση των επενδυτικών δαπανών για νέες ή συνεχιζόμενες επενδύσεις
- εκτιμήσεις των αναγκαίων εσόδων για την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ**Τετραετής προγραμματισμός λειτουργικών δαπανών και τακτικών εσόδων του ΟΤΑ**

Συγκεντρώνεται οι εκτιμήσεις των λειτουργικών δαπανών για τις κύριες και υποστηρικτικές λειτουργίες που θα εκτελούν σε συνεχή βάση οι υπηρεσίες του ΟΤΑ

Τετραετής προγραμματισμός επενδυτικών δαπανών / πιθανές πηγές χρηματοδότησης

Το επενδυτικό πρόγραμμα του ΟΤΑ συντίθεται από τα εξής επί μέρους προγράμματα:

- Πρόγραμμα επενδυτικών έργων υποδομής
- Πρόγραμμα προμήθειας οχημάτων και Η/Μ εξοπλισμού
- Πρόγραμμα προμήθειας υλικού και λογισμικού μηχανοργάνωσης
- Πρόγραμμα εκπόνησης μελετών
- Πρόγραμμα κατασκευής / επέκτασης κτιριακών εγκαταστάσεων
- Πρόγραμμα απόκτησης γης

Πρόβλεψη των οικονομικών αποτελεσμάτων του ΟΤΑ – Οικ. Δείκτες

Η σύνθεση των προβλέψεων εσόδων και δαπανών θα οδηγήσει στην δυνατότητα πρόβλεψης των οικονομικών αποτελεσμάτων του ΟΤΑ ανά έτος της επόμενης τετραετίας. Αν τα έσοδα υπερβαίνουν τα έξοδα θα πρέπει να προβλεφθεί ανάλογο έργο. Συνήθως θα εμφανίζεται προβλεπόμενο έλλειμμα, οπότε θα πρέπει να διερευνηθούν διάφορες εναλλακτικές λύσεις για την εξισορρόπηση του οικονομικού προγραμματισμού.

Για παράδειγμα:

- περιορισμός των νέων επενδύσεων
- μείωση του προγραμματιζόμενου επιπέδου στελέχωσης και εξοπλισμού των νέων υπηρεσιών
- υψηλότερα ποσοστά αύξησης των τελών και επιβολή δυνητικών τελών(Ν. 1828/89)
- αναζήτηση πρόσθετων πηγών χρηματοδότησης

- δανεισμός ή αύξηση των προβλεπόμενων δανείων
- καλύτερη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.

Οι βασικές οικονομικές καταστάσεις αποτελεσμάτων οι οποίες θα πρέπει να συντάσσονται είναι :

- Κατάρτιση των Προβλεπόμενων Λογαριασμών Αποτελεσμάτων
- Κατάρτιση των Προβλεπόμενων Ισολογισμών
- Κατάρτιση των Προβλεπόμενων Πηγών και Χρήσεων Πόρων.

4.8 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του τελευταίου σταδίου είναι ο σχεδιασμός οργάνων και διαδικασιών υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος. Οι διαδικασίες περιλαμβάνουν τα εξής στάδια:

- Ετήσιος προγραμματισμός δράσης, πόρων και ετήσιος προϋπολογισμός
- Βραχυχρόνιος προγραμματισμός
- Μηνιαίες ή τριμηνιαίες αναφορές παρακολούθησης της υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος δράσης
- Αξιολόγηση της υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος – Αναθεώρηση του τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος (ανά έτος)
- Αξιολόγηση της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος – Αναθεώρηση των στρατηγικών επιλογών (ανά τετραετία).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το στάδιο υλοποιείται μέσω της περιγραφής μηχανισμών, δομών, εργαλείων και διαδικασιών που διευκολύνουν την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος. Για παράδειγμα:

Οργανωτικές παρεμβάσεις

Συγκρότηση ή αναδιόρθωση των αρμοδιοτήτων των επιτροπών του Δημοτικού Συμβουλίου, με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος.

Παρεμβάσεις στο πληροφοριακό σύστημα

Χρήση εργαλείων και μεθόδων παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης(χρονοδιαγράμματα – λογισμικό διοίκησης έργων) και δημιουργία ειδικού λογισμικού παρακολούθησης και μηχανογραφική δικτύωση των κύριων υπηρεσιών με τις υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Παρεμβάσεις στη διαδικασία και τα έντυπα ετήσιου προγραμματισμού και προϋπολογισμού

Προδιαγραφή των στόχων, του περιεχομένου και της διαδικασίας κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης και των ετήσιων οικονομικών προϋπολογισμών. Τέλος, δελτία ετήσιου προγραμματισμού δράσης των υπηρεσιών.

Παρεμβάσεις στη διαδικασία και τα έντυπα απολογισμού

Προδιαγραφή των στόχων, του περιεχομένου και της διαδικασίας κατάρτισης των απολογισμών δράσης και των οικονομικών απολογισμών. Επίσης, σύνταξη αναφορών προς τις επιτροπές του Δημοτικού συμβουλίου.

Παρεμβάσεις στο λογισμικό σύστημα και τη παρακολούθηση οικονομικών μεγεθών

Λήψη μέτρων διασύνδεσης της διάρθρωσης του προγράμματος δράσης και χαρακτηρισμός των πράξεων με δυο κωδικούς. Ο πρώτος αναφέρεται στην οργανωτική δομή του ΟΤΑ και ο άλλος στη δομή των στρατηγικών επιλογών.

Εισαγωγή διαδικασιών μέτρησης της επίδοσης των υπηρεσιών

Προδιαγραφή διαδικασιών παρακολούθησης της εξέλιξης της τιμής των δεικτών επίδοσης και σύνταξης σχετικών αναφορών με προτάσεις βελτίωσης της κάθε δημοτικής υπηρεσίας. (Θωμάς Δ., 2006 και Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων 2006)

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα καταρτίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και καλύπτει το σύνολο των δράσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και οργάνωσης των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, των δημοτικών ή κοινοτικών ανωνύμων εταιρειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων τους, εφόσον οι σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης τους έχουν εγκριθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο. Η εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου και μπορεί να αναθεωρείται κάθε διετία. (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων 2006, άρθρο 204-205)

5 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

5.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΤΑ

Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα είναι μια δέσμη αναπτυξιακών και ερευνητικών κινήτρων που δίνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελληνική Κυβέρνηση σε οργανισμούς και επιχειρήσεις. Τα κίνητρα αυτά έχουν πολλές και διαφορετικές μορφές, όπως φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις και άλλα. Τα προγράμματα αυτά είναι χωρισμένα σε δυο επίπεδα από πλευράς διαχείρισης:

1. προγράμματα στα οποία επιδοτούνται οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις απευθείας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για παράδειγμα 6th Framework Programme, Leonard Da Vinci Programmes. Έχουν κυρίως ερευνητικούς στόχους και απευθύνονται σε υψηλής εξειδίκευσης οργανισμούς και επιχειρήσεις οι οποίες έχουν τη δυνατότητα παραγωγής εφαρμοσμένης κυρίως έρευνας.
2. προγράμματα στα οποία επιδοτούνται οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις μέσω των εθνικών κυβερνήσεων, όπως το 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και η Κοινωνία της Πληροφορίας. Είναι προγράμματα, τα οποία έχουν αναπτυξιακό κυρίως χαρακτήρα δίνοντας κίνητρα σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων και οργανισμών να επεκταθούν σε νέα αντικείμενα εργασίας, νέες αγορές, νέες διαδικασίες. Τα προγράμματα αυτά δίνουν τη δυνατότητα της ορθολογικής ανάπτυξης, μέσα από οργανωμένα επιχειρησιακά σχέδια με υπολογισμένους επιχειρηματικούς κινδύνους.

Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα προσφέρουν:

1. την οικονομική ανάπτυξη των επιχειρήσεων και οργανισμών μέσα από την ενοποίηση της εφαρμοσμένης έρευνας στις καθημερινές διαδικασίες τους.
2. τη στρατηγική μελετημένη εξάπλωση της τεχνολογίας σε όλο το φάσμα των εργασιών ενός οργανισμού

3. την εξασφάλιση της επιτυχημένης ενσωμάτωσης του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα δίνουν κίνητρα στην ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων σε επιλεγμένους κλάδους και αγορές. Επίσης, δίνουν πρωτεύοντα ρόλο σε ιδιαίτερες ομάδες ανθρώπων ώστε να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτά τα προγράμματα, δίνοντας την ευκαιρία ένταξης τους στην κοινωνία εργασίας. Ομάδες όπως νέοι, άνεργοι, γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλοδαποί και άλλοι έχουν τη δυνατότητα μέσω της αναβαθμισμένης εκπαίδευσης να αναπτύξουν προοπτικές και να οδηγηθούν στο δρόμο της ζήτησης από τις επιχειρήσεις. Κατ' επέκταση η συμβολή για την καταπολέμηση της ανεργίας γίνεται ουσιώδης. Έτσι ενισχύεται η τοπική αγορά, οι γνώσεις και οι συνήθειες της.

5.2 ΘΗΣΕΑΣ

Για την υποστήριξη των Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού, ως προς την πραγματοποίηση επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και για τη βελτίωση της ποιότητας των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών με γνώμονα την αρμονική, ισόρροπη βιώσιμη ανάπτυξη, καταρτίζεται Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Πρόγραμμα "ΘΗΣΕΑΣ") με στόχο:

- α. το συντονισμό του συνόλου των επί μέρους πολιτικών που εφαρμόζονται για τους Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού, με κατεύθυνση την ενίσχυση του αναπτυξιακού τους ρόλου και των μεταξύ τους συνεργασιών,
- β. την ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων που κατευθύνονται στους Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού, έτσι ώστε να βελτιώνεται η αποδοτικότητά τους, και
- γ. την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα συντίθεται από τα ακόλουθα Υποπρογράμματα και Μέτρα:

A. Υποπρόγραμμα 1: «Οργάνωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης» για τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού: Υποστηρικτικές δράσεις οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών τους, χρηματοδότηση πολιτικών συνολικής υποστήριξής τους και εκπόνηση των αναγκαίων μελετών, αντιμετώπιση ειδικών, έκτακτων και επειγουσών αναγκών. Το Υποπρόγραμμα 1 περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα: Μέτρο 1.1 Κατάρτιση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Μέτρο 1.2 α Μελέτες οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών των ΟΤΑ και 1.2 β Υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων ΟΤΑ με ιδιώτες, Μέτρο 1.3 Έργα οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών των ΟΤΑ, Μέτρο 1.4 Μηχανοργάνωση των ΟΤΑ και εφαρμογή τεχνολογιών πληροφορικής, Μέτρο 1.5 Συμπράξεις των ΟΤΑ με τον ιδιωτικό τομέα, με αντικείμενο αναφερόμενο σε δράσεις του Υποπρογράμματος 1, Μέτρο 1.6 Οριζόντιες δράσεις, Μέτρο 1.7 Αντιμετώπιση ειδικών, έκτακτων και επειγουσών λειτουργικών δαπανών και 1.8 Συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από τα κεντρικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

B. Υποπρόγραμμα 2 : «Τοπική ανάπτυξη και προστασία περιβάλλοντος» για τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού: Υποστηρικτικές δράσεις των Μέτρων του Υποπρογράμματος, απαλλοτριώσεις, χρηματοδότηση της μελέτης, κατασκευής, βελτίωσης και συντήρησης έργων τεχνικών υποδομών, προστασίας του περιβάλλοντος και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής, καθώς και λοιπών επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης, προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων, οριζόντιες πολιτικές. Το Υποπρόγραμμα 2 περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα: Μέτρο 2.1: α. Μελέτες και β. Υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων ΟΤΑ με ιδιώτες.

Γ. Υποπρόγραμμα 3 : «Κοινωνικές και πολιτιστικές υποδομές και δραστηριότητες" για τους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού: Υποστηρικτικές δράσεις των Μέτρων του Υποπρογράμματος, χρηματοδότηση απαλλοτριώσεων, μελέτης, κατασκευής,

βελτίωσης και συντήρησης διοικητικών, κοινωνικών, αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών και σχετικών προγραμμάτων. χρηματοδότηση έργων διοικητικής εξυπηρέτησης, οριζόντιες πολιτικές. Το Υποπρόγραμμα 3 περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα: Μέτρο 3.1: α. Μελέτες, β. Υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων Ο.Τ.Α. με ιδιώτες (προκαταρκτικές μελέτες σκοπιμότητας χρήσης της μεθόδου, διαγωνιστική διαδικασία επιλογής ιδιωτών - επενδυτών, κατάρτιση συμβάσεων).

Μέτρο 3.2: Υποδομές και έργα διοικητικής εξυπηρέτησης.

Μέτρο 3.3: Υγεία - Πρόνοια - Αντιμετώπιση κοινωνικού αποκλεισμού.

Μέτρο 3.4: Αθλητισμός.

Μέτρο 3.5: Πολιτισμός.

Μέτρο 3.6: Εκπαίδευση - κατάρτιση.

Μέτρο 3.7: Προγράμματα νέας γενιάς.

Μέτρο 3.8: Απαλλοτριώσεις ακινήτων.

Μέτρο 3.9: Συμπράξεις των Ο.Τ.Α. με τον ιδιωτικό τομέα, με αντικείμενο αναφερόμενο σε δράσεις του Υποπρογράμματος 3.

Μέτρο 3.10: Ενίσχυση των διαδημοτικών συνεργασιών και των συνεργασιών των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, καθώς και της συμμετοχής σε κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από τα κεντρικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αντικείμενο αναφερόμενο σε δράσεις του Υποπρογράμματος 3.

Μέτρο 3.11: Οριζόντιες δράσεις.

Μέτρο 3.12: Αντιμετώπιση έκτακτων και επείγουσών αναγκών.

Δ. Υποπρόγραμμα 4 "Τεχνική στήριξη του Προγράμματος".

Το Υποπρόγραμμα 4 περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα:

Μέτρο 4.1: Αμοιβές συμβούλων και προσωπικού.

Μέτρο 4.2: Μελέτες στήριξης του προγράμματος.

Μέτρο 4.3: Λειτουργικές δαπάνες διοίκησης προγράμματος.

Μέτρο 4.4: Δημοσιοποίηση του προγράμματος.

ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΘΗΣΕΑΣ"

Α. Πόροι του Προγράμματος "ΘΗΣΕΑΣ" είναι:

α) Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989, που εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό.

β) Ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989, που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων (ΣΑΤΑ).

γ) Ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου των τόκων καταθέσεων του άρθρου 9 παρ. 5 του Ν. 2503/1997.

δ) Το ποσό των τόκων των χρηματικών υπολοίπων του άρθρου 232 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995, που διαχειρίζεται το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

ε) Εθνικοί πόροι του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, με τους οποίους χρηματοδοτούνται έργα δήμων και κοινοτήτων και οι οποίοι αντιστοιχούν τουλάχιστον στο τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του συνόλου των πόρων των περιπτώσεων α', β' και γ' αυτής της παραγράφου. Οι πόροι αυτοί εγγράφονται σε ειδική Συλλογική Απόφαση Έργων (Σ.Α.Ε.) του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το ως άνω ποσοστό συντίθεται από τα κατωτέρω ποσοστά συμμετοχής ανά φορέα χρηματοδότησης:

- 1) Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών: 7%
- 2) Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων: 3%
- 3) Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: 2%
- 4) Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: 1 %
- 5) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: 2%
- 6) Υπουργείο Πολιτισμού: 6%
- 7) Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών: 2%
- 8) Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης: 1%
- 9) Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής: 1%
- 10) Γενικές Γραμματείες Περιφερειών: 10%.

Το σύνολο των πόρων των προηγούμενων παραγράφων κατατίθεται σε Ειδικό Λογαριασμό, που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, με τίτλο "Πόροι του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ». Οι πιστώσεις του ανωτέρω Ειδικού Λογαριασμού διατίθενται για την πληρωμή των έργων του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών ρυθμίζεται η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε Περιφέρειας στη διαμόρφωση του συνολικού ποσού, με το οποίο οι Περιφέρειες συμβάλλουν στο Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ».

Β. Τα ποσά των ειδικών λογαριασμών και λοιπών εθνικών πόρων του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα οποία διαχειρίζονται Υπουργεία, Περιφέρειες, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες και δημόσιοι οργανισμοί που αφορούν έργα των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, δεν μεταφέρονται στον Ειδικό Λογαριασμό της παραγράφου Ι αυτού του άρθρου. Η αρμοδιότητα παρακολούθησης της πορείας πραγματοποίησης των αντίστοιχων έργων και οι οικείες πληρωμές γίνονται από τα αντίστοιχα Υπουργεία και Περιφέρειες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Τα ανωτέρω ποσά προσυπολογίζονται υποχρεωτικώς στους πόρους που διατίθενται από το Πρόγραμμα "ΘΗΣΕΑΣ" κατά την ακόλουθη διαδικασία:

α) Η πρόταση του αρμόδιου Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας γνωστοποιείται στην Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος "ΘΗΣΕΑΣ". Η πρόταση περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία, όπως τίτλος έργου, προϋπολογισμός, διάρκεια κατασκευής έργου, φορέας υλοποίησης του έργου κ.λπ.

β) Η Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος "ΘΗΣΕΑΣ" εκδίδει βεβαίωση ότι η πρόταση εντάσσεται στο πρόγραμμα, η οποία και αποστέλλεται στον αρμόδιο Υπουργό ή Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

γ) Η βεβαίωση αυτή κοινοποιείται αμέσως στις αντίστοιχες Περιφερειακές Επιτροπές Παρακολούθησης του Προγράμματος "ΘΗΣΕΑΣ", με παράλληλη ενημέρωση του μηχανογραφικού συστήματος.

δ) Οποιαδήποτε εντολή πληρωμής σε βάρος κωδικού αριθμού, στον οποίο έχει εγγραφεί πίστωση χωρίς να τηρηθεί η καθοριζόμενη από το παρόν άρθρο διαδικασία, είναι άκυρη

και δεν εκτελείται από τον αρμόδιο δημοτικό ή κοινοτικό ταμεία.
ε) Η ίδια διαδικασία ισχύει και στην περίπτωση τροποποίησης των ανωτέρω έργων ή δράσεων.

Στο Πρόγραμμα “ΘΗΣΕΑΣ” εντάσσονται έργα, μελέτες και ενέργειες που προέρχονται από δήμους και κοινότητες και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, συνδέσμους δήμων και κοινοτήτων, συμπολιτείες και κάθε μορφής διαδημοτικές συνεργασίες αναπτυξιακού χαρακτήρα, όπως ειδικότερα προσδιορίζονται στα επί μέρους Τεχνικά Δελτία των Μέτρων και ανταποκρίνονται στο σκοπό και το περιεχόμενο του Προγράμματος “ΘΗΣΕΑΣ”, όπως ορίζονται στα άρθρα 6,7 και 8 του παρόντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2004-2007

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΘΗΣΕΑΣ»

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΕΝΤΑΓΜΕΝΑ	1336	211,5
ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΑΔΕΙΕΣ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ	579	93,2
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	107	

ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ	821
ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟ 2004	602
ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΠΑΡΑΔΟΘΕΙ	403
ΣΕ ΣΤΑΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	343
ΣΕ ΣΤΑΔΙΟ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ	75

Πηγή: Κρατικός Προϋπολογισμός 2007

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΗΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Από το σύνολο του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ ΠΟΣΟΥ 3.500 Δις ΕΥΡΩ, ΣΤΗΝ Περιφέρεια Πελοποννήσου διατίθενται συνολικά 9,90% του Προγράμματος, δηλαδή ποσό 346.500.000 ευρώ. Η τυπική κατανομή του 45% των πόρων του προγράμματος αφορά ποσό 1.575.000.000 ευρώ, από το οποίο διατίθεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου ποσό 155.956.500 ευρώ. Από το παραπάνω ποσό, το 8% θα διατεθεί για την υλοποίηση έργων διαδημοτικής συνεργασίας. Για την κατανομή των πόρων του Προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ στους ΟΤΑ της Περιφέρειας Πελοποννήσου ελήφθησαν υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

- Πληθυσμός 38%
- Έκταση 15%
- Αριθμός Δημ. Διαμερισμάτων 10%
- Αριθμός Ορεινών Δημ. Διαμερισμάτων 7%
- Κριτήριο σύγκλισης 30%

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι ιδιαίτερα ευνοημένη από την κατανομή των πόρων του Προγράμματος, αφού έχει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό στη χώρα μετά την Αττική, τόσο στην τυπική κατανομή 45% των πόρων όσο και στην προγραμματική κατανομή 35% των πόρων.

Πηγή: κ. Αναστάσιος Σκούρας, Οικονομολόγος, Περιφέρεια Πελοποννήσου.

5.3 URBAN

Η URBAN είναι μία από τις τέσσερις ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε. Στη σημερινή Ευρώπη πολλά ουσιαστικά προβλήματα – κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά – εμφανίζονται κυρίως στα αστικά κέντρα. Το 80% περίπου των Ευρωπαίων ζουν σε πόλεις. Αυτό καθιστά την Ευρωπαϊκή Ένωση την πλέον αστικοποιημένη περιοχή του κόσμου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζοντας ότι απαιτείται να δοθεί, σε κοινοτικό επίπεδο, μεγαλύτερη προσοχή στα προβλήματα των πόλεων προχώρησε στην ανάληψη της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN που αφορά την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών σε κρίση, ώστε να προωθηθεί η αειφόρος αστική ανάπτυξη. Τα

επιχειρησιακά Προγράμματα ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ URBAN

- Η συμβολή στην αναζήτηση ολοκληρωμένων και βιώσιμων παρεμβάσεων, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν το ιδιαίτερα οξύ κοινωνικό πρόβλημα της κρίσης των πολυάριθμων αστικών κέντρων, με ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών και βελτίωσης του περιβάλλοντος.
- Η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις.
- Η ανάπτυξη της γνώσης και η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών στον αστικό χώρο, σε σχέση με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και διοικητικά θέματα, για την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία II χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ, ένα από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία, το οποίο δημιουργήθηκε το 1975 για τη χρηματοδοτική υποστήριξη των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης υπέρ των μειονεκτικών περιφερειών.

5.4 EQUAL

Το EQUAL αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η EQUAL ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποτελεσματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών. Έχει δομηθεί πάνω σε εννέα θεματικά πεδία – μέτρα.

ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ:

- η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσα από τη διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις (Μέτρο 1.1 α' κύκλος – Μέτρο 1.1 β' κύκλος), την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας (Μέτρο 1.2 α' κύκλος – Μέτρο 1.2 β' κύκλος)
- η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος μέσα από τη βελτίωση της πρόσβασης στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης (Μέτρο 2.1 α' κύκλος – Μέτρο 2.1 β' κύκλος) και την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας (Μέτρο 2.2 α' κύκλος – Μέτρο 2.2 β' κύκλος)
- η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολούμενων μέσα από την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικής ενσωμάτωσης (Μέτρο 3.1 α' κύκλος – Μέτρο 3.1 β' κύκλος) και την υποστήριξη της

προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων 3.2 α* κύκλος – Μέτρο 3.2 β* κύκλος

- η ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες μέσα από τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (Μέτρο 4.1 β* κύκλος), την ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού (Μέτρο 4.2 α' κύκλος – Μέτρο 4.2 β' κύκλος)
- η υποστήριξη της κοινωνικής & επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο (Μέτρο 5.1 α' κύκλος – Μέτρο 5.1 β' κύκλος). Οι άμεσα επωφελούμενοι από το πρόγραμμα είναι οι ομάδες που την ανισότητα ή και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι άμεσα επωφελούμενες ομάδες μπορούν να αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικες παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα απεξαρτημένα άτομα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ:

- οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις, ως ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων
- η διακρατικότητα μέσω της ανταλλαγής εμπειριών, τεχνογνωσίας και της ανάπτυξης κοινών δράσεων στα θεματικά αντικείμενα της EQUAL
- η καινοτομία ως προς τις διαδικασίες και τις μεθόδους, τους στόχους και το περιεχόμενο των ενεργειών
- η ενδυνάμωση ως ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων
- η οριζόντια προσέγγιση στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών
- η ενσωμάτωση των καινοτόμων προσεγγίσεων στον κεντρικό κορμό των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση.

5.5 LEADER

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ είναι μια πρωτοβουλία της Ε.Ε. για τον αγροτικό τομέα κατά την 3η προγραμματική περίοδο (2000-2006), που έχει ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από την αειφόρο ανάπτυξη. Η αειφορία αυτή επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες των κατοίκων που αναδεικνύουν τις ομορφιές του τόπου τους, αποτελούν μια ακόμη πηγή εισοδήματος και παράλληλα προστατεύεται η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά. Το συνολικό κόστος του Επιχειρησιακού Προγράμματος εκτιμάται να ανέλθει στα 392.6 εκ. ευρώ περίπου, ενώ το ύψος της Δημόσιας Δαπάνης ανέρχεται σε 251,18 εκ. ευρώ, από τα οποία τα 182,90 εκ. ευρώ αποτελούν την κοινοτική συμμετοχή (ταμείο ΕΓΤΠΕ-Π).

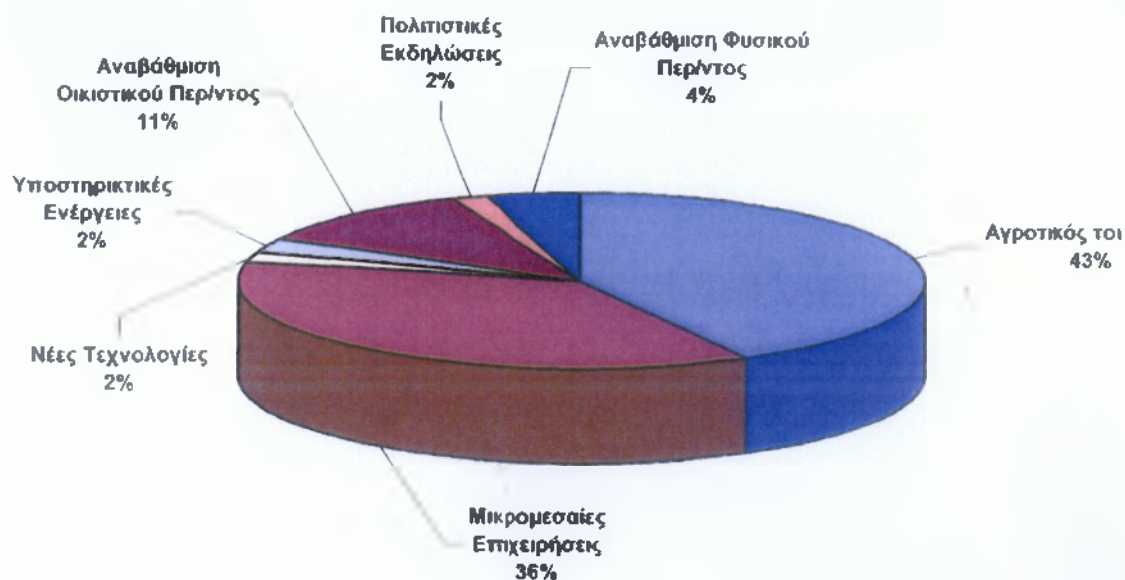
Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υιοθετεί δυο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους, που είναι:

1. Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών.
2. Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Μέχρι σήμερα στα 40 τοπικά προγράμματα της πρωτοβουλίας έχουν ενταχθεί 2.447 επενδυτικά σχέδια, συνολικού προϋπολογισμού € 316 εκ., ποσό που αντιστοιχεί σε δημόσια δαπάνη ύψους €200 εκ. Όσον αφορά στα ενταγμένα δημόσια έργα, σημειώνεται ότι αυτά ανέρχονται σε 707 και αντιστοιχούν σε προϋπολογισμό € 55 εκ. περίπου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.1
ΤΑ ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΙ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΕΩΝ

Επιπλέον, έχουν υπογραφεί 2.342 συμβάσεις με τελικούς αποδέκτες, οι οποίες ανέρχονται σε συνολικό προϋπολογισμό € 306 εκ. και αντιστοιχούν σε Δημόσια Δαπάνη ύψους € 192,6 εκ., ενώ τα ολοκληρωμένα υποέργα στο πλαίσιο των τοπικών προγραμμάτων ανέρχονται σε 1.214 και αντιστοιχούν σε συνολικό προϋπολογισμό € 148 εκ. και Δημόσια Δαπάνη € 91,5 εκ.

Γενικότερα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το επενδυτικό ενδιαφέρον των πολιτών υπερκάλυψε στις περισσότερες περιπτώσεις το διαθέσιμο προϋπολογισμό, γεγονός που οφείλεται στην ευρεία δημοσιοποίηση σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και στις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρονται στους επενδυτές.

5.6 INTERREG

Πρόγραμμα με βασικό στόχο την διακρατική συνεργασία σε σημαντικά θέματα όπου εμπλέκονται φορείς (δημόσιοι και τοπικής αυτοδιοίκησης). Συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Σχεδιάστηκε για να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την ενθάρρυνση της ισόρροπης ανάπτυξης της Ηπείρου. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ενσωμάτωση απομακρυσμένων περιοχών και των περιοχών που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III διακρίνεται σε 3 Δέσμες:

α. Δέσμη Α' - Διασυνοριακή συνεργασία, μεταξύ αρχών γειτονικών κρατών με στόχο την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πολιτικών για μια ολοκληρωμένη περιφερειακή και αειφόρο χωροταξική ανάπτυξη.

β. Δέσμη Β' - Διακρατική συνεργασία, μεταξύ κρατικών, περιφερειακών και τοπικών αυτοδιοικήσεων, ώστε να επιτευχθεί αειφόρος, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ικανοποιητικότερη χωροταξική ολοκλήρωση με υποψήφιες και άλλες γειτονικές χώρες.

γ. Δέσμη Γ' - Διαπεριφερειακή συνεργασία, με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και μέσων για την περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή. Η κατανομή των Προγραμμάτων ανά δέσμη, που αφορούν την Ελλάδα, είναι: Αυτή την στιγμή τρέχουν προγράμματα με την Βουλγαρία, την FYROM και την Ιταλία. Η όλη ιδέα βασίζεται στο γεγονός ότι τρέχουν μαζί με άλλες χώρες κάποιες δράσεις ώστε ταυτόχρονα οι φορείς να ετοιμάσουν κοινές προτάσεις έχοντας έρθει σε επαφή και φτιάχνοντας ήδη κάποιες ομάδες. CADSES, ARCHIMED, MEDOCC είναι κάποια ενδεικτικά υποπρογράμματα με το ARCHIMED να τρέχει τώρα και τα υπόλοιπα να αναμένονται.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΜΕΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ:**• ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ INTERREG III**

Ενισχύσεις επενδυτικών σχεδίων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, στο πλαίσιο υλοποίησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ και των Προγραμμάτων Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 403.700.000€, τα οποία ανάλογα με το επενδυτικό ενδιαφέρον δύναται να φτάσουν το ποσό των 499.000.000€, από πόρους των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ελληνικό Δημόσιο και Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης).

• ΝΕΟ INTERREG IVC 2007-2013.

Το πρόγραμμα αποτελεί μέρος του νέου Στόχου του ΕΤΠΑ για την Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία και έχει ως στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης και τη συμβολή στον οικονομικό εκσυγχρονισμό και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας στην Ευρώπη μέσω της διαπεριφερειακής συνεργασίας. Το πρόγραμμα διαρθρώνεται γύρω από 2 θεματικές προτεραιότητες: α) Καινοτομία και Οικονομία της Γνώσης (4 υπο-θέματα: Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, Επιχειρηματικότητα και ΜΜΕ, Κοινωνία της πληροφορίας, Απασχόληση ανθρώπινο δυναμικό και εκπαίδευση), β) Περιβάλλον και Πρόληψη Κινδύνων (6 υπο-θέματα: Φυσικοί και τεχνολογικοί κίνδυνοι, Διαχείριση υδάτων, Απορρίμματα-πρόληψη και διαχείριση, Βιοποικιλότητα και φυσική κληρονομιά, Ενέργεια και βιώσιμες μεταφορές, Πολιτιστική κληρονομιά και τοπίο). Το πρόγραμμα υποστηρίζει δύο διαφορετικούς τύπους παρεμβάσεων: α) Περιφερειακές Πρωτοβουλίες (ανταλλαγή εμπειριών για προσδιορισμό, ανάλυση, διάχυση και πιθανή μεταφορά βέλτιστων πρακτικών και ενίσχυση της συνεργασίας) και β) Έργα «κεφαλαιοποίησης», (ανταλλαγή εμπειριών για μεταφορά βέλτιστων πρακτικών που προσδιορίστηκαν σε παρελθόντα προγράμματα του ΕΚΤ, κατάρτιση σχεδίων δράσης για τις μετέχουσες περιφέρειες), περιλαμβανομένων των έργων fast track (έργων που μπορεί να γίνουν

αποδέκτες επιπλέον ενίσχυσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Η επιλέξιμη περιοχή του INTERREG IVC καλύπτει όλη την περιοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα 27 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των νησιωτικών και απομακρυσμένων περιοχών. Επιπλέον, πλήρη μέλη είναι η Νορβηγία και η Ελβετία. Εταίροι από άλλες χώρες μπορούν να συμμετάσχουν με δικές τους δαπάνες. Δυνητικοί δικαιούχοι του Προγράμματος είναι δημόσιοι φορείς και φορείς ισοδύναμοι του δημοσίου. Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να μετέχει με ιδίους πόρους. Οι επιλέξιμες δράσεις των έργων χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ με ποσοστό 75% ή 85% ανάλογα με το κράτος-μέλος (85% για την Ελλάδα).

5.7 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση γενίκευσε τις νέες ιδέες και ορίζει ότι: Ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών στη δημόσια διοίκηση σε συνδυασμό με οργανωτικές αλλαγές και νέες δεξιότητες του προσωπικού, με σκοπό τη βελτίωση της εξυπηρέτησης του κοινού, την ενδυνάμωση της δημοκρατίας και την υποστήριξη των δημόσιων πολιτικών. Ο ορισμός αυτός καθορίζει δύο θεμελιώδεις αρχές: Πρώτον: Οριοθετεί τους στόχους της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε τρεις συγκεκριμένους τομείς:

1. Εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων
2. Βελτίωση των δημοκρατικών διαδικασιών
3. Υποστήριξη των δημόσιων πολιτικών.

Δεύτερον: Συνδέει άρρηκτα την ηλεκτρονική διακυβέρνηση με ευρύτατες οργανωτικές αλλαγές στο εσωτερικό της δημόσιας διοίκησης.

Η Αυτοδιοίκηση αξιοποιεί τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του 3^{ου} Κ.Π.Σ., το τομεακό Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας» και τα Περιφερειακά Ε.Π., για να χρηματοδοτήσει τα έργα της στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Με στοιχεία 31.8.2007, οι ΟΤΑ έχουν έργα ενταγμένα στα Προγράμματα αυτά, κατηγορίας «Κοινωνία της Πληροφορίας», προϋπολογισμού 312 εκ. €, ενώ έχουν απορροφήσει 114 εκ. €.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»

	Προϋπολογισμός ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ Έργων Ο.Τ.Α.	ΔΑΠΑΝΕΣ
ΤΟΜΕΑΚΟ Ε.Π. "ΚτΠ"	241.675.448	57.794.520
Έργα ΚτΠ σταΠ.Ε.Π	24.358.546	7.416.861
ΛΟΙΠΑ ΕΡΓΑ	45.493.011	7.290.717
Έργο "ΑΡΙΑΔΝΗ" (αφορά τα ΚΕΠ)		41.827.569
ΣΥΝΟΛΟ	311.527.005	114.351.692

Πηγή: <http://www.ankas.gr>

6 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο Δήμος Καλαμάτας ο οποίος περιλαμβάνει την πρωτεύουσα και τα 13 Δημοτικά Διαμερίσματα, έχει πληθυσμό 57.620 κατοίκους, η έκταση του είναι 405 στρέμματα, και το μέγεθος προϋπολογισμού του δήμου είναι 68 εκατ. Ευρώ. Ο Δήμος Καλαμάτας διοικείται από 35μελές Δημοτικό Συμβούλιο, Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου διαθέτει τεχνολογικό εξοπλισμό και έναν ικανό αριθμό εξειδικευμένων επιστημόνων για τη σχεδίαση και την πραγματοποίηση των έργων. Ο Δήμος Καλαμάτας συμμετείχε και σε προηγούμενα Κοινοτικά προγράμματα, όπως, LIFE 1995, LIFE 1998, ECOS, ZENON.

Υλοποιηθέν έργο στο Δήμο Καλαμάτας (1986 μέχρι 2003)

Μετά τους σεισμούς του 1986 ο Δήμος Καλαμάτας αξιοποιώντας πλήρως και πιστώσεις της Ε.Ε. (Πρόγραμμα Γραμμής 550, ΤΑΣΕ, ΕΤΕ, ΜΟΠ κλπ), υλοποίησε το βασικό μέρος του προγράμματος Ανασυγκρότησης Καλαμάτας.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα παρακάτω έργα:

- Υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης καταυλισμών και προσωρινής εγκατάστασης σεισμοπλήκτων προϋπ. 1,0 δις δρχ
- Διαμόρφωση Ανατολικού Κέντρου Οικονομικών, Πολιτιστικών και Κοινωνικών Δραστηριοτήτων προϋπ. 1,0 δις δρχ
- Διαμόρφωση Δυτικού Κέντρου Οικονομικών, Πολιτιστικών και Κοινωνικών Δραστηριοτήτων προϋπ. 900 εκ δρχ
- Κατασκευή ΒΙΟΠΑ, προϋπ. 1,4 δις δρχ
- Κατασκευή «ΜΑΡΙΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ», προϋπ. 1,2 δις δρχ
- Κατασκευή Εργοστασίου Κομποστοποίησης, προϋπ. 1,3 δις δρχ

- Κατασκευή Σχολικών Μονάδων, προϋπ. 1,0 δις δρχ
- Διαμόρφωση Δημοτικού Πάρκου Σιδηροδρόμων, προϋπ. 350 εκ. δρχ
- Έργα υλοποίησης Πολεοδομικού Σχεδιασμού (διανοίξεις βασικών δρόμων, δίκτυα υποδομών κλπ.) προϋπ. 3,0 δις δρχ
- Επισκευή και αναπαλαίωση διατηρητέων κτιρίων, προϋπ. 1,5 δις δρχ
- Κατασκευή Φοιτητικής Εστίας, προϋπ. 1,3 δις δρχ
- Ανάπλαση Ιστορικού Κέντρου, προϋπ. 300 εκ. δρχ

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο πρόγραμμα EZEZ (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων-Ελληνικό Δημόσιο) από το οποίο εγκρίθηκε για το Δήμο Καλαμάτας χρηματοδότηση ύψους 4 δις για την εκτέλεση έργων Πολεοδομικής και Περιβαλλοντικής αναβάθμισης της πόλης.

Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος περιλαμβάνονται:

- Η εγκατάσταση TRAM σε μήκος 5 χλμ. ταυτόχρονα με την αναδιάρθρωση των αστικών συγκοινωνιών.
- Η ανάπλαση της ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΖΩΝΗΣ της πόλης (πεζοδρομήσεις, διαμορφώσεις πλατειών, πράσινο, ποδηλατόδρομοι κλπ.).
- Η ανάπλαση της ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ (ανατολικής και δυτικής παραλίας) με αντίστοιχα έργα (πεζοδρομήσεις, διαμορφώσεις πλατειών, χώρων στάθμευσης κλπ.)

Συμμετογή σε Κοινοτικά Προγράμματα

- LIFE 1995 (αφορούσε στην επεξεργασία των αποβλήτων ελαιουργείων)
- LIFE 1998 (αφορούσε σε προσαρμογή στις Μεσογειακές συνθήκες προγράμματος συλλογής ανακύκλωσης και διάθεσης αστικών απορριμμάτων).

- Συμμετοχή από κοινού σε προγράμματα με άλλες Ευρωπαϊκές πόλεις π.χ. ECOS (αφορούσε σε θέματα ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού σε πόλεις με Ιστορικά Κέντρα).

ZENON (αφορούσε σε θέματα αρμονικής ένταξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον αστικό ιστό).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2000-2006

Πρόταση ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης της περιοχής που περιβάλλεται από τους δρόμους Αθηνών-Δήμητρας-βόρεια Αγ. Γεωργίου-Μπουλούκου του δήμου Καλαμάτας

Κεντρικός στόχος του προτεινόμενου επιχειρησιακού σχεδίου είναι η άρση της απομόνωσης της περιοχής με ταυτόχρονη όμως διατήρηση και ανάδειξη του ιδιαίτερου χαρακτήρα της συνοικίας. Ο κεντρικός αυτός στόχος εξειδικεύεται σε τρεις ειδικούς στόχους που αφορούν:

- Στη βελτίωση της εικόνας και την περιβαλλοντική αναβάθμιση της περιοχής
- Στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και των συνθηκών ασφάλειας για τους κατοίκους
- Στην κινητοποίηση του ενδογενούς δυναμικού

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Επιχειρησιακού Σχεδίου ανέρχεται σε 5.900 χιλ. Ευρώ. Είναι δηλαδή στο ανώτατο όριο του Οδηγού Σχεδιασμού και Εφαρμογής, ενδεικτικό των οξυμένων προβλημάτων της περιοχής παρέμβασης.

Η κατανομή του προϋπολογισμού σε δράσεις ΕΤΠΑ και ΕΚΤ είναι σε αναλογία 79,56/20,44 ποσοστό το οποίο θεωρείται ότι εξασφαλίζει την επιδιωκόμενη συμπληρωματικότητα και συνέργια των δύο τύπων δράσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΤΠΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΤΠΑ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ (ευρώ)	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΕΤΠΑ	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ Ε.Σ.
(1) Αναβάθμιση / Αποκατάσταση και Προστασία Αστικού Περιβάλλοντος	2.235.000,00	84,69	67,38
1.1 Αποκατάσταση / Αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος, τεχνικών υποδομών, δημοσίων / κοινόχρηστων χώρων, κοινωφελών εγκαταστάσεων, κοινωνικών υποδομών	1.345.000,00	50,97	40,55
Ανάπλαση	373.000,00	14,13	11,24
Εκπαίδευση	100.000,00	3,79	3,01
Υγεία - Πρόνοια	42.000,00	1,59	1,27
Μεταφορές	830.000,00	31,45	25,02
1.2 Πολιτιστική / πολιτισμική ανάδειξη αστικού ιστού	70.000,00	2,65	2,11
1.3 Προστασία περιβάλλοντος	820.000,00	31,07	24,72
(2) Ενίσχυση του παραγωγικού ιστού	0,00	0,00	0,00
(3) Ανάπτυξη του δυναμικού των τεχνολογιών για την «Κοινωνία της Πληροφορίας»	30.000,00	12,50	9,95
(4) Βελτίωση διοικητικών υπηρεσιών	74.000,00	2,80	2,23
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΤΠΑ	2.639.000,00	100,00	79,56

Για τη μελέτη της περίπτωσης του Δήμου Καλαμάτας θα παρουσιάσω το έργο «Προβολή / αξιολόγηση του Προγράμματος / Δημιουργία ιστοσελίδων - προβολή προόδου προγράμματος» το οποίο εντάσσεται στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2000 – 2006 στον άξονα 4 «αναβάθμιση αστικών και ημιαστικών κέντρων» στα πλαίσια του προγράμματος ανάπτυξης του δυναμικού των τεχνολογιών για την «Κοινωνία της Πληροφορίας» Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου όπως φαίνεται και στον πίνακα παραπάνω ανέρχεται σε 25.210,08 € πλέον Φ.Π.Α. 19% 4.789,92 €, ήτοι 30.000,00 €, και συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το ΕΤΠΑ και 25% από Εθνικούς Πόρους.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η ιστοσελίδα (μικρής κλίμακας διαδικτυακή πύλη – portal www.rachikal.gr) που αφορούσε την υλοποίηση του Ολοκληρωμένου Αστικού Προγράμματος, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με κατάλληλα εργαλεία ώστε να διαχειρίζεται το περιεχόμενο (πληροφοριακό υλικό) χρησιμοποιώντας δυναμικές σελίδες επιτυγχάνοντας τον μέγιστο βαθμό επικαιροποίησης των προς διάχυση πληροφοριών που σχετίζονται με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Η ιστοσελίδα παρέχει πληροφορίες για την επιχειρηματικότητα σε κάθε χρήστη του Internet που ενδιαφέρεται για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Το περιεχόμενο της ιστοσελίδα περιλαμβάνει:

- Πληροφορίες που αφορούν το πρόγραμμα (δομές, υπηρεσίες, στόχους, τρόπους συνεργασίας, κτλ)
- Πληροφορίες για την λειτουργία των Περιφερειακών Μονάδων (στοιχεία επικοινωνίας, δράσεις, εκδηλώσεις κτλ)

Ο Δήμος Καλαμάτας μέσω της δημιουργίας ειδικής ιστοσελίδας αποσκοπεί στην:

- προβολή / αξιολόγηση του Προγράμματος
- προβολή προόδου προγράμματος
- ευαισθητοποίηση των ατόμων της περιοχής για την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος
- ενεργό συμμετοχή των πολιτών στο πρόγραμμα
- ένταξη, όσο είναι δυνατόν, των προσωπικών σχεδίων των πολιτών στο πλαίσιο του υλοποιούμενου προγράμματος με σκοπό την αποκομιδή περισσότερης ωφέλειας από αυτό
- βελτίωση της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας
- ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας
- προώθηση των ίσων ευκαιριών.

Ένα από τα μέσα ενημέρωσης των ατόμων που προσδοκούν οφέλη από την εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Αστικού Προγράμματος είναι και το δια-δίκτυο. Το Διαδίκτυο, σαν επικοινωνιακό κανάλι διπλής κατεύθυνσης, αναγνωρίζεται καθολικά σήμερα σαν ένα ισχυρό εργαλείο προβολής και διάχυσης της πληροφορίας. Αποτελεί την κοινή και ολοκληρωμένη επιφάνεια αλληλεπίδρασης του χρήστη του Διαδικτύου με τον Φορέα και το παρεχόμενο από αυτόν πληροφοριακό υλικό.

Για τον σκοπό αυτό απαιτείται η δημιουργία και η συντήρηση ιστοσελίδας όπου θα περιέχει τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του Προγράμματος.

Οι στόχοι της ανάπτυξης της ιστοσελίδας είναι να:

- προβληθεί η πρόοδος του προγράμματος
- δημιουργηθεί ένα κεντρικό σημείο αξιόπιστης, έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης και ενημέρωσης όλων των εμπλεκομένων φορέων αλλά και του κοινού για τα νέα, τις δράσεις και τις εκδηλώσεις ανά σχέδιο δράσης
- δημιουργήσει ένα δυναμικό και εξελισσόμενο εργαλείο αμφίδρομης επικοινωνίας του Δήμου με το κοινό
- προωθήσει, προβάλλει και ενισχύσει την εικόνα του Φορέα και του Έργου μέσω ενός πολύ λειτουργικού και καλαίσθητου δικτυακού τόπου.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο Δήμος υπέβαλε πρόταση (τεχνικό δελτίο έργου – υποδομών και μελέτη) στη Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. Πελοποννήσου. Η πρόταση αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε η υλοποίησή της με την υπ' αριθ. πρωτ. 7496/22-9-2004 απόφαση Ένταξης της Πράξης.

Η υλοποίηση όλης της διαδικασίας πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Μελετών της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας, από το οποίο εκπόνησε και έπειτα υπέβαλλε την υπ' αρ. 127/2006 μελέτη η οποία περιλάμβανε:

- Διακήρυξη
- Τεχνική περιγραφή και πίνακες τεχνικών προδιαγραφών
- Μέθοδος αξιολόγησης και πίνακες αξιολόγησης
- Πίνακες οικονομικής προσφοράς
- Συγγραφή υποχρεώσεων
- Παραδείγματα εγγυητικών επιστολών
- Τεχνική έκθεση
- Προμέτρηση
- Προϋπολογισμός μελέτης

Υστερα η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος με βάση τα Κριτήρια Ένταξης της πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων στο Ε.Π. Πελοποννήσου 2000-2006. Ακολούθησε γνωμοδότηση (διαδικασία συντονισμού) από τη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ και τα συναρμόδια Υπουργεία. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την Έκδοση Απόφασης Ένταξης της Πράξης από την Γενικό Γραμματέα, η οποία προβλέπει συγκεκριμένους όρους και υποχρεώσεις για τον Τελικό Δικαιούχο, μεταξύ των οποίων η υποχρέωση του Τελικού Δικαιούχου για υποβολή Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαίων Δελτίων Προόδου, τήρησης χωριστής λογιστικής μερίδας, τήρησης των κανόνων δημοσιότητας καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους ελέγχους κλπ.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η υλοποίηση όλης της διαδικασίας (υποβολή της πρότασης – διενέργεια διαγωνισμού – παρακολούθηση έργου – παραλαβή - υποβολή Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαίων Δελτίων Προόδου - τήρηση κανόνων δημοσιότητας - δήλωση ολοκλήρωσης πράξης καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους ελέγχους) πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Μελετών της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

Τα βήματα που ακολουθήθηκαν για την εκπόνηση του έργου είναι τα εξής:

1^ο ΒΗΜΑ: ΜΕΛΕΤΗ ΕΡΓΟΥ

Η Μελέτη Έργου περιλαμβάνει:

- **ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΔΕ Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**
(Αναθέτουσα Αρχή) προκηρύσσει ανοικτό διαγωνισμό με σφραγισμένες προσφορές και κριτήριο κατακύρωσης την τεchnοοικονομικά συμφερότερη προσφορά, για την ανάθεση του έργου.

- **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ**
Περιέχει πίνακες τεχνικών προδιαγραφών καθώς και οδηγίες συμπλήρωσης των πινάκων αυτών. Επίσης αναφέρονται αναλυτικά στοιχεία για την ομάδα δημιουργίας δικτυακού τόπου και για το σχήμα διοίκησης δημιουργίας δικτυακού τόπου και υποχρεώσεις τους ως προς τον χρόνο περάτωσης του έργου.

- **ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ**
Περιλαμβάνει: την αξιολόγηση προσφορών. Για την επιλογή της συμφερότερης προσφοράς συγκροτείται μία επιτροπή η οποία θα προβεί στα παρακάτω:
  - α. Έλεγχο και απόρριψη των προσφορών οι οποίες δεν ικανοποιούν τους όρους της παρούσας διακήρυξης. Οι προσφορές που για οποιοδήποτε λόγο θα κριθούν από την επιτροπή απορριπτέες, θα καταχωρηθούν σε σχετικό πρακτικό της επιτροπής.
  - β. Βαθμολογία των τεχνικών όρων των λοιπών προσφορών σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στις αντίστοιχες παραγράφους των Τεχνικών Προδιαγραφών.

- **ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ**
- **ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ**

- ΠΡΟΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
- ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
- ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΡΓΟΥ, ΥΠΟΕΡΓΟΥ – ΥΠΟΔΟΜΩΝ

2^ο ΒΗΜΑ: ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Δημοσίευση περίληψης διακήρυξης διαγωνισμού για το έργο: «Προβολή / αξιολόγηση του Προγράμματος / Δημιουργία ιστοσελίδων - προβολή προόδου προγράμματος» στις τοπικές εφημερίδες και στο τεύχος δημοπρασιών της εφημερίδας κυβέρνησης

3^ο ΒΗΜΑ: ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Υπήρχαν 2 καταθέσεις:

- α) Greek Geeks Συστήματα Δεδομένων και Διαδικτυακή Επικοινωνία Α.Ε. και
- β) ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ και ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ.

Διαπιστώθηκε από την επιτροπή ότι οι συμμετέχοντες είχαν προσκομίσει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά που απαιτούνταν από την διακήρυξη και προχώρησαν στην αξιολόγηση των προσφορών.

4^ο ΒΗΜΑ: ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ύστερα από την εξέταση των τεχνικών προσφορών των:

- α) «Greek Geeks Συστήματα Δεδομένων και Διαδικτυακή Επικοινωνία Α.Ε.» και
- β) ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ και ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (ένωση προσώπων)

Και βάσει των πινάκων κατέληξαν στην σύνταξη των συνημμένων πινάκων αξιολόγησης βάσει του άρθρου 17 της διακήρυξης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2**ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ**

	ΔΙΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Τελικός Βαθμός Αξιολόγησης
1	Greek Geeks Συστήματα Δεδομένων και Διαδικτυακή Επικοινωνία Α.Ε.	5.385
2	ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ και ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	5.105

Από την δημόσια αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών προέκυψε ότι οι αντίστοιχες τιμές προσφοράς χωρίς Φ.Π.Α. είναι:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ**

	ΔΙΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
1	Greek Geeks Συστήματα Δεδομένων και Διαδικτυακή Επικοινωνία Α.Ε.	19.070,00 €
2	ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ και ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	17.500,00 €

Συνεπώς ο τελικός πίνακας κατάταξης με βάση τους λόγους του τελικού κόστους προς το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών (άρθρο 17.4 της διακήρυξης), διαμορφώνεται ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.4**ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ**

	ΔΙΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΛΟΓΟΣ ΑΘΡΟΙΣΜΑΤΟΣ
1	ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ και ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	3,428011753
2	Greek Geeks Συστήματα Δεδομένων και Διαδικτυακή Επικοινωνία Α.Ε.	3,541318477

Υστερα από τα παραπάνω προκύπτει ότι συμφερότερη προσφορά αναδεικνύεται η προσφορά των ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ και ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ (ένωση προσώπων), δηλαδή 19.070 €.

5° ΒΗΜΑ: ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

- Ανάθεση της εκτέλεσης του έργου
- Αποστολή σχεδίου σύμβασης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου
- Υπογραφή σύμβασης

6° ΒΗΜΑ ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Η παρακολούθηση του προϋπολογισμού του έργου έγινε μέσω των υποβληθέντων Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαίων Δελτίων Προόδου, και δεν χρειάστηκε να γίνει αναμόρφωση του.
- Η χρονική διάρκεια του Έργου ορίστηκε βάσει της διακήρυξης σε χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, και το έργο περατώθηκε εγκαίρως.
- Κατά τη διάρκεια της κατασκευής έγινε σταδιακά παρουσίαση και αξιολόγηση των στοιχείων της ιστοσελίδας όπως:
  1. η εικαστική σχεδίαση,
  2. η ύπαρξη ενός κατανοητού συστήματος πλοήγησης και κατηγοριοποίησης του περιεχομένου,
  3. η δυναμική έκδοση του περιεχομένου,
  4. η δυνατότητα δημιουργίας επιπρόσθετων «στατικών» σελίδων,
  5. η παροχή όλων των βασικών μηχανισμών ενός πληροφοριακού κόμβου (informational site) που διευκολύνουν την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση με το κοινό,

6. τα πολλαπλά επίπεδα χρηστών και προσφορά ξεχωριστών υπηρεσιών σε κάθε επίπεδο χρήστη καθώς και διαφορετικά επίπεδα πρόσβασης βάση επιπέδου χρήστη,
7. η φόρμα επικοινωνίας που συμπληρώνεται On-line από τον επισκέπτη που επιθυμεί να υποβάλλει ερωτήσεις ή να ζητήσει επιπλέον πληροφορίες,
8. η Ηλεκτρονική Ενημέρωση (Newsletter),
9. forums για συζητήσεις με πλήρες εργαλείο διαχείρισης για επιλεγμένους χρήστες και δυνατότητα κατηγοριοποίησης των χρηστών,
10. οι δημοσκοπήσεις και συνδυαστικές δημοσκοπήσεις οι οποίες λειτουργούν σαν ερωτηματολόγια,
11. η δυνατότητα για personalization των σελίδων του χρήστη,
12. το Ημερολόγιο που περιέχει σημαντικές ημερομηνίες για διάφορα γεγονότα,
13. η δυνατότητα αποστολής σελίδων σε φίλο (send this to a friend) και επιπρόσθετα print friendly version των σελίδων για εύκολη εκτύπωση.

7^ο ΒΗΜΑ: ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Δευτέρα 26 Μαρτίου 2007- παραλαβή του έργου και η αξιολόγηση καλής εκτέλεσης και εξοπλισμού
- Προσκόμιση των νομίμων δικαιολογητικών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις κατά το χρόνο πληρωμής και σε χρόνο προσδιοριζόμενο από την αναγκαία διοικητική διαδικασία για έκδοση των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων, μετά τη σύνταξη του Πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής.
- Αποστολή στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης του φακέλου δικαιολογητικών και του 1^{ου} λογαριασμού του προγράμματος και έγκρισή του.

Πληρωμή του ποσού στους ανάδοχους πραγματοποιήθηκε από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης / Περιφέρειας Πελοποννήσου ύστερα από παραχώρηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας του Δήμου με την 528/2006 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Καλαμάτας διαθέτει τεχνολογικό εξοπλισμό και έναν ικανό αριθμό εξειδικευμένων επιστημόνων για τη σχεδίαση και την πραγματοποίηση των έργων. Το Τμήμα Σχέσεων του Δήμου με την Ευρωπαϊκή Ένωση - Χρηματοδοτήσεων που ασχολείται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα, είναι στελεχωμένο από δύο άτομα με ειδικότητες ΠΕΙ και ΔΕΙ (διουκητικοί υπάλληλοι). Λόγο της παρουσίας του εξειδικευμένου προσωπικού ο Δήμος Καλαμάτας έχει την δυνατότητα για υποβολή ολοκληρωμένων προτάσεων.

Ωστόσο πολλά έργα του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν κατάφεραν στην πορεία να δημοπρατήσουν και να υπογράψουν τις τελικές συμβάσεις για να πάρουν τα αντίστοιχα κονδύλια. ο Δήμος Καλαμάτας ενέταξε στον συνολικό του προϋπολογισμό έργα συνολικής αξίας 30 εκατομμυρίων ευρώ και μέχρι τα μέσα του 2006 είχε προχωρήσει σε συμβάσεις για έργα αξίας μόλις 5 εκατομμυρίων ευρώ και απορρόφησε μόνο 2 εκατομμύρια ευρώ.

7 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου αρκετά έργα διάφορων Δήμων έχουν ενταχθεί σε διάφορα χρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα. Για παράδειγμα:

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥ/ΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΝΟΜ. ΔΕΣΜ.
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ Δ. ΜΕΛΙΓΑΛΑ	1.031.979,00	574.558,76	574.969,42
ΑΓΩΓΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΠΗΓΗ ΤΣΟΥΚΝΙΔΑΣ ΕΩΣ ΛΟΓΓΑ Δ. ΑΠΕΙΔΑΣ	1.045.000,00	746.992,62	834.560,26
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΥΤΑ 3 ^{ης} ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	3.604.936,41	2.902.544,87	3.402.113,00
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ Δ. ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	3.873.519,53	2.687.895,70	3.081.195,00
ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ Δ. ΜΕΘΩΝΗΣ	3.965.384,54	3.506.501,26	3.961.050,18
ΥΔΡΕΥΣΗ Δ. ΔΩΡΙΟΥ	922.457,60	514.695,00	597.400,00
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ Δ. Β. ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	695.000,00		436.821,80
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΩΜΑΤΕΡΗΣ Δ. ΖΑΡΑΚΑ	47.210,80		43.433,92
ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΜΕΝΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ Δ. ΤΥΡΟΥ	280.157,45		280.157,45
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ Δ. ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	77.000,00	65.313,45	76.230,00
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΩΡΟΥ ΠΗΓΩΝ ΠΑΜΙΣΟΥ ΑΓ. ΦΛΩΡΟΣ Δ. ΑΡΦΑΡΩΝ	985.000,00	340.013,38	701.259,74
ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΗΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΣΤΩΡ ΣΤΟ Δ.Δ ΚΑΣΤΟΡΙΟΥ Δ. ΠΕΛΛΑΝΑΣ	130.142,71	130.142,71	130.142,71

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ Δ. ΒΥΤΙΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ	39.000,00		
ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ Δ. ΤΕΝΕΑΣ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	710.988,12	669.350,00	677.250,70
ΔΡΟΜΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙ- ΚΑΣΤΑΝΕΑ-ΣΠΗΛΑΙΟ ΚΑΣΤΑΝΕΑΣ-ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ Δ. ΒΟΙΩΝ	1.290.000,00	826.350,00	1.107.413,19
ΥΔΡΕΥΣΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΑΠΝΩΝ	468.856,08	468.856,08	468.856,08

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ – ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΥΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΡΥΩΝ	43.467,75	29.067,75	34.884,62
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ Δ. ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	42.662,69	42.662,69	42.662,69
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΑΪΚΟΥ ΒΙΟΥ ΣΤΗ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΟΙΚΙΑ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ Δ. ΣΠΑΡΤΗΣ	478.158,64	401.869,52	468.748,72
ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ	250.000,00		
ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	527.683,00	426.938,00	461.478,18
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ Δ. ΝΑΥΠΑΛΙΟΥ	67.508,87	67.508,70	67.508,70
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ-ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	48.790,91	22.085,71	22.085,72
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΚΑΠΗ Δ. ΝΑΥΠΑΛΙΟΥ	160.000,00	81.380,67	150.399,71
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ Α.Μ.Ε.Α. Δ. ΑΡΓΟΥΣ	60.000,00	59.898,65	59.898,65
ΜΕΛΕΤΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ Δ. ΣΙΚΥΩΝΩΝ	100.000,00		

Πηγή: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Τρίπολης, κ. Χριστίνα Βερβαινώτη

Κάποιοι τίτλοι έργων – μελάτες από το ΕΤΠΑ με τον προϋπολογισμό τους για το Δήμο Τρίπολης:

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΤΠΑ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟ/ΣΜΟΣ
Ανακατασκευή/ Αποκατάσταση Κτιρίου Κληροδοτήματος Σχίζα	538.000,00
Αποκατάσταση και ανακαίνιση κτιρίου Παλαιάς Αγοράς	205.429,00
Αποκατάσταση στοιχείων / ελλείψεων οδικού δικτύου στο Λόφο Δεξαμενής και στο Λόφο Μπιζανίου	730.000,00
Διαμόρφωση παιδικών χαρών Πλ. Φιλικών και οδού Τρικόρφων	48.694,00
Εξοπλισμός του ΚΑΠΗ Τρίπολης	54.725,00 (6 υποέργα)
Προμήθεια μικρού απορριμματοφόρου οχήματος καθώς και κάδων απορριμμάτων	69.972,00 (2 υποέργα)
Διαμόρφωση Λόφου Δεξαμενής	144.000,00
Κατασκευή δικτύου όμβριων στην περιοχή Φιλικών	500.000,00
Έργα ηλεκτροφωτισμού περιοχής παρέμβασης	160.000,00
Δημιουργία επιχειρηματικών εντύπων	25.000,00
Δημιουργία κόμβου του Προγράμματος και σημεία ενημέρωσης των πολιτών	48.000,00
Δημιουργία Στεκιού ΚτΠ	100.000,00 (2 υποέργα)
Εγκατάσταση συστήματος GIS	100.000,00
Κατασκευή οδηγού τυφλών και ράμπων ΑΜΕΑ στα πεζοδρόμια της οδού Ερυθρού Σταυρού	50.000,00
Διαπλάτωση οδού Δαβάκη	499.120,00
Κατασκευή λεωφόρου σύνθεσης περιοχής Μπασιάκου Σεχίου – Σταδίου .	586.940,00
Διάνοιξη οδού Μουτζουροπούλου από την οδό Απόλλωνος έως την οδό Αγ. Κων/νου	200.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ	2.773.820,00

Πηγή: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Τρίπολης, κ. Χριστίνα Βερβαινώτη

Στο Δήμο Τρίπολης πραγματοποιούνται τα εξής χρηματοδοτούμενα έργα:

- 1) Διαδικτυακή Πύλη Δήμου Τρίπολης: «Κοινωνία της Πληροφορίας»
- 2) Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού: «Αναστήλωση και επαναλειτουργία του Μαλλιαροπούλειου Θεάτρου»
- 3) Πρόταση ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης της περιοχής: «γειτονιά Ταξιαρχών και τμήματα γειτονιών κέντρου, νοσοκομείου και φίλικών του Δήμου Τρίπολης».

Για τη μελέτη της περίπτωσης του Δήμου Τρίπολης θα παρουσιάσω το έργο «ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΛΛΙΑΡΟΠΟΥΛΕΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ». Ανήκει στο 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού με άξονα προτεραιότητας ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού και με υποτομέα τον τουρισμό. Εντάσσεται στο ΕΤΠΑ ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης με 80% και το υπόλοιπο 20% από πόρους άλλων ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Η διαδικασία ένταξης που ακολούθησε το έργο για να ενταχθεί στο κοινοτικό πρόγραμμα χρηματοδότησης είναι η εξής:

- Α) Πρόσκληση της ΕΥΔΕΠ 'Πολιτισμός'
- Β) Αίτηση του Δήμου Τρίπολης στην ΕΥΔΕΠ με ΤΔΕ/Υ και προμελέτη
- Γ) Απόφαση Δ.Σ. για ένταξη του έργου στο Ε.Π. 'Πολιτισμός' 2006-2007
- Δ) Ένταξη στο ΠΔΕ 2002 της μελέτης (ΣΑΜΠ 026/3).

Τα ειδικά κριτήρια επιλογής πράξεων στο Μέτρο 2.1 καθορίστηκαν στην με την αριθμό 1/19-6/2001 απόφασης της επιτροπής παρακολούθησης.

Μέτρο 2.1: Ενίσχυση Υποδομών και Μεγάλων Επικοινωνιακών Γεγονότων Σύγχρονου Πολιτισμού – Συνοπτική Περιγραφή

Το Μέτρο περιλαμβάνει έργα και ενέργειες που αποσκοπούν στην τόνωση της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών μέσα από την ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων στον Τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού. Έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη πολιτιστικών κέντρων που θα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών χρήσεων, αλλά και εξειδικευμένων πολιτιστικών υποδομών, σε συνάρτηση με την τοπική παράδοση και το πολιτιστικό δυναμικό της

περιοχής, και σε συνδυασμό με τη συνολική λειτουργία των πολιτιστικών δικτύων της χώρας. Όσον αφορά τις **υφιστάμενες υποδομές**, το Μέτρο περιλαμβάνει έργα - ενέργειες που έχουν ως αντικείμενο, ενδεικτικά, την ανακαίνιση ή/ και επέκταση κτιριακών υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου, την εγκατάσταση ή/ και αναβάθμιση βασικού εξοπλισμού λειτουργίας καθώς και Η/Μ εξοπλισμού, και γενικότερα την υλικοτεχνική υποδομή που συντελεί στη βελτίωση των λειτουργιών τους. Σχετικά με τις **νέες υποδομές Σύγχρονου Πολιτισμού**, που θα δημιουργηθούν, περιλαμβάνονται έργα - ενέργειες για την κατασκευή και τον εξοπλισμό των κτιριακών και άλλων εγκαταστάσεων, προκειμένου αυτές οι νέες υποδομές να είναι λειτουργικές και να εξασφαλιστεί ο σύνθετος πολιτιστικός, εκπαιδευτικός και κοινωνικός τους ρόλος, σύμφωνα με τις νέες αντιλήψεις και προκλήσεις του 21ου αιώνα. Επί πλέον περιλαμβάνονται ενέργειες για την ενίσχυση της ζήτησης των υποδομών και της διάχυσης της ωφέλειας εκ της λειτουργίας τους στην κοινωνία.

Επίσης, το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις που προάγουν τη στενή σχέση της Παιδείας με τον Πολιτισμό και που βρίσκονται σε στενή συνάφεια τόσο με τον Άξονα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, όσο και με τον Άξονα της Ανάπτυξης του Σύγχρονου Πολιτισμού. Οι νέες και πολύ σημαντικές πολιτιστικές υποδομές που δημιουργήθηκαν ή ολοκληρώνονται με το Γ' Κ.Π.Σ. (Ε.Π. Πολιτισμός, ΠΕΠ, Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, Ε.Π. ΚιΠ) μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν τη βάση πάνω στην οποία θα αναπτυχθούν οι σχετικές δράσεις. Οι δράσεις αυτές απευθύνονται προς όλες τις βαθμίδες και κατηγορίες της εκπαίδευσης (βασική, μέση, ανώτερη και ανώτατη, γενική και τεχνική, εξειδικευμένη σε θέματα πολιτισμού). Επίσης, απευθύνονται τόσο προς τους διδάσκοντες όσο και προς τους διδασκόμενους. Ακόμη, θα είναι δυνατόν να περιληφθούν δράσεις που αναφέρονται όχι μόνο προς τους μαθητές των σχολείων και σχολών της ελληνικής επικράτειας, αλλά και προς τους μαθητές της ελληνικής διασποράς, καθώς και προς τους ξένους φοιτητές ελληνικών σπουδών.

Ενδεικτικά θα περιλαμβάνονται έργα - ενέργειες που έχουν ως αντικείμενο:

1. Την προσέλκυση μαθητών, σπουδαστών και δασκάλων - καθηγητών στα μουσεία, τους αρχαιολογικούς χώρους και τις πινακοθήκες της Ελλάδας.

2. Την ενίσχυση της διδασκαλίας στα σχολεία και τα πανεπιστήμια με διδακτικό υλικό σχετικό με τον τομέα του Πολιτισμού.

Σε ό,τι αφορά στα **μεγάλα επικοινωνιακά γεγονότα**, θα αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που παρέχονται από τις κορυφαίες διεθνείς διοργανώσεις που θα λάβουν χώρα στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000 – 2006. Επίσης, θα ενισχυθεί η διεθνής συνεργασία και η ανταλλαγή θετικών εμπειριών και καλών πρακτικών. Τέλος, θα περιληφθούν άλλες ενέργειες που θα συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων του Μέτρου. Ακόμη, θα περιληφθούν μελέτες, ενέργειες ωρίμανσης και προκαταρκτικές εργασίες έργων που έχουν σημαίνουσα συμβολή στην επίτευξη των στόχων του Τομέα του Πολιτισμού, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, και τα οποία θα υλοποιηθούν ή θα ολοκληρωθούν στην επόμενη Προγραμματική Περίοδο, καθώς και άλλες ενέργειες που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων του Μέτρου. (www.culture.gr, 15/5/2008).

Το έργο προτείνεται για πρώτη φορά και προτείνεται αποκλειστικά στο παρόν πρόγραμμα με αρχική προέλευση πρότασης το Δήμο Τρίπολης. Επίσης, έχει γίνει συζήτηση για το παρόν έργο στο αρμόδιο συλλογικό όργανο και έχει γίνει διάλογος με χρήστες. Το εν λόγω έργο είναι λειτουργικό, γιατί περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες επεμβάσεις, ώστε το κτίριο να αναπαλαιωθεί αλλά και να λειτουργήσει σαν θέατρο, καλύπτοντας όλες τις απαιτήσεις που έχει η λειτουργία ενός σύγχρονου θεάτρου. Οι αναμενόμενες επιπτώσεις του έργου θα είναι οι νέες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης ή μερικής και εποχιακής απασχόλησης. Δεν αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, αντιθέτως θα βελτιώσει την ήδη υπάρχουσα κατάσταση.

Με την ολοκλήρωση του έργου θα διασωθεί ένα από τα τελευταία μνημεία της πόλης με ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά γνωρίσματα, που εντάσσεται στον όψιμο κλασικισμό. Τα οικονομικά στοιχεία του υποέργου περιλαμβάνουν τον προϋπολογισμό του υποέργου και τις δαπάνες του υποέργου ανά κατηγορία: κτιριακά έργα 11.00.02 και λοιπός εξοπλισμός 14.09.

Η αναστήλωση και η επαναλειτουργία του Μαλλιαροπούλειου Θεάτρου περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες επεμβάσεων και εργασιών:

Α)Αποκατάσταση – Αναστήλωση Θεάτρου

Δομική και στατική αποκατάσταση, οικοδομικά και λειτουργικά στοιχεία, μορφολογικά και διακοσμητικά στοιχεία. Εκτός των υπογείων χώρων, που αναπτύσσονται εντός του περιγράμματος του κτιρίου, έχουν προστεθεί επιπλέον υπόγειοι χώροι στο κτίριο του Θεάτρου, ύστερα από τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου. Στους χώρους αυτούς χωροθετούνται οι νέοι χώροι υγιεινής, καθώς και Η/Μ εγκαταστάσεις υψηλής στάθμης θορύβου. Η πρόσβαση του κοινού στους υπόγειους χώρους υγιεινής γίνεται μέσω νέου κλιμακοστασίου και ανελκυστήρα. Οι πρόσθετοι χώροι των Η/Μ εγκαταστάσεων έχουν προσβάσεις από δύο εξωτερικά κλιμακοστάσια εκατέρωθεν των δύο επιμηκών πλευρών του Θεάτρου. Η τροφοδοσία σε εξοπλισμό γίνεται μέσω θυρίδας στη στάθμη του περιβάλλοντος χώρου.

Περιλαμβάνονται χωματουργικές εργασίες, εργασίες καθαιρέσεων – αποξηλώσεων, εργασίες κατασκευής πλακών σκυροδέματος, αρμολογήματα, ενισχύσεις της τοιχοποιίας με ανθρακονήματα – ανθρακουφάσματα, κατασκευή τοιχοδομών, ξυλουργικές εργασίες, μεταλλουργικές εργασίες, ξύλινα δάπεδα, επιστρώσεις, γύψινες διακοσμήσεις, κατασκευή στέγης, χρωματισμοί, κατασκευή χώρων υγιεινής με τον εξοπλισμό τους, στεγανοποιήσεις επιφανειών, μονώσεις και άλλα.

Β)Η/Μ εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις τεχνικής σκινης και θεατρικός φωτισμός

Υδρευση, αποχέτευση-όμβρια, κλιματισμός – θέρμανση -αερισμός, ενεργητική πυροπροστασία, ισχυρά ρεύματα, ασθενή ρεύματα, υποσταθμός, κεντρικό σύστημα ελέγχου εγκαταστάσεων, συστήματα ασφαλείας, μηχανισμοί υποσκηνίου, μηχανισμοί υπερσκηνίου, θεατρικός φωτισμός.

Γ)εξοπλισμός θεάτρου

Καθίσματα πλατείας και εξώστη, κουρτίνες, καθρέπτες νεοκλασικής περιόδου, πάσης φύσεως ακουστικές επενδύσεις σύμφωνα με την ακουστική μελέτη του κτιρίου.

Δ) περιβάλλον χώρος

Περιλαμβάνονται εργασίες καθαιρέσεων υπάρχουσας πλακόστρωσης, μαρμάρινα κρασπεδόρειθρα, εργασίες πλακοστρώσεων, μαρμαροστρώσεων, ράμπα Α.Μ.Ε.Α. και άλλα.

Στόχος του έργου είναι η ανάδειξη του Μαλλιαροπούλειου Θεάτρου, αφ' ενός ως ιστορικού και διατηρητέου κτιρίου και αφ' ετέρου ως θεάτρου σε μια πόλη με έντονο το πολιτιστικό στοιχείο. Η αναπαλαίωση του έχει μεγάλη σημασία για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας της πόλης, δεδομένου ότι το κτίριο έχει κριθεί διατηρητέο και αποτελεί ένα από τα ελάχιστα μνημεία της Τρίπολης και η επαναλειτουργία του θεάτρου θα αναβαθμίσει την πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ζωή της πόλης.

Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στα 2.500.000,00 €. Η ημερομηνία έναρξης είναι 10-6-2005 και η ημερομηνία λήξης είναι 10-9-2008. Έχει δοθεί παράταση 213 ημέρες από ημερολόγιο του έργου και επί τόπου αυτοψία. Ο φορέας πρότασης, φορέας υλοποίησης και φορέας λειτουργίας είναι ο Δήμος Τρίπολης με νόμιμο εκπρόσωπο τον πρώην Δήμαρχο της πόλης κ. Δημοσθένη Σωτηρόπουλο, Εθνικής Αντίστασης 43 Τρίπολη Τ.Κ.22100. Ο φορέας χρηματοδότησης είναι το Υπουργείο Πολιτισμού. Η υπεύθυνη για το έργο είναι η υπάλληλος του Δήμου Τρίπολης κ. Χριστίνα Βερβαινιώτη, στην ειδικότητα του πολιτικού μηχανικού.

Ύστερα από συνέντευξη που πραγματοποιήθηκε με υπάλληλο του Δήμου Τρίπολης μετά από καθορισμένο ραντεβού μου δόθηκαν κάποια στοιχεία από το ερωτηματολόγιο για την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου.

Με βάση τα στοιχεία αυτά, για τη διαδικασία υλοποίησης του έργου δεν συγκροτήθηκε από ομάδα εργασίας υπαλλήλων του δήμου αλλά από έναν υπάλληλο του δήμου. Όπως επίσης, δεν υπάρχει και κάποιο προσωπικό που να ασχολείται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Συμπέρασμα είναι ότι ο δήμος πρέπει να προσλάβει κάποια άτομα που να είναι εξειδικευμένα σε αυτόν τον τομέα και να μπορούν να υλοποιούν

κατάλληλα τέτοιου είδους διαδικασίες. Έτσι, θα μπορούν να γίνουν και πιο σωστές μελέτες πάνω στο κάθε έργο και σίγουρα πιο εξειδικευμένα και αξιόπιστα.

Ωστόσο, τα ευρωπαϊκά προγράμματα που πραγματοποιούνται θα πρέπει οι ΟΤΑ με το ανάλογο προσωπικό να τα απορροφούν, γιατί οι χρηματοδοτήσεις που γίνονται είναι πολύ καλές ευκαιρίες για την υλοποίηση κάποιων τέτοιων μεγάλων και σημαντικών έργων.

Επίσης, ενώ υπάρχει αναμόρφωση του προϋπολογισμού δεν υπάρχει κάποια διαδικασία παρακολούθησης του. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι δεν υπάρχει κάποιος ειδικός για να το έχει αναλάβει και να το παρακολουθεί, ίσως κάποιος λογιστής ή κάποιος οικονομολόγος. Καλό θα ήταν, για την καλύτερη υλοποίηση του έργου να υπάρχει το κατάλληλο προσωπικό. Ωστόσο, υπάρχει ελλιπής απάντηση πόσες φορές έχει γίνει αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αν έχει γίνει και γιατί χρειάστηκε να γίνει.

Για την εκταμίευση των κονδυλίων από το πρόγραμμα χρηματοδότησης υπάρχει ξεχωριστός τραπεζικός λογαριασμός (έμμεσες πληρωμές) στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα κριτήρια με τα οποία γίνεται η αξιολόγηση της καλής εκτέλεσης του έργου είναι η τήρηση χρονοδιαγράμματος και ο έλεγχος ποιότητας και ποσότητας υλικών, για παράδειγμα δείγματα και εργαστηριακός έλεγχος. Δεν μας δόθηκε πλήρης απάντηση, δηλαδή κάθε πότε γίνεται αυτός ο έλεγχος και ποιος είναι υπεύθυνος σε αυτό.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Στοιχεία για το μέγεθος του Δήμου

Πληθυσμός:	57.620 κάτοικοι (απογραφή 2001)
Έκταση:	253.209 τ. χλμ
Μέγεθος προϋπολογισμού:	68 εκατ. ευρώ

2. Ονομασία του έργου

ΠΡΟΒΟΛΗ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ / ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ - ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3. Σύντομη περιγραφή του έργου

Η ιστοσελίδα (μικρής κλίμακας διαδικτυακή πύλη - portal) που αφορούσε την υλοποίηση του Ολοκληρωμένου Αστικού Προγράμματος, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με κατάλληλα εργαλεία ώστε να διαχειρίζεται το περιεχόμενο (πληροφοριακό υλικό) χρησιμοποιώντας δυναμικές σελίδες επιτυγχάνοντας τον μέγιστο βαθμό επικαιροποίησης των προς διάχυση πληροφοριών που σχετίζονται με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Η ιστοσελίδα παρέχει πληροφορίες για την επιχειρηματικότητα σε κάθε χρήστη του Internet που ενδιαφέρεται για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Το περιεχόμενο της ιστοσελίδα περιλαμβάνει:

- Πληροφορίες που αφορούν το πρόγραμμα (δομές, υπηρεσίες, στόχους, τρόπους συνεργασίας, κτλ)
- Πληροφορίες για την λειτουργία των Περιφερειακών Μονάδων (στοιχεία επικοινωνίας, δράσεις, εκδηλώσεις κτλ)

4. Σκοπός του έργου

Ο Δήμος Καλαμάτας μέσω της δημιουργίας ειδικής ιστοσελίδας αποσκοπεί στην:

- προβολή / αξιολόγηση του Προγράμματος
- προβολή προόδου προγράμματος
- ευαισθητοποίηση των ατόμων της περιοχής για την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος
- ενεργό συμμετοχή των πολιτών στο πρόγραμμα

- ένταξη, όσο είναι δυνατόν, των προσωπικών σχεδίων των πολιτών στο πλαίσιο του υλοποιούμενου προγράμματος με σκοπό την αποκομιδή περισσότερης ωφέλειας από αυτό
- βελτίωση της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας
- ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας
- προώθηση των ίσων ευκαιριών.

5. Με ποια κριτήρια επέλεξε ο Δήμος να εντάξει το έργο σε κάποιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης;

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2000-2006 χρηματοδοτεί υποδομές Κοινωνίας της Πληροφορίας όπως η δημιουργία ενός δικτυακού τόπου στα πλαίσια των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες αστικών & ημιαστικών κέντρων. Μέσω του δικτυακού τόπου:

- προβάλλεται η πρόοδος του προγράμματος
- δημιουργείται ένα κεντρικό σημείο αξιόπιστης, έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης και ενημέρωσης όλων των εμπλεκομένων φορέων αλλά και του κοινού για τα νέα, τις δράσεις και τις εκδηλώσεις ανά σχέδιο δράσης
- δημιουργείται ένα δυναμικό και εξελισσόμενο εργαλείο αμφίδρομης επικοινωνίας του Δήμου με το κοινό
- αποτελεί τη βάση για την παροχή προηγμένων υπηρεσιών, την συναλλαγή με το κοινό και την καλύτερη εξυπηρέτησή του μέσω της χρήσης "web based" εφαρμογών.
- προωθεί, προβάλλει και ενισχύει την εικόνα του Φορέα και του Έργου μέσω ενός πολύ λειτουργικού και καλαίσθητου ιστοτόπου.

6. Σε ποιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης εντάσσεται το έργο;

Στο Ε.Π. Πελοποννήσου 2000-2006

7. Με ποια κριτήρια επέλεξε ο Δήμος να εντάξει το έργο στο συγκεκριμένο πρόγραμμα χρηματοδότησης;

Με την υπ' αριθμ. 814/14-10-2003 Απόφαση Έγκρισης του Επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Ανάπτυξης των Αστικών και Ημιαστικών Κέντρων, Ε.Π. Πελοποννήσου 2000-2006, του Δήμου Καλαμάτας, καθορίστηκαν οι πράξεις που περιλαμβάνει το Πρόγραμμα για τις περιοχές «Ράχης –Φραγκοπήγαδου» και συγκεκριμένα τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ (Μέτρο 4.5)

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

συνολικού προϋπολογισμού 2.639.000,00 € και από το ΕΚΤ (Μέτρο 4.6) συνολικού προϋπολογισμού 681.035.50 €.

8. Ποια ήταν η διαδικασία που ακολουθήθηκε προκειμένου να ενταχθεί το συγκεκριμένο έργο στο κοινοτικό πρόγραμμα χρηματοδότησης;

Υποβολή πρότασης (τεχνικό δελτίο έργου – υποδομών και μελέτη) από το Δήμο Καλαμάτας στη Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. Πελοποννήσου. Η πρόταση αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε η υλοποίησή της με την υπ' αριθ. πρωτ. 7496/22-9-2004 απόφαση Ένταξης της Πράξης.

9. Προκειμένου να υλοποιηθεί η παραπάνω διαδικασία συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας από υπαλλήλους του Δήμου; Αν ναι από ποια τμήματα ήταν τα άτομα που την αποτελούσαν; Αν όχι με ποιο τρόπο έγινε η υλοποίηση;

Η υλοποίηση όλης της διαδικασίας πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Μελετών της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

10. Ποιες ήταν οι μελέτες που χρειάστηκε να υποβληθούν προκειμένου να ενταχθεί το έργο στο πρόγραμμα χρηματοδότησης;

Υπεβλήθη η υπ' αρ. 127/2006 μελέτη από το Τμήμα Μελετών της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας που περιελάμβανε:

1. ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ
2. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
3. ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
4. ΠΙΝΑΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
5. ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
6. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ
7. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
8. ΠΡΟΜΕΤΡΗΣΗ
9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

11. Από ποιόν εκπονήθηκαν οι μελέτες αυτές; Από υπάλληλους του Δήμου ή από εξωτερικούς συνεργάτες;

Από υπάλληλους του Δήμου (Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών – Τμήμα Μελετών).

12. Από ποιον έγινε η αξιολόγηση της επενδυτικής πρότασης; Ποια ήταν τα κριτήρια που τελικά επέτρεψαν την ένταξη του έργου στο πρόγραμμα χρηματοδότησης;

Η αξιολόγηση έγινε από τη Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος με βάση τα Κριτήρια Ένταξης της πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων στο Ε.Π. Πελοποννήσου 2000-2006. Ακολούθησε γνωμοδότηση (διαδικασία συντονισμού) από τη Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ και τα συναρμόδια Υπουργεία. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την Έκδοση Απόφασης Ένταξης της Πράξης από την Γενικό Γραμματέα, η οποία προβλέπει συγκεκριμένους όρους και υποχρεώσεις για τον Τελικό Δικαιούχο, μεταξύ των οποίων η υποχρέωση του Τελικού Δικαιούχου για υποβολή Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαίων Δελτίων Προόδου, τήρησης χωριστής λογιστικής μερίδας, τήρησης των κανόνων δημοσιότητας καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους ελέγχους κλπ.

13. Ποιες υπηρεσίες του Δήμου εμπλέκονται στην διαδικασία περάτωσης του έργου και με ποιο τρόπο;

Η υλοποίηση όλης της διαδικασίας (υποβολή της πρότασης – διενέργεια διαγωνισμού – παρακολούθηση έργου – παραλαβή - υποβολή Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαίων Δελτίων Προόδου - τήρηση κανόνων δημοσιότητας - δήλωση ολοκλήρωσης πράξης καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους ελέγχους) πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Μελετών της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

14. Υπάρχει προϋπολογισμός/επιχειρηματικό σχέδιο για την υλοποίηση του έργου; Ποιος ήταν υπεύθυνος για την κατάρτισή του;

Ο προϋπολογισμός του έργου ήταν 30.000,00 €. Το συμβατικό τίμημα ήταν 20.825,00 € Καθορίστηκε από το Ε.Π. Πελοποννήσου.

15. Τι ποσοστό από το συνολικό προϋπολογισμό καλύφθηκε από ευρωπαϊκά κονδύλια και τι ποσοστό από ίδιους πόρους του Δήμου;

Το έργο εντάχθηκε στο Ε.Π. Πελοποννήσου 2000-2006 με την υπ' αρ. 7496/22-9-05 Απόφαση της Γενικής Γραμματέας της Περιφέρειας Πελοποννήσου και συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το ΕΤΠΑ και 25% από Εθνικούς Πόρους.

16. Υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία παρακολούθησης του προϋπολογισμού; Ποια είναι αυτή;

Η παρακολούθηση του προϋπολογισμού γίνεται μέσω των υπερβληθέντων Μηνιαίων Δελτίων Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαίων Δελτίων Προόδου.

17. Έχει χρειαστεί να γίνει αναμόρφωση του προϋπολογισμού;

Όχι

18. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα του έργου και πως παρακολουθείται;

Η χρονική διάρκεια του Έργου ορίστηκε βάσει της διακήρυξης σε χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.

19. Με ποιο τρόπο και με ποια κριτήρια γίνεται η αξιολόγηση της καλής εκτέλεσης του έργου;

Κατά τη διάρκεια της κατασκευής έγινε σταδιακά παρουσίαση και αξιολόγηση των στοιχείων της ιστοσελίδας όπως:

1. η εικαστική σχεδίαση,
2. η ύπαρξη ενός κατανοητού συστήματος πλοήγησης και κατηγοριοποίησης του περιεχομένου,
3. η δυναμική έκδοση του περιεχομένου,
4. η δυνατότητα δημιουργίας επιρόσθητων «στατικών» σελίδων,
5. η παροχή όλων των βασικών μηχανισμών ενός πληροφοριακού κόμβου (informational site) που διευκολύνουν την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση με το κοινό,
6. τα πολλαπλά επίπεδα χρηστών και προσφορά ξεχωριστών υπηρεσιών σε κάθε επίπεδο χρήστη καθώς και διαφορετικά επίπεδα πρόσβασης βάση επιπέδου χρήστη,
7. η φόρμα επικοινωνίας που συμπληρώνεται On-line από τον επισκέπτη που επιθυμεί να υποβάλλει ερωτήσεις ή να ζητήσει επιπλέον πληροφορίες,
8. η Ηλεκτρονική Ενημέρωση (Newsletter),
9. forums για συζητήσεις με πλήρες εργαλείο διαχείρισης για επιλεγμένους χρήστες και δυνατότητα κατηγοριοποίησης των χρηστών,
10. οι δημοσκοπήσεις και συνδυαστικές δημοσκοπήσεις οι οποίες λειτουργούν σαν ερωματολόγια,
11. η δυνατότητα για personalization των σελίδων του χρήστη,
12. το Ημερολόγιο που περιέχει σημαντικές ημερομηνίες για διάφορα γεγονότα.

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΓΕΩΡΓΙΛΑ

13. η δυνατότητα αποστολής σελίδων σε φίλο (send this to a friend) και επιπρόσθετα print friendly version των σελίδων για εύκολη εκτύπωση.

20. Σε πόσες φάσεις και με ποιο τρόπο έγινε η εκταμίευση των κονδυλίων από το πρόγραμμα χρηματοδότησης;

Η πληρωμή έγινε με την προσκόμιση των νομίμων δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις κατά το χρόνο πληρωμής και σε χρόνο προσδιοριζόμενο από την αναγκαία διοικητική διαδικασία για έκδοση των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων, μετά τη σύνταξη του Πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής. Η πληρωμή πραγματοποιήθηκε από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης / Περιφέρειας Πελοποννήσου ύστερα από παραχώρηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας του Δήμου με την 528/2006 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας,

21. Αν δεν υπήρχε η δυνατότητα χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά κονδύλια θα προχωρούσε ο Δήμος στην υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου; Με ποιο τρόπο θα γινόταν η χρηματοδότησή του;

.....Όχι δεν θα προχωρούσε η υλοποίηση του έργου
.....
.....

22. Υπάρχει συγκεκριμένο τμήμα στο Δήμο που ασχολείται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα; Αν ναι από πόσα άτομα είναι στελεχωμένο ποιας ειδικότητας; Αν όχι υπάρχει η σκέψη να δημιουργηθεί στο μέλλον;

Υπάρχει το Τμήμα Σχέσεων του Δήμου με την Ευρωπαϊκή Ένωση - Χρηματοδοτήσεων που ασχολείται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Είναι στελεχωμένο από δύο άτομα με ειδικότητες ΠΕΙ και ΔΕΙ (διοικητικοί υπάλληλοι).

23. Με ποιο τρόπο, εκτός από τη χρηματοδότηση, πιστεύετε ότι έχουν βοηθήσει τα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης την ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

- Αναβάθμιση / Αποκατάσταση και Προστασία Αστικού Περιβάλλοντος
- Ενίσχυση του παραγωγικού ιστού
- Ανάπτυξη του δυναμικού των τεχνολογιών για την «Κοινωνία της Πληροφορίας»
- Βελτίωση διοικητικών υπηρεσιών
- Άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων των κατοίκων

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

- Διευκόλυνση γυναικών για εύρεση εργασίας
- Αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης των κατοίκων
- Αύξηση της ασφάλειας διαβίωσης
- Βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης
- Αύξηση της προσπελασιμότητας στα κοινωνικά αγαθά
- Ενίσχυση ανθρωπίνου δυναμικού σε ευπαθής κοινωνικές ομάδες

24. Παρακαλούμε σημειώστε οτιδήποτε άλλο θέλετε να προσθέσετε σχετικά με το έργο το οποίο χρηματοδοτήθηκε.

.....
.....
.....

Ημερομηνία : 20-6-2008
Όνοματεπώνυμο: Ξηρόγιαννης Γεώργιος
Θέση στο Δήμο: Ηλεκτρολόγος Μηχανικός & Μηχανικός Υπολογιστών

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Στοιχεία για το μέγεθος του Δήμου
Πληθυσμός: Το 2001 από την τελευταία απογραφή 25.520 κάτοικοι
Έκταση: 119.287,287 στρέμματα
Μέγεθος προϋπολογισμού: Δεν μου απάντησαν.
2. Ονομασία του έργου
Αναστήλωση και επαναλειτουργία του Μαλλιαροπουλείου θεάτρου.
3. Σύντομη περιγραφή του έργου
Αφορά την αναστήλωση και επαναλειτουργία του Μαλλιαροπουλείου Θεάτρου. Οι επεμβάσεις που προτείνονται είναι οι εργασίες αποκατάστασης και αναστήλωσης, ο εξοπλισμός θεάτρου και οι εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντα χώρου.
4. Σκοπός του έργου
Σκοπός του έργου είναι η ανάδειξη του Μαλλιαροπουλείου Θεάτρου αφ' ενός ως ιστορικού και διατηρητέου κτιρίου και αφ' ετέρου ως θεάτρου σε μία πόλη με έντονο το πολιτιστικό στοιχείο.
5. Με ποια κριτήρια επέλεξε ο Δήμος να εντάξει το έργο σε κάποιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης:
Αφού υπήρχε η δυνατότητα χρηματοδότησης ήταν καλή ευκαιρία τα χρήματα να αξιοποιηθούν σε κάποιο καλό έργο.
6. Σε ποιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης εντάσσεται το έργο:
Στο ΕΤΠΑ ΜΕ 80%.
7. Με ποια κριτήρια επέλεξε ο Δήμος να εντάξει το έργο στο συγκεκριμένο πρόγραμμα χρηματοδότησης:
  1. Διατηρητέο μνημείο πολιτισμού
  2. Ύψος προϋπολογισμού

8. Ποια ήταν η διαδικασία που ακολουθήθηκε προκειμένου να ενταχθεί το συγκεκριμένο έργο στο κοινοτικό πρόγραμμα χρηματοδότησης:
1. Πρόσκληση της ΕΥΔ ΕΠ 'Πολιτισμός'
  2. Αίτηση του Δήμου Τρίπολης στην ΕΥΔΕΠ με ΤΔΕ/Υ και προμελέτη
  3. απόφαση Δ.Σ. για ένταξη του έργου στο ΕΠ 'Πολιτισμός' 2006-2007
  4. Ένταξη στο ΠΔΕ 2002 της μελέτης (ΣΑΜΠ 026/3)
9. Προκειμένου να υλοποιηθεί η παραπάνω διαδικασία συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας από υπαλλήλους του Δήμου; Αν ναι από ποια τμήματα ήταν τα άτομα που την αποτελούσαν; Αν όχι με ποιο τρόπο έγινε η υλοποίηση:
Όχι, δεν συγκροτήθηκε ομάδα. Την έκανε ένας υπάλληλος του Δήμου.
10. Ποιες ήταν οι μελέτες που χρειάστηκε να υποβληθούν προκειμένου να ενταχθεί το έργο στο πρόγραμμα χρηματοδότησης:
Αρχιτεκτονική και φωτογραφική τεκμηρίωση. Προμελέτη (αρχιτεκτονική, στατική και Η/Μ)
11. Από ποιόν εκπονήθηκαν οι μελέτες αυτές; Από υπάλληλους του Δήμου ή από εξωτερικούς συνεργάτες:
Εκπονήθηκαν από ιδιώτη μελετητή μετά από διαγωνισμό ανοικτό ανάθεσης μελέτης.
12. Από ποιον έγινε η αξιολόγηση της επενδυτικής πρότασης; Ποια ήταν τα κριτήρια που τελικά επέτρεψαν την ένταξη του έργου στο πρόγραμμα χρηματοδότησης:
Από την ΕΥΔΕΠ 'Πολιτισμός'. Τα ειδικά κριτήρια επιλογής πράξεων στο μέτρο 2.1 όπως καθορίστηκαν στην με αριθμό 1/19-6/2001 απόφαση της επιτροπής παρακολούθησης.
13. Ποιες υπηρεσίες του Δήμου εμπλέκονται στην διαδικασία περάτωσης του έργου και με ποιο τρόπο:
Το Δημοτικό Συμβούλιο: προϊσταμένη αρχή
Τεχνική Υπηρεσία: Διευθύνουσα Υπηρεσία
Ταμειακή Υπηρεσία και Λογιστήριο: οικονομική διεκπεραίωση.

14. Υπάρχει προϋπολογισμός / επιχειρηματικό σχέδιο για την υλοποίηση του έργου; Ποιος ήταν υπεύθυνος για την κατάρτισή του;
2.519.900,00 είναι ο προϋπολογισμός και συντάχθηκε από μελετητή και εγκρίθηκε από το Δήμο.
15. Τι ποσοστό από το συνολικό προϋπολογισμό καλύφθηκε από ευρωπαϊκά κονδύλια και τι ποσοστό από ιδίους πόρους του Δήμου;
100% από Ευρωπαϊκά κονδύλια.
16. Υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία παρακολούθησης του προϋπολογισμού; Ποια είναι αυτή;
Όχι.
17. Έχει χρειαστεί να γίνει αναμόρφωση του προϋπολογισμού;
Ναι.
18. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα του έργου και πως παρακολουθείται;
730 ημέρες και 1 παράταση 213 ημέρες (από ημερολόγιο του έργου και επί τόπου αυτοψία).
19. Με ποιο τρόπο και με ποια κριτήρια γίνεται η αξιολόγηση της καλής εκτέλεσης του έργου;
Α. Έλεγχος ποιότητας και ποσότητας υλικών (δείγματα και εργαστηριακός έλεγχος)
Β. Τήρηση χρονοδιαγράμματος.
20. Σε πόσες φάσεις και με ποιο τρόπο έγινε η εκταμίευση των κονδυλίων από το πρόγραμμα χρηματοδότησης;
Υπάρχει ξεχωριστός τραπεζικός λογαριασμός (έμμεσες πληρωμές) στην Τράπεζα Ελλάδος.
21. Αν δεν υπήρχε η δυνατότητα χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά κονδύλια θα προχωρούσε ο Δήμος στην υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου; Με ποιο τρόπο θα γινόταν η χρηματοδότησή του;
Ίσως. Από δάνειο.

22. Υπάρχει συγκεκριμένο τμήμα στο Δήμο που ασχολείται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα; Αν ναι από πόσα άτομα είναι στελεγωμένο ποια ειδικότητας; Αν όχι υπάρχει η σκέψη να δημιουργηθεί στο μέλλον;
Όχι, δεν υπάρχει συγκεκριμένο τμήμα. Ναι υπάρχει σκέψη για το τμήμα προγραμματισμού.
23. Με ποιο τρόπο, εκτός από τη χρηματοδότηση, πιστεύετε ότι έχουν βοηθήσει τα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης την ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;
Α. Στο συντονισμό και στην καλύτερη παρακολούθηση των διαδικασιών εκτέλεσης των πράξεων
Β. Στην τήρηση κανόνων παρακολούθησης δράσεων.
24. Παρακαλούμε σημειώστε οτιδήποτε άλλο θέλετε να προσθέσετε σχετικά με το έργο το οποίο χρηματοδοτήθηκε.
Δεν μου απάντησαν.

Ημερομηνία: 4/6/2008

Όνοματεπώνυμο: Χριστίνα Βερβαινιώτη

Θέση στο Δήμο: Πολιτικός Μηχανικός – Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τους εξής τρόπους:

- Αναβάθμιση / Αποκατάσταση και Προστασία Αστικού Περιβάλλοντος
- Ενίσχυση του παραγωγικού ιστού
- Ανάπτυξη του δυναμικού των τεχνολογιών για την «Κοινωνία της Πληροφορίας»
- Βελτίωση διοικητικών υπηρεσιών
- Άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων των κατοίκων
- Διευκόλυνση γυναικών για εύρεση εργασίας
- Αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης των κατοίκων
- Αύξηση της ασφάλειας διαβίωσης
- Βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης
- Αύξηση της προσπελασιμότητας στα κοινωνικά αγαθά
- Ενίσχυση ανθρωπίνου δυναμικού σε ευπαθής κοινωνικές ομάδες

Ωστόσο οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης τα τελευταία χρόνια και κυρίως κατά την διάρκεια υλοποίησης του Γ'ΚΠΣ χάνουν τεράστιους πόρους λόγω της εν γένει αδυναμίας τους να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν ολοκληρωμένα έργα. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός πως παλαιά στην Ευρώπη των 15 κρατών οι επενδύσεις από την Τοπική Αυτοδιοίκηση έφτασαν κατά μέσο όρο την περίοδο 1955-2004 στο 70% επί του συνόλου των δημοσίων επενδύσεων και κατά την ίδια περίοδο στην Ελλάδα οι αντίστοιχες επενδύσεις κάλυπταν μόλις το 15%.

Από τα στοιχεία της παλαιότερης έκθεσης της εταιρίας ΠΕΤΑ (Πληροφορική, Επιμόρφωση, Τοπική Ανάπτυξη), προκύπτει πως τα περισσότερα από τα έργα που προέρχονται από ΚΠΣ αφορούν γενικότερα υποδομές με αρκετά μικρά κονδύλια. Τα ποσά που επί το πλείστον φτάνουν στους ΟΤΑ, από τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις δεν επαρκούν για ουσιαστικές παρεμβάσεις.

Μία δεύτερη σημαντική διαπίστωση αποτελεί το γεγονός ότι αρκετοί εκ των δήμων εντάσσουν έργα με σημαντικό προϋπολογισμό τα οποία δεν καταφέρνουν

στην πορεία να δημοπρατήσουν και να υπογράψουν τις τελικές συμβάσεις για να πάρουν χρήματα που προβλέπονται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Δήμος Καλαμάτας που κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο ενέταξε στον συνολικό του προϋπολογισμό έργα συνολικής αξίας 30 εκατομμυρίων ευρώ και μέχρι τα μέσα του 2006 είχε προχωρήσει σε συμβάσεις για έργα αξίας μόλις 5 εκατομμυρίων ευρώ και απορρόφησε μόνο 2 εκατομμύρια ευρώ.

Η Τρίτη διαπίστωση αφορά τη μικρή συμμετοχή των μεγαλύτερων δήμων της χώρας στα ευρωπαϊκά επιχειρησιακά προγράμματα. Γεγονός το οποίο υποδηλώνει τις εν γένει αδυναμίες των συγκεκριμένων δήμων στην προσπάθεια υποστήριξης των ανάλογων κοινοτικών κονδυλίων. Για παράδειγμα ο δήμος Αθήνας σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης είχε εντάξει στον προϋπολογισμό του έργα συνολικής αξίας 33 εκατομμυρίων ευρώ, για τα οποία είχε προχωρήσει στην υπογραφή συμβάσεων έργου για μόνο 5 εκατομμύρια ευρώ απορροφώντας δαπάνες μόλις 3.2 εκατομμύρια ευρώ.

Συμπερασματικά λοιπόν οι δήμοι εντάσσουν έργα αλλά στις πιο πολλές περιπτώσεις δεν καταφέρνουν να καταλήξουν σε συμβάσεις και να απορροφήσουν τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά κονδύλια. Η γραφειοκρατία είναι ένα από τα βασικότερα προβλήματα, αν αναλογιστούμε πως από την ημέρα που διαπραγματεύεται ένα έργο, μέχρι τη μέρα που γίνεται η νομική του δέσμευση με την οποία και εντάσσεται περνούν 18 μήνες. Επίσης ο νόμος 2860 του 2000 έχει επιμέρους συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό χαρακτήρα και ασαφείς νομοθετικό πλαίσιο για τις αναθέσεις έργων.

Χρειάζονται άμεσες και αποτελεσματικές λύσεις με τη βοήθεια και της πολιτείας για να μην χαθούν επιπρόσθετοι κοινοτική πόροι και να καλυφθούν στο έπακρο οι αναπτυξιακές ανάγκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα.

Ο δήμος του 21^{ου} αιώνα πρέπει να είναι: Δήμος ανοιχτός με δυναμικό χαρακτήρα, με βάση ότι θα αντιλαμβάνεται σταθερά τις αναγκαίες κάθε φορά αλλαγές, τις οποίες θα υιοθετεί σε πρώτο στάδιο και θα τις υλοποιεί στη συνέχεια. Θα είναι ένας δήμος καινοτομικός, πρωτοπόρος, και ψηφιακός. Δήμος πολιτικός και κοινωνικός, με την έννοια ότι θα επιδιώκει να είναι σε αρμονία με τη δημοκρατική πολιτεία, το πολιτικό σύστημα φροντίζοντας την κοινωνική συνοχή και τις ανάγκες των πολιτών. Δήμος μεταρρυθμιστικός με ικανότητες μετασχηματισμού της θεωρίας σε πράξη, με την μέγιστη δυνατή ικανότητα στο να μπορεί να αξιοποιεί τις δημόσιες πολιτικές. Τη σύγχρονη γνώση, τις εμπειρίες διακυβέρνησης για την ανάπτυξη όλων των

συστημάτων προσφοράς προς τους πολίτες. Δήμος που γνωρίζει να μαθαίνει και να αυτοργανώνεται, ενεργώντας με συνολική διοικητική ικανότητα και διαφάνεια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θωμάς Δ., Οκτώβρης 2006, Επενδυτικά Σχέδια Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Καπετάνη Μ., 2007, Τα <χαράτσια> των Δήμων
Κουγιανού Γ., εισήγηση 2007, στέλεχος ΚΕΔΚΕ, μέλος της Επιτροπής
Οικονομικών
Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, 2006, Ε.Ε.Τ.Α.Α.
Μπεσίλα-Βήκα Ε., 2004, 2007 Τοπική Αυτοδιοίκηση
Παπαδόπουλος Β., 2006, Λογιστική των ΟΤΑ
Χρήσιμος Σ., 2003, Οικονομική των ΟΤΑ

www.ankas.gr (20/04/08)

www.culture.gr (15/05/08)

www.diakrisi.gr (15/05/08)

www.ependyseis.gr (30/05/08)

www.esfhellas.gr (02/06/08)

www.equal.gr (22/04/08)

www.interreg.gr (21/03/08)

www.leader.gr (14/03/08)

www.teicrete.gr (26/02/08)

www.thiseas.gr (25/02/08)

www.urban.gr (19/02/08)